

**„Összejönni – kezdés.
Együtt maradni – haladás.
Együtt is dolgozni – siker.”
(Henry Ford)**

Előszó a tíz évhez

1999. július 9-én, Csongrádon 25 fürdőtelepülés fogott össze a régió fürdőinek fejlesztéséért, majd 2004-ben megalakult a Dél-alföldi Termálklub és így ma már 50 taggal és az Észak-Alfölddel, a Vajdasággal és Románia észak-nyugati régiójának fürdőtelepüléseivel közösen egy nemzetközileg is jelentős „Alföld Spa” márka bevezetésén, elismertetésén munkálkodnak.

2009. július 9-én Csongrádon partnereikkel közösen emlékülést tartanak a szervezet tagjai, hogy töretlen akarattal tevékenykedjenek tovább a Nagy- Alföld egészségturizmusának fejlesztésért.

Ez a kiadvány ebből az alkalomból készült és folytatása az előzőleg megjelent két könyvnek: - Albel Andor – Unk Jánosné: „Gyógyító vizek a Dél -Alföldön” és Albel Andor – Tokaji Ferenc: „Alföld Spa”. Ezért a szerkesztés során törekedtem az átfedések, ismétlések elkerülésére, de néhány fejezet bevezetőjében szükségszerűen vissza kellett utalnom az előző kiadványokra. A kötet szakmai anyagokat is tartalmaz, de az emlékek sorát is: -hol időrendben, hol a témák szerint. Meggyőződéssel vallom másokkal együtt, hogy a magyar társadalom és gazdaság fejlődésének egyik gondja az együttműködések, a kooperáció alacsony szintje. A szint javulását a gazdaság, -az irányítás is kikényszerítheti, de számomra úgy tűnik - eddig legtöbbször a civil szféra fejlődése segített -ezért is maradtunk a civil és non -profit együttműködés mellett. Az emlékezés során nem kívántam elkerülni ennek a remek szakmai és baráti közösségnek érzelmi összetartó erejét, amely személy szerint nekem, -és remélem másoknak is igen sokat jelentett az eltelt tíz évben.

dr. Albel Andor
elnök

A jubiláló Egyesület és a Klaszter köszöntése

OTM Turisztikai Szakállamtitkárság:

Köszöntő a Dél-alföldi termálklaszter kiadványához

A turizmussal foglalkozók számára köztudott tény, hogy az ország egyik kiemelkedő, nemzetközileg is versenyképes kínálati elme a termálvízkezelésen alapuló egészségturizmus. A Dél-Alföld turisztikai kínálatát is alapvetően meghatározza az egészségturizmus infrastruktúrája. Az évtized eleje óta szinte folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően a gyógy-, wellness- és élmenyfürdők szolgáltatásai nemcsak mennyiségi, hanem minőségi szempontból is jelentős változáson mentek keresztül. A legnagyobb előkészületben illetve folyamatban lévő beruházásokat kiemelve, a hódmezővásárhelyi, orosházi, makói, mórakalmi és szegedi fürdők fejlesztése révén a régió fürdőkínálata tovább fejlődhet. A hagyományos gyógyászati és wellness profil mellett a medical wellness, családi és aktív kikapcsolódást is magas

színvonalon kiszolgáló létesítmények jönnek létre.

A kibővülő, megújuló kínálat üzletileg is sikeres működtetésének egyik fontos területe az értékesítési és marketing munka. A Dél-Alföldi Termálklaszter szerepe ebben évről évre nő. A kezdetben csak a fürdőket tömörítő szervezet napjainkban már az egészségügyi intézmények, beszállítók, oktatási intézmények, kutató műhelyek együttműködésének fóruma. Ez a horizontális és vertikális partnerség pedig hozzájárulhat az Alföld spa márka sikeres megvalósításához, piacra viteléhez.

Sok sikert kívánok minden közreműködőnek a közös célok megvalósításához

Budapest, 2009. május 27.

dr. Kovács Miklós
szakállamtitkár

Magyar Fürdőszövetség:

KÖSZÖNTŐ

Egy borúlátó felfogás szerint: az idő ugyan nagy tanítómester, csak sajnos megöli a neveltjét. A kivételek azonban erősítik a szabályt és ez különösen érvényes az 5 éves jubileumát ünneplő Alföld Spa Dél-alföldi Termálklaszter sikertörténetére.

Az együttműködés, az összefogás hazánk, a Dél-alföldi régió világraszóló kincsének, a termálvíznek legszélesebb körű hasznosítása érdekében – mint ahogy a sokszínű leltár mutatja – eredményes volt.

A sikerek azonban egyben kihívások is, amelyek a folytatásban újabb nehéz feladatok elé állítják a résztvevőket. Az elvárt szakadatlan fejlődés záloga pedig az, hogy ezen a hazánkra jellemző szolgáltatói területen olyan turisztikai termékeket alakítsunk ki kellő marketing háttérrel, amely megfelel a változó, szélesedő, minőségi igényeknek, ugyanakkor egyedi, különleges kínálatot is biztosít a bevált európai hírű balneoterápia mellett. Mindezek kiegészítve a magyaros vendégszeretettel, a Dél-alföldi táj, „a pusztákkal ölelkező folyók” utánozhatatlan természeti szépségeivel a jövőben is hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a felfedező, az utazó ember a turizmus adta élményei mellett meg tudja őrizni a testének és lelkének épségét, vagy éppen visszakapja egészségét.

Az elmúlt évek történéseit látva biztos vagyok benne, hogy a Dél-alföldi régióba látogatónak mindkét örömben része lehet.

Hasonló sikereket kívánva

Dr. Németh István
c. egyetemi docens
a Magyar Fürdőszövetség elnöke

Magyar Turizmus Zrt.:

Kedves Olvasó!

A Magyar Turizmus Zrt. vezérigazgatójaként szeretettel köszöntöm Önt a Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületének 10 éves jubileuma alkalmából megjelent kiadvány hasábjain. A nemzeti turisztikai marketingszervezet minden olyan szervezetnek partnerséget kínál, amely hozzájárul az adott térség turisztikai kínálatának sokszínűbbé tételéhez, és ezen keresztül utazásra, a hazai tájak megismerésére csábítja az utazót.

A gyógyforrások, termálfizek Magyarország természeti értékei közül kiemelt figyelmet érdemelnek. Nemzetközi összefüggésben hazánk az első öt termálfizekben leggazdagabb ország közé tartozik, Japánt, Izlandot, Olaszországot és Franciaországot követően. Szinte nincs olyan nagyobb településünk, ahol ne volna termálfürdő. Éppen ezért, az egészségturizmus évek óta az egyik kiemelt termék

a Magyar Turizmus Zrt. marketingtevékenységében, mind belföldön, mind pedig külföldön.

Évről évre megújul, szélesedik a gyógy- és termálfizekre épülő kínálat, így nálunk a bel- és külföldi utazó mindig talál valami újat, érdekeset. A gyógyszállodák jelentőségét mutatja, hogy 2008-ban a kereskedelmi szálláshelyek vendégeinek 10,0%-át, vendégéjszakáinak 13,4%-át regisztrálták gyógyszállodában. Ha csak a szállodákat nézzük a kereskedelmi szálláshelyeken belül, minden 100 szállodai vendégből 14 gyógyszállodát választott, a szállodai vendégéjszakáknak pedig csaknem egyötödét töltötték a gyógyszállókban.

A Magyar Turizmus Zrt. felméréseinek eredményei is igazolják, hogy a hazai vizeink érdekesek és értékesek a belföldi utazók számára. A nemzeti turisztikai marketingszervezet

ezért a 2008. évre ezt a természeti kincsünket állította belföldi marketingtevékenységének középpontjába, és hirdette meg a Vizek Évét.

A dél-alföldi régió valódi termálvölgy, a föld mélye a régióban található közel ötszáz termálkutat táplálja, melyekből száz kút adja a fürdők vizét. Idén, a Kulturális Turizmus Évében szeretnék mindenkit arra sarkallni, hogy a Dél-Alföld gyógyító vizei és szolgáltatásai mellett élvezze mindazt, amit az „Alföld Spa” nyújt a régióba látogatóknak: a pusztai romantikát, a sok napfényt, a kedves kisvárosok, falvak és tanyák hagyományait és kultúráját, valamint a régió jellegzetes gasztronómiai kínálatát.

A Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületének megalapítása óta eltelt 10 év alatt a régióban számos turisztikai fejlesztés valósult meg, így akár gyógyulni, akár felfrissülni, pihenni, megfiatalodni kíván, biztosan talál igényeinek és elvárásainak megfelelő ajánlatot.

Kívánom, hogy a Dél-Alföldre látogatva ne csak vizes élményekkel legyen gazdagabb!

Dr. Róna Iván

A Magyar Turizmus Zrt. vezérigazgatója

Dél-alföldi Regionális Bizottság:

Dél-alföldi Regionális Bizottság nevében köszöntöm a 10 éves jubileumát ünneplő Dél-alföldi Fürdők Egyesületét - a Termálklasztert. Mindkét szervezetnek igen nagy érdeme van abban, hogy az Alföldön sikeres fürdőfejlesztések valósultak meg (és ez folyamatosan történik napjainkban is), és azokhoz kapcsolódóan a wellness szállások férőhelyeinek, szolgáltatásainak lényeges mennyiségi és minőségi gyarapodása történt. A kereskedelmi szálláshelyeinken a 2008 évben 481.630 vendég 1.164.155 vendégéjszakát töltöttek el a vendégek. A régió ezzel a vendégek számát tekintve a magyarországi vendégforgalom 6,3 %-át, a vendégéjszakák számát tekintve 5,8 %-át mondhatja magáénak. Ezekben az adatokban döntő súllyal szerepelnek fürdőtelepüléseink és fürdőink. A 2008. év adatait a 2002. évvel összevetve kedvező tendenciát tapasztalhatunk, hiszen a régióba érkező vendégszám 19,1 %-kal, a régióban eltöltött vendégéjszakák száma 20,1 %-kal emelkedett.

Az erős érdekképviselő és szakmaiság, amely a klaszter tevékenységében megnyilvánul nem csak a „zászlóshajóink” -a nagy fürdőink, hanem a kisebb helyi és térségi fürdők fejlesztésében és segítésében is megnyilvánul. Kiemelkedő a szomszédos országok (Románia, Szerbia, Bosznia -Hercegovina) egészségturizmusának szereplőivel kialakult jó kapcsolatuk, együttműködésük egy Nagyalföld Spa – egy eurorégiós „Alföld Spa” brand létrehozásában. Köszönet érte a szervezet valamennyi tagjának, és külön is dr. Albel Andor elnöknek, munkájáért szorgalmáért, kitartásáért.

Gyula, 2009 július 9 -én

dr. Tokaji Ferenc
elnök

Az Egyesület megalakulásának körülményei

JEGYZŐKÖNYV a Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületének alakuló-közyűléséről

A közgyűlés helye: Csongrádi Polgármesteri Hivatal I. em. Tanácssterme

A közgyűlés ideje: 1999. július 09.
10.00-13.00

Levezető elnökök:

Molnár József Csongrád Város polgármestere
Gógh János Csongrád megyei tanácsnok

Előkészítő Bizottság tagja
Előkészítő Bizottság tagja

Felkért jogi szakértő: Dr. Csizmadia Miklós

Előkészítő bizottság tagjai: Dr. Albel Andor
Dr. Csatári Erzsébet
Gógh János
Molnár József
Dr. Csizmadia Miklós

Jelen vannak – a mellékelt jelenléti ív szerint:

- Bagó Györgyné Szegedi Fürdő és Höforrás Kft.
- Dr. Dávidné Olasz Imola Szeged Város Önkormányzata képviselőjében
- Hosszú Szilárd Békés Megyei Vízművek képviselőjében Rung Attila
- Babák Mihály Szarvas Város Önkormányzatának polgármestere
- Zsura Zoltán Rózsa Fürdő Tótkomlós Juhász Pál polgármester képviselőjében
- Bocskai István Szentes Város Önk. Szibrik Imre polgármester képviselőjében
- Zsiros János Szentes – Liget Kft. ügyvezetője
- Dr. Rácz László Békés Város Önk. és Gyógyfürdő képviselőjében
- Roczkov Frigyes Mezőhegyesi Polg. Hivatal képviselőjében
(Városlátó Szervezet ügyvezetője)
- Szikora Gyula Jonathermál Rt. vezérigazgatója Kiskunmajsai Gyógyfürdő
képviselőjében
- Kiss Károly Kiskunmajsai Önkormányzat polgármestere Mórahalom
Önkormányzatának és a Fürdő képviselőjében
- Molnár József Csongrád Város Polgármestere
- Dr. Tóth Sándor a Kiskunfélegyházi Önkormányzat polgármestere
- Szabó Judit a Kiskunfélegyházi Polgármesteri Hiv. osztályvezetője
- Czeglédi Mihály Nagyszénási Önkormányzat polgármestere
- Bencsik János Gyopárosfürdő fürdőigazgatója
- Csordásné Bere Katalin Füzesgyarmat Önkormányzatának Strandfürdője képviselőjében
- Illin Andrea Dévaványai Önkormányzat és gyógyfürdője képviselőjében
- Szántó István Kerekdombi (Tiszakécske) Termálfürdő és Camping
képviselőjében
- Szabó Istvánné Tiszakécske Tiszaparti Termálfürdő képviselőjében
- Karsai István Lakitelek (Tösfürdő) Önkormányzat képviselőjében
- Rubus Anikó Nagybaracska Önkormányzat képviselőjében
- Barkóczi Ferenc Kiskörös Város Önkormányzatának polgármestere
- Szabadszállási Tibor Kiskörösi Gyógyfürdő képviselőjében

Gógh János felkérte Dr. Albel Andort, hogy a módosítások átvezetésével nyújtsa be az alapszabályt a bíróságnak.

Ezt követően az elnökség, Felügyelő Bizottsági és tisztségviselők megválasztására került sor, a szavazásra jogosult 17 alapító tag részvételével.

Molnár József az Előkészítő Bizottság tagjaként javaslatot tesz az elnökség tagjaira (ld. 2. sz. melléklet).

Gógh János kéri, hogy szavazzanak arról titkos, vagy nyílt szavazással kívánnak-e voksolni (16 igen, 1 tartózkodással a nyílt szavazás mellett döntött a közgyűlés).

Ezután egyenként teszi fel megválasztásra, szavazásra a jelölteket.

Dr. Albel Andort elnöki funkció betöltésére javasolja (16 igen, 1 tartózkodással megszavazta a közgyűlés)

Dr. Csatári Erzsébetet tagnak (16 igen, 1 tartózkodás),

Gógh Jánost tagnak (14 igen, 3 tartózkodás),

Szikora Gyulát tagnak (14 igen, 3 tartózkodás),

Szánthó Istvánt tagnak (16 igen 1 tartózkodás).

Molnár József továbbá javasolta megválasztott elnökségnek Dr. Csatári Erzsébet és Gógh János alelnökké való megválasztását az eső ülés alkalmával – a tagság támogatta a javaslatot.

Gógh János javaslatokat kér a Felügyelő Bizottság tagjaira.

Dr. Albel Andor azt kéri, hogy meggyenként 1 főt jelöljenek – lehetőleg a pénzügy, műszaki, idegenforgalmi tapasztalatokkal bírók közül, javasolja Bencsik Sándort (Gyopárosfürdő).

További javaslatok: Bagó Györgyné, Dr. Tóth Sándor – a jelölteket elfogadták.

Ezután **Gógh János** egyenként szavaztatja meg a Felügyelő Bizottság tagjait:

Bencsik János (16 igen szavazat)

Bagó Györgyné (16 igen szavazat)

Dr. Tóth Sándor (15 igen szavazattal) megválasztásra került az FB.

Molnár József és **Gógh János** gratulált a megválasztottak, **Dr. Albel Andor** megköszöni a bizalmat, jelzi, hogy egy hónapon belül összehívja az elnökség alakuló ülését és ezzel a közgyűlés befejezte a munkáját.

Csongrád, 1999. július 9.

Dr. Csizmadia Miklós
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Bencsik János
Gyopárosfürdő

Czeglédi Mihály
Nagyszénás

Az egyesületnek a regisztrált tagokon kívül lehetnek tagdíjat nem fizető pártoló tagjai is, akik az egyesületet adományaikkal, és tanácsaikkal támogatják.

XII. Az alapítvány képviselése:

Az alapítvány képviselője az egyesület mindenkor elnöke, - az egyesület létrejötté idején dr. Albel Andor - aki az egyesület ügyeiben önállóan jár el. Ő képviseli az egyesületet harmadik személyekkel szemben, a hatóságok és bíróság előtt. Az egyesület számlája fölötti rendelkezéshez az elnök aláírása szükséges.

Az itt nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv egyesületekre vonatkozó, valamint az 1989. évi II. tv. és a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

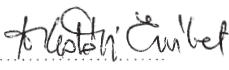
XIII. Az egyesület nyilvántartásba vétele:

Az egyesület jogi személy. Alapítók tudomással bírnak arról, hogy az egyesületet a Békés Megyei Bíróság veszi nyilvántartásba. Kéri az egyesület közhasznú szervezatként történő nyilvántartásba vételét. Az egyesület csak a nyilvántartásba vételt követően kezdheti meg tevékenységét.

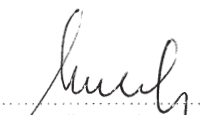
Alapítók, az okirat szerkesztésével dr. Csizmadia Miklós ügyvédet bízták meg.

Ezen alapító okiratot az alapítók - annak elolvasása és megértése után - saját kezűleg és helybenhagyólag írták alá.

Kelt: C s o n g r á d , 1999. július 9.

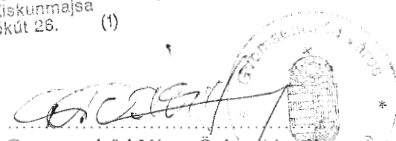

Dr. Csátori Erzsébet
Kecskemét, Dózsa Gy. út 25.

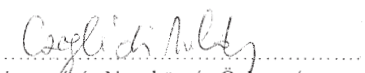

Gógh János
Csongrád, Szép u. 12.

Dr. Albel Andor
Gyula, Szegedi Kiss I. u. 3.

Jonathán Rt.
Kiskunmajska, Kőkút 26.
JONATHÁN Rt.
6120 Kiskunmajska
Kőkút 26. (1)

Tótkomlós Város Önkormányzata
Tótkomlós Fő út 1.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata
Gyomaendrőd, Szabadság tér 1.

Nagyszenás Nagyközség Önkormányzata
Nagyszenás, Hősök út 9.

Kivonat az első alapszabályból

A Dél-alföldi Gyógy- és termálfürdők Közhasznú Egyesületének vezető szervei 1999–2008

Az alapításkor – 1999. július 9 -én – megválasztott Elnökség tagjai:

Dr. Albel Andor elnök
Hosszú Szilárd alelnök
Góg János alelnök
Dr. Csátári Erzsébet alelnök
Szikora Gyula
Szántó István

5700 Gyula, Szegedi Kiss István u. 3.
 5600 Békéscsaba, Szőlő u. 39/1.
 6640 Csongrád, Szép u. 12.
 6000 Kecskemét, Dózsa Gy. ut 25.
 6120 Kiskunmajsa, Kőkút 26.
 6060 Tiszakécske, Kerekdomb 1.

Az alapító Ellenőrző Bizottság tagjai:

Bagó Györgyné,
Bencsik János,
Dr. Tóth Sándor,

Szeged, Tavasz u. 3/b
 Orosháza, deák F. u. 4.
 Kiskunfélegyháza, Mónus I. u. 4.

Az alapító tagok:

Dr. Albel Andor (Gyula, Szegedi Kiss I. u. 3.), Dr. Csátári Erzsébet (Kecskemét, Dózsa Gy. út 25.), Góg János (Csongrád, Szép u. 12.), Jonathermál Rt. Szikora Gyula, (6120 Kiskunmajsa, Kőkút 26.), Tótkomlós Rózsa Fürdő Zsura Zoltán, (5940 Tótkomlós, Kossuth u. 2.) Gyomaendrőd Liget-Fürdő Vass Ignác, (5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2.); Nagyszénás Parkfürdő (5931 Nagyszénás, Táncsics u. 1.), Szemenyei Norbert; Kiskunfélegyháza Városi Strand és Uszoda (6100 Kiskunfélegyháza, Blaha L. tér 1), Iványi Árpád; Kiskőrösi Termálfürdő és Kemping (6200 Kiskőrös, Erdőteleki út 17. Szabadszállási Tibor; Orosháza Város Önkormányzata Gyopárosfürdő Intézménye (Orosháza, Fasor u. 3.) Bencsik János; Tiszaparti Termálfürdő (6060 Tiszakécske, Szabolcska u. 43/a.) Szabó Istvánné; Kerekdombi Termálfürdő (Tiszakécske, Kerekdomb 1.) Szántó István; Füzesgyarmati Önkormányzat Strandfürdője (5525. Füzesgyarmat, Kossuth L. u. 88.) Földi Mihály; Dévaványa Strand és Gyógyfürdő (5510. Dévaványa, Sport u. 2.) Takács Mária; Békéscsabai Árpád Fürdő (Békéscsaba, Árpád sor 3.) Gyulai Tibor; Szegedi Fürdő és Hőforrás Kft. (6720 Szeged, Tisza L. krt. 24.) Mészáros Gábor; Csongrád Város Önkormányzata (Csongrád, Kossuth tér 7.); Nagybaracska Községi Önkormányzat Termálfürdő (6527 Nagybaracska, Szabadság tér 10) Horváth Zoltán; Mórahalom Városi Fürdő (6782 Mórahalom, Szegedi út 1.) Baloghné Juhász Ildikó; Hőforrás Kft. Gyula (5700 Gyula, Rábai u. 2.) Dr. Tokaji Ferenc; Csongrád Városi Gyógy- és Strandfürdő (6640 Csongrád, Dob u. 3-5) Kocsis Imréné; Békés Fürdő (5630 Békés, Körösi Csoma u. 6-14.) Dr. Farkas Ida igazgató; Szarvas Városi Fürdő (5540 Szarvas, Kossuth u. 23.) Kiss László; Gyula Várfürdő (Gyula, Várkert u. 2.) Cséfán Lajos.

Az Egyesület közgyűléséről 2003-12-11-én megváltozott vezetőség:

Jegyzőkönyv: -készült az Egyesület közgyűléséről 2003-12-11-én Gyulán az Erkel Hotel különtermében. Az **Alapszabály módosításáról tárgyaltak és szavaztak, valamint az Elnökség jelölése alapján a vezető szerveibe a hiányzó tagokat válassza meg a taggyűlés.** Jelölő bizottság javaslata, hogy az egyesületi tagságát megszüntetett Békés megyei Vízműveket az elnökségben tagként képviselt Cseke Andrea helyére dr. Tokaji Ferencet a Gyulai Hőforrás Kft igazgatóját válasszák meg, egyben javasolja az elnökségnek, hogy alelnöknek is válasszák meg.

Az elnökség tagjának javasolja dr. Csátári Erzsébet tagsági viszonyának megszűnése miatt a megüresedett helyre megválasztani Rónai Gábort a Szegedi Fürdővizek Kft igazgatóját – és

egyben javasolja az elnökségnek, hogy alelnököknek is válasszák meg. Az előző közgyűlésen már jelölték az Ellenőrző Bizottság tagjait. A titkos szavazás eredménye: valamennyi jelölt 16 –16 érvényes szavazatot kapott, tehát megválasztották az elnökségbe dr. Tokaji Ferencet és Rónai Gábort, az Ellenőrző Bizottság vezetőjét és tagjait: Pócze Lászlónét és tagjainak Cséfan Lajost és Vass Ignácot.

Az elnök az Egyesület új székhelyének javasolja: Gyula, Rábai u. 3 –at. A tagság egyhangú szavazattal elfogadta az új székhelyet. A közgyűlés a javaslatot 16 egyhangú igen szavazattal elfogadta. Ezután az elnök a teljes alapszabály módosítást – egységes szerkezetben – javasolta elfogadni, melyet a közgyűlés 16 igen szavazattal elfogadott.

Tájékoztató a Klaszterre alakulás lehetőségeiről, a klaszter működésről. Előadók: Szőke Tünde, dr. Ruzinkó Ádám. A tagság a tájékoztatók elhangzása után megbízta az elnökséget a folyamat vezénylésével, az elnököt és dr. Tokaji alelnököt a TC pályázat saját erejét képező pénzek megszerzésére irányuló tárgyalások lefolytatásával.

Az Elnökség:

Dr. Albel Andor elnök	5700 Gyula, Szegedi Kiss István u. 3.
Dr. Tokaji Ferenc alelnök	5700 Gyula, Komáromi u. 29
Góg János alelnök	6640 Csongrád, Szép u. 12.
Rónai Gábor alelnök	6782 Mórahalom, István király út. 6.
Szikora Gyula	6120 Kiskunmajsa, Kőút 26.
Szántó István	6060 Tiszaújváros, Kerekdomb 1.

Az Elnökség, mint az egyesület irányító szerve az Elnökből és 5 tagból áll. Az elnökséget és az elnököt a közgyűlés, nyílt szavazással, közvetlenül választja. Az elnökség megbízatása határozott idejű 5 évre szól. Az elnökség a tagjai közül maga választ két alelnököt, akik az elnök munkáját segítik. Az alelnököket az elnökség titkos szavazással határozott időre, 5 évre választja. Az alelnökök általános hatáskörrel helyettesítik az elnököt annak akadályoztatása, vagy annak megbízása alapján. Az alelnökök az elnökkel kialakított munkamegosztás szerint a fejlesztések pályázati és műszaki kérdéseivel, illetve a közös marketing munkával is foglalkoznak. Az ellenőrző bizottság 3 tagból áll, tagjait a közgyűlés választja, megbízatása 5 évre szól. Az ellenőrző bizottság testületként jár el. Az ellenőrző bizottság határozatképes, ha minden tag jelen van. Határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. Tagjai sorából elnököt választ.

Ellenőrző Bizottság:

Pócze Lászlóné elnök	6900 Makó, Marczibányi tér 6.
Vass Ignác	5500 Gyomaendrőd, Erzsébet lgt.
Cséfan Lajos	5700 Gyula, Kenyérutó u. 16.

A 2005 szeptember 8 -i közgyűlésen Tiszaújvárosban ismét változás az Elnökségben Rónai Gábort felmentették és helyére Bánáti Antalt (Szegedi Fürdők Kht.) Góg János helyére Kocsis Imrénét választották meg.

Változások a vezetésben a 2009 március 20 -i közgyűlésen:

Dr. Albel Andor az Elnökség nevében (-2009 február Algyőn megtartott ülés jegyzőkönyve alapján) személyi változásokat javasol: az Elnökségbe Szántó István helyére Márton Máriát (Algyő, Borbála Fürdő), az Ellenőrző bizottságba Váradi Ákost (Kiskunfélegyházi Strand és Gyógyfürdő)

Szavazati eredmény: 24 fő szavazott, mindkét jelölt esetében 24-24 igen szavazattal.

Elnökségi tagnak megválasztották: **Márton Mária**

Ellenőrző Bizottsági tagnak megválasztották: **Váradi Ákos**

Jelenlegi elnökség, amely a Klasztert is irányítja:

Dr. Albel Andor elnök	5700 Gyula, Rábai.M. u. 3.
Dr. Tokaji Ferenc alelnök	5700 Gyula, Komáromi u. 29
Kocsis Imréné alelnök	6640 Csongrád, Tinódi S. u. 12.
Szikora Gyula	6120 Kiskunmajsa, Kőút 26.
Bánáti Antalt	6726 Szeged, Derkovits fasor 93/a
Márton Mária	6750 Algyő, Borbála Fürdő,

Az Ellenőrző Bizottság: Pőcze Lászlóné elnök, Vass Ignác és Váradi Ákos tagok
(Egységes szerkezetű egyesületi alapszabály: Gyula, 2009 -03-20)

Dr. Albel Andor

Piliscsabán született, 1945-ben. Középiskolai tanulmányait Szarvason végezte, majd Debrecenben a Kossuth Lajos Tudomány Egyetem tanári szakán végzett 1969-ben. A József Attila Tudomány Egyetemen doktorált pedagógiából 1984-ben.

Európai Unió tanulmányokat egy éves tanfolyam keretében Budapesten, Brüsszelben és Maastrichtban folytatott.

Jelenleg Gyulán él és megalakulása óta (1998) vezette a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság Titkárságát, majd a Magyar Turizmus RT -Zrt RMI igazgatója – két év megszakítással - 2008 -évi nyugdíjba vonulásáig. Megalakulástól tagja a Regionális Idegenforgalmi Bizottságnak.

Az 1970-es évek közepétől foglalkozik területfejlesztési kérdésekkel, elsősorban a Középbékési centrum szerepével és fejlesztésével, valamint az ifjúsági turizmus Körös-völgyi lehetőségeivel. A Középbékési (Békéscsaba, Békés, Gyula) Területfejlesztési Társulás alapítója és első alelnöke 1988-ig. Létrehozója és választott elnöke a Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületének, a 2004 – ben megalakult Termálklaszternak.

Elindította az "Alföld Turizmusáért" könyvsorozatot, „Útmutató idegenforgalmi fejlesztésekhez és pályázatok elkészítéséhez” (1998), és a gyógyító vizek a Dél –alföldön című könyvek (1999), az „Alföld Spa” (2006) könyvek társszerzője. Munkájának elismeréseként 2007 -ben Pro Turismo díjjal tüntették ki.

Dr. Tokaji Ferenc

A jogi végzettségű szakember a turizmus ágazat széles területét járta be. Volt idegenvezető, szállodaigazgató, utazási iroda vezető, a gyulai Idegenforgalmi Kamara elnöke és alapítója és első elnöke a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottságnak. Számos területen jártasságot szerzett a közigazgatásban is. Politikai pályafutását 1994-ben egyéni országgyűlési képviselőként kezdte, a ciklusban számos parlamenti bizottság tagja is. Jelenleg, - 2002 óta ismét - a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság elnöke és a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács alelnöke. 1999 Dél-alföldi Fürdőfejlesztő Közhasznú Egyesület alapító tagja és ma alelnöke, a 2004 Dél-alföldi Fürdőklaszter is alapító tagja.

2004 óta a Hőforrás Üdülésszövetkezet elnök, ügyvezető igazgatója. Az általa több mint 15 éve vezetett Üdülésszövetkezet jelentős fejlődést ért el és meghatározó tényezőjévé vált Gyula idegenforgalmának. A szakmát és a politikát jól ötvöző vezető, aki tudatosan építkezik, fejleszt és motivál. Dr. Tokaji Ferenc olyan vezető, aki a gyakorlati életben tevékenykedve képes a dél -alföldi régió sokszínű turizmusát áttekinteni és kézben tartani. A helyi

problémákat és megoldásokat színtetizálni tudja a térségre. Minden lehetőséget megragad, hogy a helyi és az országos érdekek összehangolásával fejlődjön a Dél-Alföld turizmusa. Munkásságának elismeréseként 2005 -ben a Pro Turismo díjjal tüntették ki.

Kocsis Imréné

1991-től vezetek a Csongrádi Idegenforgalmi Igazgatóságot, majd annak jogutódjánál, az Idegenforgalmi kft-nél – 3 év kihagyásával - nyugdíjba vonulásomig, 2006-ig voltam a cég ügyvezetője. Az intézmény/cég feladatkörébe tartozott az Erzsébet Szálloda és a Belvárosi Vendégházak mellett, a Városi Gyógy-és Strandfürdő üzemeltetése, melynek vizét 1976-ban gyógyvízzé minősítette az Egészségügyi Minisztérium.

Lehetőségekhez mérten igyekeztünk a fürdő szolgáltatásaival kielégíteni a napi vendégek, az iskolai úszásoktatás, és a vízi sportot kedvelő ifjaknak és felnőtteknek, valamint a balneoterápiás kezeléseket igénybe

vevő betegek igényeit.

Egyre jobban össze fogtunk, - mi a dél-alföldi fürdők vezetői, - egy-egy kiadvány, vagy fürdőket bemutató kisfilmek készítése során, amit kiválóan menedzsel az 1999-ben megalakult Dél-alföldi Fürdők Egyesülete.

1995-ben turisztikai szakvizsgát szereztem, majd 2000 évben „Az Alföld Turizmusáért” díjban részesültem, ami pályafutásom során a legnagyobb erkölcsi szakmai elismerés.

Az Egyesületi munkában mindig nagyon szívesen vettem részt, sok tapasztalatot szereztem más fürdők vezetőivel történt együttműködés során, is úgy a lakosság, mint a vendégek és sportolók meglegedésére. Nyugdíjasként is rendszeres kapcsolatban vagyok az egyesület fürdőinek vezetőivel, de a csongrádi fürdő jelenlegi vezetőjével, dolgozóival is. Több szakdolgozat készítésénél adtam segítséget, szívesen átadom szakmai tapasztalatom a későbbiek során is, amennyiben igénylik.

Márton Mária

Felsőfokú oktatásszervezői végzettséggel rendelkezem. Nem dolgoztam soha olyan munkahelyen, ami legalább minimális rálátást biztosított volna egy fürdő üzemeltetésének munkafázisaira.

2006. március 1-je óta vagyok az algyői GYEVITUR Kft. ügyvezető igazgatója. Az általam vezetett cég kapta meg 2007. február 9-től a Borbála fürdő üzemeltetésének jogát, emellett üzemeltetjük a régi repülőteret, -a szabadidőparkot, turista szállásokat.

A Dél-alföldi Termálklaszterben tevékenykedő kollégáim segítségével tudtam megtenni az első lépéseket, velük beszéltem át azokat a szerződéseket, amik szakmailag megalapozták az immár harmadik éve sikeresen működő fürdő üzemeltetését. 2009 március 20 -óta vagyok az Elnökség tagja. Bizton állíthatom, a siker titka a jó csapat munka és a Délalföldi Termálklaszterben ez megvalósul.

Szikora Gyula

Tanulmányaimat a Pécsi Tudományterem Közgazdaságtudományi Karán végeztem és lettem okleveles közgazdász.

Hosszú ideje figyelemmel kísérem a majsai fürdő fejlődését, és működését:

1984-től a szövetkezet pénzügyi és közgazdasági osztályvezetőjeként volt rálátásom a beruházásokra, majd a későbbi működésre, 1986-tól a szövetkezet kereskedelmi elnökhelyetteseként a közvetlen felügyeletem alá tartozott az idegenforgalom, 1988-tól a szövetke-

zet elnökeként még inkább tudtam az elképzeléseimet érvényesíteni, 1993-tól az akkor megalakult Jonathermál Kft ügyvezetőjeként vettem részt az operatív irányításban, 1996-tól napjainkig, mint a társaság vezetője tevékenykedem a kissé fellengzős elnök – vezérigazgatói titulussal.

Minden szerénységgel mondhatom, hogy az elmúlt 10 évben sok változás történt az előzőkhez képest. A jó alapok nélkül ez nem történhetett volna meg. Éppen ezért itt emlékezem meg azokról a bátor, előrelátó, bölcs elődökről akik Dr. Vedres Ferenc termelőszövetkezeti elnök vezetésével, 25 évvel ezelőtt megteremtették a fürdő alapjait, aminek mi is hozzá tudtuk illeszteni a magunk részét. Nélkülük ma nem lenne Kiskunmajsa turizmus.

Bánáti Antal

A gazdasági diplomával rendelkező ügyvezető igazgató jelenlegi státuszát megelőzően, -mintegy 30 éven keresztül- az államigazgatás, a kereskedelem és szolgáltatás területen töltött be vezető pozíciót (Centrum áruház, Szeged Pláza). 15 éve tagja a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökségének. 2003-tól a Városi Sportigazgatóság, 2004-től a Szegedi Fürdők Kft., majd 2008 óta a két utóbbi Társaság fúziójával létrejött Szegedi Sport és Fürdők Kft. ügyvezető igazgatója. Jelenleg 16 fürdő- és sportlétesítmény üzemeltetése tartozik az általa vezetett Cég tevékenységi körébe.

Szeged város sport és fürdőéletét döntően befolyásoló beruházások lebonyolítása (Anna Fürdő felújítása, Ligetfürdő élménymedence beruházás, medencék korszerűsítése, vízforgatókkal történő ellátása) döntően Bánáti Antal nevéhez fűződnék. Igazgatása alatt kapta meg előbb az Anna Fürdő majd a Ligetfürdő a legmagasabb, négy csillagos minősítést a Magyar Fürdőszövetségtől. 2005-ben a minőségi szolgáltatásnyújtás érdekében minden fürdőlétesítményben az ISO 9001-es minőségirányítási- és a 14001-es környezetirányítási rendszerek bevezetését eszközölte.

Az én emlékezetem

1999. július 09-én, Csongrádon, az alföld egyik legszebb kisvárosában, összegyűltek a Dél-alföldi fürdők vezetői, Dr. Albel Andor meghívására azzal a céllal, hogy elsőként az országban, megalakítsák a Dél-alföldi fürdők Egyesületét.

A Csongrádi Idegenforgalmi Igazgatóság, a Gyógy-és strandfürdő üzemeltetője, alapító tagként vett részt ezen az ülésen. Az alapításkor megfogalmazott célok között szerepelt, hogy a fürdők egyedi arculatuk és sajátosságuk megtartása mellett, közösen vegyenek részt a vendégforgalom növelése érdekében, minden olyan marketing tevékenységben, mely a potenciális vendégkör figyelmét a Dél-alföldre irányítsák. Ugyanakkor, a fürdők vezetői segítsék egymást abban, hogy az általuk üzemeltetett létesítményre vonatkozó, minden aktuális jogszabályváltozásról időben értesüljenek, új vezetőknek szakmai segítséget nyújtsanak.

Ezen alapvető célok megvalósulása érdekében, az egyesület turisztikai kiállításokon összefogta, és - kiadványokon, szóróanyagokon, a települések vonzerejére jellemző egyedi megjelenítő marketing eszközökön keresztül – népszerűsítette a fürdőinket. Soha ennyi külföldi turisztikai vásárra nem juthatott volna el egyetlen fürdő sem, ha ez az összefogás nincs.

A KLASZTER, sikeres pályázatának eredményeként, a fürdővezetőknek tanulmányutak szervezésével, konferenciákon és szemináriumokon lehetőséget adott arra, hogy újabb és újabb attrakciókkal ismerkedjünk meg, bővítsük ismereteinket és fürdőink szolgáltatásait.

Az eltelt 10 év alatt, köszönhetően az Egyesület/Klaszter Elnökének, Dr. Albel Andornak, igazi baráti társasággá kovácsolódott össze a tagság. Folyamatosan növekedett a létszámunk. Már nem csak fürdők vannak a tagok között, hanem a fürdő építésével, gyógyító, wellness és szórakoztató, valamint vendéglátó szolgáltatásával, eszközök gyártásával és annak forgalmazásával, pályázatok előkészítésével foglalkozó cégeket is magunk között tudhatunk.

Azzal, hogy határon túli partnereink is vannak, további lehetőségekhez jutottak tagjaink: - a más országbeli vendégkör igényének megismerésére, a piacok megismerésében, marketingben és a szakmai tapasztalatcserében egyaránt.

Magam részéről örülök, hogy városunk, és azon belül a Csongrádi Gyógy-és Strandfürdő, és magam nyugdíjasként is tagja, egyik vezetője lehetek ennek a sokszínű szakmai szervezetnek, melynek munkájához a továbbiakban jó egészséget és sok sikert kívánok.

Csongrád, 2009. május 30.

Kocsis Imréné
alelnök

Az egyesület munkatársai, alkalmazottai

Vidóné Németi Beáta, az Egyesület marketing menedzsere

Tanulmányai: 2008 Közbeszerzési referens, 2004 Európai pályázati referens, Személyügyi ügyintéző, 1994 Közigazgatási alapvizsga, 1991 Társadalombiztosítási ügyintézői tanfolyam,

1990 Középfokú munkaügyi képesítés, 1984-1988 Sebes György Közgazdasági Szakközépiskola Számítástechnikai folyamatszervező szakon érettségizett.

A Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületnek 2004-2008-ig volt a munkatársa, ami egyben a Dél-alföldi Termálklaszter életének első négy éve is volt. Mint minden új dolog születése új feladatokat, új kihívásokat jelentett. A munka igen összetett volt: egyrészt az egyesület munkájának zavartalan működtetése, másrészt az általa létrehozott Klaszter céljainak megvalósítása. E célokhoz az anyagi fedezetet pályázatok útján kívántuk megszerezni. Itt fő feladataim közé tartozott a pályázatok elszámolása és a megvalósításban való részvétel, majd a későbbiek folyamán a pályázatok írása is. Nyertes projektjeinkből kiemelném az egyesület gondozásában megjelent „Alföld Spa” könyvet, a klaszter bemutató színes kiadványt és CD-t, a honlapot valamint a határon átnyúló kapcsolatok kiépítésére szolgáló szeminárium és konferenciasorozatunkat, mely révén nem csak Magyarországon, de Szerbiában is méltán elismerték szakmai tevékenységünket.

Örömmre szolgál, hogy munkám hozzájárult a Dél-alföld népszerűsítéséhez.

Tóthné Hamza Gabriella, a klaszter marketing menedzsere

1978. október 21.-én született Gyulán. Általános iskoláit szülővárosában végezte. 1997.-ben érettségizett Békéscsabán a Hugonnai Vilma Egészségügyi Szakközép iskolában, majd kétéves képzéssel megszerezte az „E” kategóriás Csecsemő és Gyermekepolói végzettséget.

1999 és 2007 között a Gyulán a Pándy Kálmán kórház gyermek intenzív osztályán dolgo-

zott ápolónőként, majd 2007 májusától 2008 áprilisáig egy pályázat kapcsán projekt menedzser-ként tevékenykedett a Dél-alföldi Fürdők Egyesületénél a Dél-alföldi Termál klaszternél. A SPA Határon át nevű pályázat lebonyolítása során az „Alföld Spa” tananyagot állította össze, közreműködésével készült el a három nyelvű fürdő prospektus, számos szakmai kiállításon képviselte a Klasztert. Szakmai konferenciákat, szemináriumokat szervezett, és tanulmányt írt a termál klaszter működéséről. 2008 áprilisától 2009 februárjáig a Magyar Turizmus Zrt. Dél-alföldi Regionális Marketing Igazgatóság marketing menedzsereként tevékenykedett. Fenti munkái mellett 2005-2009 között a Szolnoki Főiskola hallgatójaként az Idegenforgalmi és Szálloda szakon közgazdász diplomát szerzett.

Tokai Erika, gyakornok

1987. október 3-án születtem Gyulán. Sarkadkeresztúron jártam általános iskolába. Középiskolai tanulmányaimat a békéscsabai Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskolában folytattam, ahol általános közgazdasági szakon végeztem. (2006.) Angol nyelvből középfokú C- típusú, majd szakmai C- típusú nyelvvizsgát tettem, azóta németül tanulok. Érettségi után felvételt nyertem a gyöngyösi Károly Róbert Főiskolára, a gazdasági kar, turizmus-vendéglátás szakra. Főiskolai tanulmányaim alatt az egészségturizmus szakirányt választottam. Ez idő alatt rajzolódott ki bennem, hogy szakdolgozatomat is ebben a témában szeretném írni.

Jelenleg szakmai gyakorlatomat töltöm a Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesületénél, a Dél-alföldi Termálklaszternél, ahol Dr. Albel Andor, a Klaszter elnöke segít engem abban, hogy a szakmáról a lehető legtágabb képet kaphassam. Főbb feladataim közé tartozik: kapcsolattartás a régió-, a klaszter egészségturisztikai intézményeivel, cégeivel, valamint a Magyar Turizmus Zrt, Regionális Marketing Igazgatóságával és a RIB- el. Kapcsolattartás a külföldi szövetségekkel, klaszterekkel (Vajdaság, Ny-Románia, Bosznia-Hercegovina, Spanyol Spa Szövetség). Szervezés és részvétel a klaszter nyári rendezvényein, az Egyesület tíz éves jubileumi ülését szervezem, valamint a tíz év tevékenységét átfogó könyvét szerkesztési és javítási munkáiban veszek részt.

10évig táncoltam csoportban, egyénileg és duóban, melyből 6 évet versenyszerűen űztem, ez idő alatt részt vettem országos bajnokságokon és világversenyeken.

Szabadidőmet szívesen töltöm barátaimmal, utazom, sportolok, nyelvet tanulok; érdeklődöm a természetes gyógy módok iránt, melyekről szívesen olvasok.

Bokorné Sarkadi Andrea 2001-ben alkalmazottja volt az Egyesületnek.

Alföld Turizmusáért díjban részesült fürdőtelepülések, egyesületi és fürdővezetők

- 1999 -ben Dr. Csáthi Erzsébet, Dr. Tokaji Ferenc, Farkas Sándor
- 2000 -ben Szarvas Város Önkormányzata, Kocsis Imréné, Csongrádi Idegenforgalmi Kft.
- 2002 -ben Mórahalom Város Önkormányzata és Nagybaracska Önkormányzata
- 2003 -ban Orosháza Város Önkormányzata
- 2004 -ben Gyula Város Önkormányzata
- 2005-ben: Makó Város Önkormányzata és Petőfiné Szabó Éva – a Tisza-kécskei Tisza-parti Termálfürdő
- 2006 -ban Szeged Város Önkormányzata, Liget Wellness Hotel, Mihály Mariann
- 2007-ben Gyulai Várfürdő Kft. – Cséfné Lajos és Jonathermál Zrt. – Szikora Gyula
- 2008-ban Talpas János és Nicu Radulescu a Magyar-Román egészségsturisztikai együttműködésért

Az Egyesület és a Termál klaszter pályázatai

Az elmúlt 10 év sikereihez nagyban hozzájárultak az országban, -régióban, -később az EU források által támogatott pályázatok.

1. Az Egyesületet megalakulása óta támogatja a Nemzeti Civil Alapprogram:

Az NCA Civil Szervezetek Működési Célú Támogatása pályázatain évről -évre 400.000.-Ft -tól 1.000 000 forintig terjedő támogatást kaptunk az NCA, annak régiós választmánya rendszeresen segíti működésünket, - köszönet érte..

2. Igen nagy segítséget jelentettek a Gazdaságfejlesztési Operatív programban elnyert pénzek:

- a **GVOP-2.3.1.-2004-10-0004/1.0** pályázat: A projekt ugyan lezárult 2006. 09. 30.-án, de a projekt üzemeltetési kötelezettsége 2008. szeptember 30.-ig tart.
- **GVOP-1.1.3.-B-05/1-2006-01-0019/2.0** a „Klasztereknek nyújtott szolgáltatások fejlesztése” című pályázatunk 2007. 12. 31.-vel befejeződött. A projekt fenntartása 2012. december 31.-ig kötelezettségünk.

3. Az INTERREG Közösségi Kezdeményezés 1990 óta működik. Célja elsősorban a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése a határ menti együttműködések támogatásával, valamint az Európai Unión belüli és kívüli tagállamok közötti együttműködés elősegítése. 2004 -2006 között az Interreg III/A a határ menti együttműködések segítő programokban vettünk részt:

- „**Tematikus turisztikai Útvonal-csoportok kialakítása a DKMT Eurorégióban**” pályázatban a DKMT támogatásban részesülő partnere voltunk.
- a „**SPA – HATÁRON ÁT**” című projektben az Egyesület a fő kedvezményezett/támogatott és a Szerbiai partnerek mint támogatásban nem részesülők vesznek részt. A megvalósítás időtartama: 2007. 05. 15. - 2008. 05. 14.-ig tartott, az összes költsége 12.890.452.- Ft, amelyből az önrész 650.000.-Ft volt. 2008 -év végén lezártuk a projektet, a pénzügyi ellenőrzés is megtörtént, folyamatosan történik annak után követése. Ez volt a legnagyobb összegű projekt, illetve támogatás melyben fennállásunk óta részesültünk.

A VÁTI Békéscsabai területi Irodája Kalapáti Magdolna irodavezető és helyettese Pribojszkiné Kása Anikó folyamatosan segítették a projekt megvalósítását és elszámolását, - köszönet érte.

A következő 2007-2013 közötti programozási időszakban a jelenlegi INTERREG Közösségi Kezdeményezés önálló célkitűzéssé válik „Európai Területi Együttműködés” néven. A határ menti együttműködés fő irányvonala azonban továbbra is a gazdaságfejlesztés, a turizmus, a közös környezetvédelmi tevékenységek fejlesztése, a határon átnyúló közlekedési és információs hálózatokhoz való hozzáférés javítása, a határon átnyúló víz- és hulladékgazdálkodás javítása, valamint a közös egészségügyi, kulturális és oktatási struktúrák kialakítása marad. **A Magyarország - Románia és Magyarország - Szerbia és Montenegró Határ menti Együttműködési Programokban** szeretnénk részt venni. Együttműködési kezdeményezések támogatása a piacok egységesítésének elősegítésére és a helyi társadalmak közötti koherencia erősítésére: az üzleti infrastruktúra és a közös üzleti szolgáltatások fejlesztése, a kis- és középvállalkozások közötti együttműködés támogatása, intézmények és közösségek közötti együtt. Terveink szerint a Vajdasági Egészségturisztikai Klaszterrel közös pályázatot kívánunk benyújtani az ETE Magyarország -Szerbia -Montenegró határ menti együttműködést fejlesztő pályázatára.

4. Igen fontos segítséget nyújtottak a Dél -alföldi RIB által kiírt és lebonyolított pályázatok, -az utóbbi években már csak az elbírálásban vett részt a DA - RIB - mind a nemzetközi együttműködésben, mind a tanulmányutakhoz nyújtott támogatás, és a működésünk segítése. A legelső a **DARFT TRFC -SZP -2005 az „Alföld Spa”** könyv kiadását támogatta. 3,5 millió forinttal.

A két legutóbbit is megemlíjük:

- **2007-TU-DAL-4-07-07-2: Alföld Spa – összefogás és együttműködés a Klaszterben** című pályázat 2007. 06. 10-én kezdődött és 2008. 04. 15.-ig tartott. A projekt teljes összköltsége 8.134.400.-Ft, amelyből az önrész 813.400.-Ft (10%). A projektet lezártuk, pénzügyi ellenőrzése is megtörtént, az után követés folyamatos.
- **2008-TU-DAL-3-08-04-6 pályázatban a Szlovéniai tanulmányút** szerepelt, minden kifizetés az még az út megkezdése előtt -2008 szeptember közepén megtörtént. Azóta, 10 hónap telt el, a projektet lezártuk -ellenőrzést is kaptunk -, az Államkincstár részéről még kifizetés nem történt (-jelen kézirat nyomdába adásáig): -egy civil szervezet, melynek bevétele a befizetett tagdíjak (évente és tagonként 125 000 Ft -és 60 .000 Ft -közötti bevétel) nem tud közel 3 millió forintos tartozást ilyen hosszú ideig elviselni.

5. A „Klaszterműködés támogatására” 2008 novemberében pályázatot nyújtottunk be, DA-OP -1-2-1.2008-0039 pályázatunkat elutasították azzal, hogy 2007- ben negatív volt az eredményünk. Való igaz, az egyszeres könyvvitelben pát százezer forintos hiányunk mutatkozott, mellyel szemben ugyan milliós tartozások voltak a pályázatokat kezelők és kifizetők részéről. Hiába fellebbeztünk, és érveltünk azzal, hogy azért volt a mérlegünk negatív, mert hosszú hónapokon át – így a pénzügyi év lezárásáig nem kaptuk meg elszámolt pénzeinket. Egy nonprofit -és civil szervezet, mint a Termál klasztert működtető Egyesületünk nehezen viseli el a pályázatokat kiíró, irányító szervek elhúzódo adminisztratív munkáját, - ezért bár elfogadtuk döntésüket (-egy ízben fellebbeztünk az Irányító Hatósághoz -hoz, sikertelenül) méltánytalannak tartjuk.
6. Külön szeretnénk megköszönni azokat a támogatásokat, melyeket célirányosan egy -egy kisebb feladat megvalósításához kaptunk a Turizmus országos (Minisztériumi - államtitkársági, a Magyar Turizmus Rt -Zrt) és regionális irányító szerveitől RIB és RMI, többnyire azok vezetőinek rendelkezésére álló pénzeiből, vagy nem pénzben hanem segítségben és/vagy szolgáltatásban.

Tóthné Hamza Gabriella:

A Dél-alföldi Termál klaszter bemutatása

A Dél-alföldi Fürdőegyesület 1999-ben jött létre, elsősorban a dél-alföldi térség termálturizmusának (fürdőtelepülések – fürdők) összefogására, és a fejlesztések megalapozására, a helyzet felmérésére, majd az eddigi fejlesztések áttekintésére, az új fejlesztések ösztönzésére, az érdekek érvényesítésére régióon belül és országosan egyaránt. Tehát a tagok közötti együttműködés alapja a fenntartható egészségturizmus szolgálata: - a minél eredményesebb fejlesztés és marketing. 2003 decemberében döntött az egyesület közgyűlése a **Klaszter** kiépítésében – és elsősorban a közvetlenül érdekelt egészségturisztikai vállalkozásokat (gyógy-, és wellness szállodákat, panziókat, szolgáltatási centrumokat, a beszállítói kört, egészségiparban tevékenykedőket és a speciális oktatást végző intézmények köreiből keresett meg érintetteket.

Az előkészületi munkák eredményeképpen, Kecskeméten az Aranyhomok Szálloda konferencia termében 2004 november 5-én megalapították a Dél-alföldi Termálklasztert. Ekkor alapító tagként 25 termálfürdő, 1 megyei kórház, 2 gyógyászati központ, 4 oktatási és egyéb közművelődési intézet, és 19 vállalkozás lett bejegyezve. Később, a második hullámban 2007 -08 között számosan csatlakoztak még a közhasznú egyesülethez: - a tanácsadó cégek, a szállásadó gyógy- és termál szállók, panziók, kempingek, kórházak, felsőfokú oktatási intézmények, kutató helyek, magán vállalkozások és mások. Jelenleg a klaszternek 50 tagja van, a klaszter tagjai egyben a szerveztet működtető Dél -alföldi Gyógy -és termálfürdők Közhasznú Egyesületének tagjai.

A Dél-alföldi Termálklaszter célja

Fő cél: a Dél-alföldi régió egészségturizmusának minél sikeresebbé tétele a belföldi és nemzetközi piaci versenyben.

A Dél-alföldi Termál Klaszter egyéb céljai:

- a társadalom és az egyén érdekeinek kielégítésére irányuló tevékenység végzése során új egészségturisztikai kapcsolatok kialakulásának elősegítése;
- egyéb, a termálvíz-hasznosításban érdekelt szakmákkal való kapcsolatok kialakítása, illetve a kialakított kapcsolatokon belül hatékony együttműködés folytatása;
- jövőkép kialakítása;

- a Klaszter országos és nemzetközi szintű megismertetése és népszerűsítése;
- hozzájárulás a munkahelyteremtéshez és a megfelelően képzett szakemberek biztosításához;
- a fentiek által a dél-alföldi KKV-k (fürdők, szállodák, vendéglátóhelyek, turisztikai szolgáltatók) versenypozíciójának javítása.

A Klaszter politikai tevékenységet nem folytat, szervezete a pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt. A célok megvalósítása érdekében a Klaszter felvállalja a tagok érdekképviselését és érdekvédelmét.

A Klaszter tevékenységi köre

A Dél-alföldi Termál Klaszter az alábbi **feladatok** elvégzését vállalhatja:

- az egészségturizmus ágazat hálózatszerű fejlesztése, a társult vállalkozások piaci pozíciójának erősítése (horizontális együttműködés);
- beszállítói körrel és kapcsolódó iparágakkal (pl. energetika) való vertikális együttműködés;
- résztvevő szervezetek megfelelő pozicionálása, közöttük kölcsönösen előnyös feladatmegosztás meghatározása;
- partnerek közötti koordináció, együttműködés elősegítése, ezáltal hozzájárulás a régió területileg kiegyensúlyozott egészségturisztikai fejlődéséhez;
- az egészségturisztikai kutatások kezdeményezése és támogatása;
- folyamatos helyzetelemzés és -értékelés;
- közös fejlesztési és projektjavaslatok kidolgozása, közzététele;
- tőketámogatások szervezése, külső források (EU és állami támogatások) bevonása;
- piaci pozíció, versenyképesség javulását szolgáló beruházások elindítása, összehangolása;
- térségi arculat, illetve egy-egy fürdőváros egyedi arculatának kialakítása;
- fürdővendégek (célcsoportok) elosztásának koordinálása;
- egységes és közös marketingtevékenység folytatása a piac bővítése érdekében;
- kutatások támogatása (orvosi, marketing, hidrogeológiai, munkaerő piaci stb.);
- a jövőbeni munkaerő-szükséglet feltérképezése, ennek alapján a humán erőforrások fejlesztése: oktatási, képzési tanfolyamok és tréningek szervezése az adott témakörben jártas szakemberek közreműködésével;
- térségi vállalkozások innovációs tevékenységének elősegítése;
- a klaszteren belüli hatékony és naprakész információközlés;
- helyi állami szervekkel, közhivatalokkal jó kapcsolat fenntartása;
- nemzetközi kapcsolatok kialakítása és erősítése.

Tagok, illetve potenciális tagok:

- A régió fürdői, szállodái és vendéglátóegységei.
- Egyéb, turisztikai tevékenységet folytató szervezetek, pl. tanácsadó szervezetek.
- Beszállítók: építőipar, fürdőtechnika, textilipar, sportcikk és ruhák gyártói, élelmiszeripar.
- A turisztikai irányítás szervezetei: Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács, a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottsága, a megyei és települési önkormányzatok.
- Együttműködő szervezetek: Magyar Turizmus ZRt. (RMI) a Térségi Tourinform Irodák a DKMT Eurorégió.

Szervezeti felépítés és működés

A Klaszter szervezeti ábrája

Szakmai Bizottságok és együttműködő teamek:

A Dél-alföldi Termálklaszter Szakmai Bizottságainak létrehozása a Klaszter főbb céljai, feladatai között szerepeltetett tevékenységek szakmai megosztását célozza. Az egyes Szakmai Bizottságok tagjai közé választhatóak külső szakértők is, akik szélesebb, többretegű kapcsolati rendszerük, napi információik, stb. alapján elősegítik a Klaszter minél magasabb színvonalú működését. Ide illeszkednek a szakmai teamek.

A Bizottságok és a szakmai teamek vezetőit a Klasztergyűlés választja meg, és hívja vissza, a tagok szabadon döntenek mely teamekben vesznek részt, egy tag több bizottságban is részt vehet.

A megnövekedett speciális feladatok ellátására szakmai teameket hoztak létre 2009 március 20 -i közgyűlésen.

A teamek megnevezése és vezetőik:

- Gyógy, és Termálfürdők, strandok, uszodák: Márton Mária
- Wellness szállók, panziók, kempingek: Bagdiné Fodor Erika
- Egyéb szakmai szervezetek: Dr. Demeter László
- Oktatási és kutatási intézmények: Barnai Mária
- Több profilú (komplex) intézmények: Várad Ákos

Marketing és Fejlesztési Bizottság

A Dél-alföldi Termálklaszter Marketing és Fejlesztési Bizottságának a feladata az új egészségügyi kapcsolatok kialakulásának elősegítése; a kialakított kapcsolatokon belül hatékony együttműködés folytatása; helyzetelemzés és - értékelés; fejlesztési javaslatok kidolgozása, közzététele; megfelelő munkamegosztás illetve pozicionálás elősegítése, a Klaszter országos és nemzetközi szintű megismertetése és népszerűsítése.

Kereskedelem - Vendéglátás Bizottság

A Dél-alföldi Termálklaszter Kereskedelem - Vendéglátás Bizottságának feladata az adott szakmai területen tevékenykedők összefogása, fejlődési lehetőségeik kutatása, azokra vonatkozó javaslatok kidolgozása.

Oktatási Bizottság

A Dél-alföldi Termálklub Oktatási Bizottságának feladata az egészségturisztikai kutatások támogatása; oktatási, képzési tanfolyamok és tréningek szervezése az adott témakörben jártas szakemberek közreműködésével.

A klub jelenlegi (2009) tagjai a klub szakmai teamek csoportosítása szerint:

Klub szakmai teamek

Sorszám	Team tagjai
I.	Gyógy, és termálfürdők, strandok, uszodák
1.	Algyő Borbála Fürdő
2.	Békési Gyógyfürdő
3.	Battonya, termál strand
4.	Békéscsabai Árpád fürdő
5.	Csongrád Városi Gyógyfürdő és strand
6.	Déaványa Termálfürdő
7.	Gyulai Várfürdő
8.	Kecskeméti Széktói termál strand, gyógyfürdő
9.	Kiskunhalas termálfürdő és strand.
10.	Füzesgyarmat Kastélypark-fürdő
11.	Gyomaendrődi Liget fürdő
12.	Hódmezővásárhely Hód-Strand
13.	Jonathermal Gyógy-és strandfürdő, Kiskunmajsza
14.	Kiskörös termálfürdő és strand
15.	Kiskunfélegyháza Gyógy- és strandfürdő
16.	Lakitelek Termálfürdő és strand
17.	Makó Gyógy- és termálstrand
18.	Mórahalom, Erzsébet gyógyfürdő
19.	Orosháza-Gyopárosi Gyógyfürdő Zrt.
20.	Szarvas Gyógy-és Termálfürdő
21.	Szegedi Sport és Fürdők Kft.-Anna fürdő, és Sportuszoda
22.	Szentes Liget termálfürdő és strand, gyógyfürdő
23.	Tiszaújváros Kerekdomb termálfürdő
24.	Tiszaújváros Tiszaparti Termálfürdő
25.	Tótkomlós Rózsa Fürdő
II.	Wellness szállók, panziók, kempingek
1.	Hotel Corvus Aqua
2.	Hotel Agro, Gyula
3.	Hőforrás Üdülésszövetkezet, Gyula
4.	Liget Kemping és Konferencia Hotel, Szarvas
5.	Ligetfürdő Ingatlanfej. és Fürdőüz. Kft. Szeged
6.	Termál Panzió, Mórahalom
7.	Tiszaújváros Termál panzió és kemping
8.	Tiszaparti üdülők házak és dorozsmai kemping, Szeged
9.	Tiszaújváros -Kerekdombi kemping
10.	Füzesgyarmat Kastély, Panzió
11.	Kiskunmajsza motel és kemping, üdülők házak
12.	Kiskunhalas strand kemping
13.	Szentes termálfürdő üdülők háza
14.	Orosháza -Gyopárosfürdő Konferenciaszálloda és kemping
15.	Battonya strand kemping
16.	Déaványa strand kemping
17.	Algyő, Ifjúsági tábor és vendégház

III.	Egyéb szakmai szervezetek
1.	BAÉV Zrt, Békéscsaba
2.	IR.Intelligens Régió Üzleti Kommunikációs kft.
3.	Kardos Uszoda-és Víztechnikai Kft.
4.	U+N Hungária Kft. Békéscsaba
5.	UNICON Zrt. Békéscsaba
6.	KIFT-92 Kft, Orosháza
7.	Alföldi Műemlékhelyreállító Kft. Gyula.
8.	HAKI Szarvas
9.	Arielsub Kft., Gyula
IV./A	Kórházak és rendelőintézetek
1.	Békés megyei Képviselő Testület Pándy Kálmán Kórháza, Gyula
2.	SZTE Egészségtudományi és Szociális Kar
3.	Árpád fürdő Vízigógyászati Kft.
4.	Békés, Egyesített Egészségügyi Intézmény és Rendelőintézet
5.	Hőforrás Gyógyászati Kft.
IV./B	Gyógyfürdőellátások kórházi háttérrel, intézményi együttműködésekkel, vagy közös gazdasági, intézményi társulásban (RT,Kft).
1.	Gyula Várfürdő -Megyei Kórház
2.	Orosháza-Gyopáros - Városi Kórház
3.	Makó Gyógyfürdő – Városi Kórház
4.	Szentes gyógyfürdő- Városi Kórház
V.	Oktatási és kutatási intézmények
1.	SZTE Egészségtudományi és Szociális Kar
2.	Aquaprofit Rt.Budapest
3.	Gödöllői Szent István Egyetem Egészségtudományi és Környezetegészségügyi Intézet, Gyula
VI.	Több profilú intézmények
1.	Kiskunfélegyháza Szabadidő és Sport Kft.
2.	Szegedi Sport és Fürdők Kft.
3.	Komlós Településszolgáltatási Kft., Tótkomlós
4.	Gyevitur Kft, Algyő
5.	Hírös Sport Nonprofit. Kft. Kecskemét

A klaszter főbb tevékenysége

Lehetőséget teremtett a turisztikai specializációra, különleges szolgáltatások kialakítására. Fokozódó verseny alakult ki, specializáció és javult a minőség a beszállítók és a szolgáltatók körében. A horizontális és vertikális iparági együttműködés erősödött.

Marketing: A közös tevékenységek során nagyobb hatás érhető el: kiállítások, kiadványok, az internet, study tourok.

Informatika: Naprakész információs rendszer (közös adatbázis) épült ki: - www.datekla.eu honlap. Közös adatbázisuk (benchmarking), a fejlesztések, és a lobbyzás alapja. Az interneten elsősorban tájékoztatás, kapcsolattartás és hirdetés.

Oktatás: Tanulmányutak (Hessen, Olaszország, Csehország, Törökország, Szlovénia, Spanyolország), képzések: menedzsment, turizmus, nyelv, gyógyászat, wellness és mások. Tananyagkészítés és részvétel a közép, - felsőfokú oktatásban.

Közös beszerzések szorgalmazása: anyagok és eszközök, szoftverek és mások.

Kérdőíves felmérés a klaszter tagfürdőinek körében:

Bekértem és vizsgáltam a klaszter fürdő tagjainak forgalmát 2001 és 2007 között. A tagfürdők közül 12 - en teljes körűen válaszoltak, hárman pedig csak részadatokkal tudtak szolgálni. A visszaküldött adatokat egy táblázatba foglaltam. A táblázatban felsorolt 15 fürdő közül a vizsgált 7 évben 8 fürdőnél figyelhető meg az éves árbevétel folyamatos növekedése. A növekedést mutató fürdők között van a Kiskunmajsai Jonathermál Gyógyfürdő és a Tiszakécskei Tiszaparti Termálfürdő-, melyek társasági formában, illetve családi tulajdonban vannak.

A Dél-alföldi Termálklaszter vizsgált fürdőinek árbevételei 2001-2007 között

Évek	2001 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2002 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2003 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2004 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2005 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2006 (éves árbevétel ezer ft- ban)	2007 (éves árbevétel ezer ft- ban)
Fürdők							
Békési Gyógyfürdő	6.700	7.200	9.300	9.700	12.500	13.700	13.500
Csongrádi Termálfürdő	nincs adat	73.265	82.102	85.704	85.098	75.458	70.727
Déaványa Termálfürdő	6.520	16.042	19.472	21.000	16.912	14.595	15.474
Szeged Anna Gyógyfürdő	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	163.660	187.894
Füzesgyarmat Kastélyfürdő	11.974	14.154	16.330	21.563	20.804	21.389	31.078
Hódmezővásárhely Strand-, Termál- és Gyógyfürdő	33.897	40.896	42.818	54.664	88.029	100.226	129.161
Jonathermál Gyógyfürdő	170.000	265.961	309.615	340.165	407.870	426.717	480.318
Kecskeméti Élményfürdő és Csúszdapark	nincs adat	8.410	47.243	52.918	51.796	52.411	62.266
Lakitelek Tösfürdő	nincs adat	20.313	20.408	17.967	22.441	24.367	26.002
Makói Gyógyfürdő	53.695	63.017	83.390	99.771	103.350	113.455	128.891
Mórahalom Erzsébet Gyógyfürdő	nincs adat	1.937	13.735	24.968	58.091	106.680	147.775
Szarvas Gyógyfürdő	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	3.247	27.226	27.389
Tiszaparti Termálfürdő Tiszakécske	38.000	86.000	118.000	124.000	129.000	131.000	148.000
Rózsa Fürdő Tótkomlós	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	56.149	45.404	50.466
Városi Strand és Uszoda Kiskunfélegyháza	18.000	17.000	19.000	18.000	18.000	16.000	16.000

Megjegyzés: A vizsgált fürdők adatai egy mással nem hasonlíthatók össze, hiszen ezen, fürdők nagyságukban, szolgáltatásaik sokféleségében, ezáltal cél csoportjukban, nyitva tartásuk idő tartamában, tulajdonosi viszonyaik alapján is eltérnek egymástól.

Ezért az árbevételek értékelésénél, mindegyik fürdőt külön-külön vizsgáltam, de összességében elmondható, hogy a vizsgált fürdők szinte mindegyikében 2001 -hez viszonyítva jelentős árbevétel növekedés mutatható ki, melyek valószínűsíthetően a fejlesztéseknek köszönhetőek. A fejlesztések legnagyobb hányada pályázati forrásokból valósult meg 50 % -os

önkormányzati, illetve saját erős forrásokkal. A klaszter rendszeresen felhívta a tagok figyelmét, amint újabb pályázatok kerültek kiírásra a fürdőfejlesztésekkel kapcsolatosan, és figyelemmel kísérte munkájukat a lebonyolításon keresztül a megvalósulásig. A klaszterhez tartozó fürdők vezetői a klaszter közgyűlésein, -a szemináriumokon, ahol tudományos előadásokból és egymás közti beszélgetésekből sok hasznosítható tapasztalatot, információt tudtak szerezni, illetve részt vettek a klaszter által minden évben megszervezett külföldi tanulmányutakon, ahonnan hasznos példákat látva, ötleteket merítve tértek haza, melyeket saját fürdjük fejlesztésénél igyekeztek kamatoztatni.

Kérdőíves felmérésem során arról is tudakolóztam, hogy jó-e a klaszter tagjának lenni? Mind a 14 válaszoló igennel válaszolt, -ez lett a kérdőív azon kérdése, melyre 100%-os, egyöntetű válasz született. Az indoklás azonban már megoszlott:

- a legnagyobb arányban (64%) a jó kapcsolatok miatt tagok,
- ezen kívül a rendszeres szakmai fórumokat tartják fontosnak, kiemelve az információ-áramlást, és a fejlesztést elősegítő pályázatokhoz nyújtott segítségadást (50%) ,

Fontosnak tartottam megkérdezni, hogy mit várnak el a klasztertől, hiszen ez is fontos, hogy mennyire lehet ez a szervezet hosszú távon életképes. Továbbá kíváncsi voltam arra, hogy összhangban van-e az előző kérdésemre adott válaszokkal. Tehát amit kapnak, és amit elvárnak összhangban van-e? Ezen kérdéseimre adott válaszokból levonható az a következtetés, hogy válaszolóim elvárásai találkoznak azzal, amit elvárnak és megkapnak a klaszter tagja ként.

Mivel a klaszter tevékenysége szorosan összefügg az egészség turizmussal, hiszen ez egy termálklaszter, fontosnak tartottam megkérdezni, hogy milyen tendenciát várnak az egészség turizmussal kapcsolatban a jövőt illetően?

A nagy többség, pozitívan látja a jövőt ezzel a témával kapcsolatban és szerintük az egészség turizmus területén európai nagy- hatalommal kell válnunk, de ehhez állami támogatásra, további fejlesztésekre, az egészségturizmus területén dolgozók számának növekedésére van szükség. Egy-két válaszoló mai válságos helyzetet figyelembe véve gyengülést, visszaesést jósol a jövőben ezen a területen is

Azt is felmértem, hogy a fürdővezetők miként vélekednek a konkurenciáról: - a környező fürdők (sok esetben 25 -30 km -en belül) működése miként befolyásolja bevételeiket. Fele-fele arányban oszlottak meg a vélemények: akik szerint, nem befolyásolja negatívan azok véleménye, hogy a fürdők kínálata eltérő, ezért kiegészítik egymást, nem ellenfelei egymásnak. A másik fele szerint befolyásolják őket az árképzésben, a belépő jegyek kialakításában, és a vendég forgalomban egyaránt.

Kérdőívem utolsó kérdése a klaszter egyik munkájával, a fürdőminősítés és a „Spa táblák” megítélésére kérdezett rá. Megoszlottak a vélemények, de többségük (57%) pozitívan értékeli ezeket a táblákat, jelöléseket.. Szerintük a közös összefogás jelét képviselik, egy szakmai közösséghez való tartozást jelképeznek, garanciát jelentenek az adott fürdőnek, szépek, esztétikusak és a vendégek is előbb -utóbb megismerik és tudják majd, - a táblán látható jelöléséből, hogy milyen szolgáltatásokat várhatnak el az adott fürdőtől. A negatívan válaszolók (13%) elhamarkodottnak tartják a táblák bevezetését, véleményük szerint a vendégek nem ismerik még a klasztert sem eléggé, ezáltal a minősítő táblákat sem, ezért az „Alföld Spa” marketingje még komoly fejlesztést igényel.

A kérdőívek feldolgozása összegzéseként elmondhatom, hogy a válaszadók hasznosnak és számukra előnyösnek tartják a klaszter tagságot. Az egészség turisztikai ágazattól a jövőben is fejlődést várnak, továbbá bíznak abban, hogy az elkövetkező években az egészségturizmus „nemzeti iparrá” nőheti ki magát. Bíznak abban is, hogy a következő években is lesznek pályázati lehetőségek a klaszter számára, melyekkel a működés fenntartható és eredményes lehet, a továbbiakban is jól szolgálja majd szakmai fejlődésüket, az együttműködést és a kapcsolatokat, az „Alföld Spa” brand kifejlesztését. ***A válaszadók szerint a Dél -alföldi termálklaszter egy olyan szervezeti egység, amely léte elengedhetetlen a Dél-alföldi egészségturisztikai szolgáltatók számára.***

dr. Albel Andor, Szőke Tünde:

Krónika az Egyesület és klaszter életéből (2005–2009)

Szőke Tünde szerkesztette a Klaszter hírleveleit, azokból és a jegyzőkönyvekből állítottuk össze a híreket

Amint azt az előszóban a szerkesztő jelezte, a megelőző öt év eseményeit a két előző kiadvány tartalmazza. Annak a „félidőnek” elsődlegesen a szervezetépítés és a működés kialakítása volt feladata, valamint a fejlesztéseket megalapozó felmérések és tanulmányok elkészítése, a vezetés részvétele az országos és regionális fejlesztési tervek kimunkálásában, nem utolsósorban egy határozottabb alföldi egészségturisztikai lobbizárással.

Szőke Tünde az EuroSpa munkatársa

Békéscsabán születtem 1976-ban, az érettségiig ott is éltem szüleimmel. A Dél-Alföld iránti szeretetem azóta is töretlen. Az egyetemem Pécsen végeztem a Közgazdaságtudományi Karon (2000), majd másoddiplómát szereztem az Állam- és Jogtudományi Karon (2001.)

Budapest 2000 - től élek, egy fél éves rövid kitérő után a fürdők szakmai tervezésének, fejlesztésének és pályázatírásainak csodálatos területére kerültem, azóta is ezzel foglalkozom az EuroSpa Kft - nél.

A Heller Farkas Főiskolán az egészségturizmus szakirány egyik vezető oktatója vagyok.

2008-ban Spa és wellness menedzser lettem. Jelenleg a Heller Farkas Főiskolán TDM szakirányon, mesterszakon tanulok. A klasztert megalakulása óta segítem, számos közös munkában vettem részt, szerkesztettem a hírlevelet, és tudósítottam a tanulmányutakról.

2005 év krónikája:

- **Március 3-án tartottuk idei első közgyűlésünket Szegeden az Anna Gyógyfürdőben.**
- **A második közgyűlést szeptember 8-án a Tisza-parti Termálfürdőben** tartotta a Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Közhasznú Egyesülete és a Dél-alföldi Termálklaszter. A gyűlésen Tiszakécske polgármestere, Kovács Ernő a város és a turizmus helyzetéről beszélt, majd a Geomédia Kft. Képviselőtől Oláh Ingrid lapigazgató mutatta be a Turizmus Trend és a Spa & Wellness újságokat, valamint tájékoztatta a jelenlévőket a IV. Spa és Wellness Kiállításon való részvétel feltételeiről. Ezt követően **módosítottuk az Egyesült Alapszabályát, elfogadásra került a Klaszter Szervezeti és Működési Szabályzata.** Új tagokat is felvettünk: a Nagyszénási Parkfürdő fejlesztését és üzemeltetését végző Parkfürdő - Gyógycentrum Kft. képviselőjében Paprika Péter ismertette fejlesztési elképzeléseiket, és a Békés Megyei Művelődési Központ is tagjaink közé lépett, valamint a Kardos Uszoda- és Víztechnikai Kft., Kardos László ügyvezető röviden bemutatta cégét. Ezt követően egy érdekes előadást hallhattunk Dr. Ruzinkó Ádámtól (EuroSpa Hungary Kft.) az Alföld Spa fogalmáról és tartalmáról, majd Petőfiné Szabó Éva fürdővezető bemutatta a Termálfürdőt, az eddigi fejlesztéseket és a jövőbeli terveket, majd végignéztük a Fürdőt. Másnap a Tiszán tettünk hajókirándulást, elsétáltunk a közeli kilátóhoz, és lehetőségünk nyílt a fürdő szolgáltatásainak kipróbálására is.
- Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács által kiírt 2005. évi decentralizált „terület- és régió-fejlesztési céltervezési szakmai fejlesztési programok” pályázati rendszerhez benyújtott - **„Alföld Spa” egészségturisztikai szakkönyv kiadása** - című pályázaton nyert 2 millió Ft-ot az egyesület.

- Ezzel egyidejűleg elkészült a **Klasztert bemutató prospektus és CD**. A GVOP - „Kis – és középvállalkozások közötti együttműködés szervezésének támogatására” pályázat keretében készültek kiadványaink és **2005. május 23-28-ig Olaszországban tanulmányúton vettünk részt.**
- Négycsillagos minősítést kapott a Szegedi Anna Fürdő és megnyílt a csúszdapark a Liget-fürdőben.
- A Dél-alföldi Gyógy- és Termálfürdők Egyesülete **sikeresen pályázott a Nemzeti Cívil Alap működési célú pályázatán.**
- 2005. október 5-8. között a romániai **Félix-fürdőn „Bursa de Tourism Balnear”** elnevezéssel egészségturisztikai fórumot és kiállítást tartottak, melyen Dr. Albel Andor „Alföld Spa” című előadása hangzott el..
- **A Fórum előzménye:** 2005. szeptember 13-i kolozsvári magyar-román államtitkári találkozó a két ország turisztikai kapcsolatainak fejlesztése érdekében. Nicu Radulescu, az O.P.T.B.R. (Romanian Organization of Spa's Owner) elnökének meghívására a **román-magyar együttműködés** jegyében zajlott rendezvényen Bozzay Andrásné, a Magyar Turisztikai Hivatal Stratégiai és Fejlesztési Főosztályának vezetője az egészségturizmusról, Dr. Albel Andor, a Magyar Turizmus Rt. Dél-alföldi RMI igazgatója a klaszterek és egészségturizmus kapcsolatáról és szerepéről tartott előadást. A fórumon előadóként vett részt többek között Betegh Sándor, a Danubius Rt. elnök-vezérigazgatója, Zsoffa Levente, Kovászna polgármestere, Dr. Dorina Fărcu^o a Tourism Felix Rt. képviselője, Hermann Hopp, az osztrák fürdővárosok szövetségének titkára.
- **Egyesületünk a GVOP 1.1.3 forrásra pályázatot nyújtott be.**
- **Idősek Hónapja az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőben:** - Mórahalom minden év októberében igyekszik még jobban odafigyelni az idősekre, s vigyázni egészségükre. Az Idősek Világnapja alkalmából 30 ezer meghívót küldenek szét, melyben minden nyugdíjast -a szegedieket is - az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőbe invitálnak egy kellemes, pihentető napra.
- **A Magyar Balneológiai Egyesület Éves Kongresszusa. 2005. november 11-13. között lesz Szegeden.**
- *A konferencia témái:* A balneológia kérdései, alap kutatások, a balneológia gyakorlati alkalmazása és mások.
- **Román-magyar vegyes- bizottsági ülés Kolozsváron**
- A román-magyar turisztikai kapcsolatok vegyes - bizottsági ülése zajlott szeptember 13-án Kolozsvárott. A tanácskozást román részről Marius Crivtonesco, a turisztikai hivatal elnöke, hazánk részéről pedig Pál Béla államtitkár vezette. Az ülésen négy közös – az egészségturizmus, a turisztikai oktatás és képzés, az ökoturizmus és falusi vendéglátás, valamint a termékefejlesztés (határon átnyúló tematikus utak) területén létrehozandó – bizottság létrehozásáról döntöttek. dr. Albel Andor. A Dél-alföldi RMI vezetője, aki egyben a Dél-alföldi Termálklaszter elnöke is, a kolozsvári szakmai fórumon tájékoztatót tartott a klaszter megalakulásáról, tevékenységéről és terveiről.
- **A Dél-alföldi Termálklaszter és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Termál és Gyógyturizmus Egyesület 2005. november 28-án Orosháza-Gyopárosfürdőn „Egészségért” címmel közös tanácskozást tartott.** Észak-alföldi és Dél-alföldi termál és gyógyfürdők fejlesztési perspektívái, együttműködési lehetőségek, prioritások. A két szervezet szerepe a terület és vidékfejlesztésben. **Balogh Tamás** OEP osztályvezetője az Európai Unió támogatások rendszere és források a 2007-2013 években. **Gyógyidegenforgalom az Európai Unióban** címmel a bekapcsolódási lehetőségekről tájékoztatta a jelenlévőket. Az Észak-Alföldi Termál Klaszter Egyesület megalakulásának körülményei, szerepe az **Észak-Alföld Termál és Gyógyturizmusában** címmel **Katona Ilona** a klaszter titkára, az RMI igazgatója tartott előadást.

- A Dél-alföldi Termál Klaszter meghívására a **Román Fürdők Szövetsége (OPTBR)** részt vett a kecskeméti Tourex Kiállításon november 4–6 között. A két szervezet között megállapodás született egy jövő évi közös Interreg pályázat beadásáról.
- **Szombathelyen a Régió Elnökök gyűlésén** dr. Tokaji Ferenc és dr. Albel Andor vettek részt, ugyanekkor **Turisztikai Kiállításon** Gulyás Péter a dél-alföldi RIB titkára képviselte a régiót.
- 2006-ban jelenik meg az Egyesület gondozásában az **„Alföld Spa” című kétnyelvű (magyar-német) könyv**, mely a Dél-alföldi Régió egészségturizmusát, gyógy- és wellness fürdőit, szállodáit hivatott bemutatni.
- **2006. év első közgyűlését Szekszárdon tartottuk, ahol az elnök beszámolt a 2005. éves tevékenységünkről:** - tagjaink száma növekedett úgy az Egyesületben, mint az Egyesület gesztorságával 2004-ben létrehozott „Dél-alföldi Termálklaszter” -ban. Európa Unió konferenciát tartottunk Gyulán, ahol a Európai Unió Turisztikai mintarégiós programjához csatlakozva a rurális és gyógyturisztikai régió feladatait vállaltuk. Több szakmai kiállításon is részt vettünk: Budapest, Kecskemét, Szeged, Berlin, Utrecht városokban, valamint Temesváron és Nagyváradon. Szegeden a DKMT Euréregio Turizmus-Utazás Szakkiállításán és Konferencián vettünk részt tagjainkkal. Elkészült a Klaszter közép- és hosszú távú marketing terve. Szállásfelmérési hatástanulmány készült a régió fürdőibe érkező vendégek jobb kiszolgálása érdekében. Nemzetközi kapcsolatok kialakítása is fontos számkunkra, így ezek építése is folyik: Németország, Szerbia-Montenegro, valamint Románia bevonásával. December elején Rómában (ENSZ-FAO) tárgyalt az Elnök dr. Hajas Pál Úrral a „Dél-Alföld, - mint az EU Gyógyturisztikai mintarégiója” létrehozásáról. **Elfogadta a közgyűlés a 2006-os terveket:** -az Alföld Spa könyvet kiadását először magyar majd később német fordításban is, 1500 pld-ban, valamint a Termálklasztart bemutató 36 oldalas színes kiadvány 3000, - és a CD -t 1000 példányban. Tervezzük a Klaszter arculatának kialakítását, a logóját is elkészíteni és megjeleníteni levélpapírok, ajándéktárgyak, minősítő táblák formájában. Európai Unió honlap elkészítését és üzemeltetését tervezzük. Az Egyesület tagjai idén Csehország fürdőibe tesznek látogatást. Az Egyesület továbbra is képviselteti magát minden rangosabb hazai kiállításon, szakmai fórumon, valamint lehetőségéhez mérten a környező országokban is. Külföldi kapcsolataink folyamatosságát szolgálják a szakmai konferenciák megszervezése a Klaszter tagjai, illetve a Vajdasági és É-Romániai 3-3 fürdő bevonásával. **Új tagokat vettünk fel:** Dávod Fürdő Kft., Városüzemeltetési Ker. és Szolg. Kft. (Mezőkovácsháza Parkfürdő), Békés Megye Képviselőtestület Pándy Kálmán Kórháza Gyula, Szentiván Thermál Hotel - Újszentiván, Thermal Hotel Gara Gyógy szálló Füzesgyarmat, SPA Média Kft. (Fürdőmester Magazin) Gödöllő
- Az Alföld turizmusáért díjat kapott 2006 decemberében tagtársunk, Mihály Mariann a szarvasi Liget Panzió vezetője.
- **Az Fürdőegyesület és a Termálklaszter idei első közgyűlését 2007. március 23-án 11 órai kezdettel rendeztük Algyőn a Faluházban.** Algyő polgármestere dr. Piri József köszöntötte a közgyűlést és bemutatja a települést, majd az elnök beszámolója hangzott el a 2006. évről és a 2007. évi feladatokról, valamint Pócze Lászlóné EB elnök a gazdálkodásról adott számot. Ezt követően Gulyás Péter az ÚMFT ROP pályázatairól, és a RIB pályázatokról tájékoztatta a közgyűlést. Egy finom ebéd után 14 órától Márton Mária a Gyevitur Kft ügyvezetője, valamint Zsura Zoltán fürdővezető kíséretében megismerkedtünk az Algyő Borbála fürdővel. A bemutató után kipróbálhatjuk a szép fürdőt, ahol ingyenes gyógy-, wellness szolgáltatásokkal kedveskedtek, kényeztettek bennünket.
- **„Spa – határon át” szeminárium Szarvason:** -Május 17-18-án Szarvason tartottuk a Magyarokanizsai Szakosított Rehabilitációs Gyógyintézetrel közös Interreg III/A nyertes pályázatunk első „Alföld Spa” szemináriumát. A program szerint **Dr. Tokaji Ferenc** bemutatta a várható pályázati lehetőségeket az Európai Unió források kapcsán. A Dél-Al-

földön a következő években várhatóan 13 milliárd Ft fejlesztési összeg lesz fürdőfejlesztésekre, amelyek két kategóriában (országos jelentőségű és kisebb térségi fürdők) kerülnek pályázat kiírásra. **Dr. Albel Andor** az Alföld Spa védjegy körvonalairól beszélt. **Dr. Ágoston Ferenc**, a Magyar Kárpát-medencei Szakosított Rehabilitációs Gyógyintézet vezetője köszöntötte a résztvevőket és elmondta, hogy hasonló Interreg pályázaton indultak az országokkal is, amely keretében balneológiai kongresszust terveznek. Céljuk a fürdők közötti tapasztalatcsere. Albel Andor és Ágoston Ferenc ismertették a pályázattal kapcsolatos ez évi feladatokat, illetve egyeztetés történt az augusztus eleji magyarországi munkamegbeszélésről. Ezt követően **Radulescu Elnök Úr** -a Romániai Fürdőszövetség elnöke köszöntötte a szeminárium résztvevőit és a kapcsolatok elmélyítéséről beszélt.

- **A „Spa Határon át” pályázat kapcsán további események 2008.:** Alföld Spa szemináriumok Tiszakécskén négy alkalommal. Orvos-szakmai konferencia Szegeden és wellness konferencia Szarvason. Fürdőmenedzsment konferencia Mórahalmon. „Alföld Spa” tananyag készül magyar, angol és szerb nyelven. A két régió (Dél-Alföld és Vajdaság) Termál-klaszterei számára középtávú stratégia kerül kidolgozásra. A két régió fürdőiről közös kiadvány készül, amely a 2008-as Utazás kiállításon lesz először bemutatva.
- **Egészségturisztikai útvonalat alakít ki a DAFE és a DKMT a Dél-Alföldön és a Vajdaságban „Határtalan felfrissülés” címmel.**
- A Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió területén tematikus útvonalak kialakítását tervezte Interreg pályázat keretében a DKMT Irodája a Dél-alföldi Fürdőegyesülettel közösen: - egészségturisztikai, folklór, ipari műemlék és szecessziós útvonalak megtervezését. Az érintett területek a pályázat keretében Bács-Kiskun megye, Békés és Csongrád megye, valamint Vajdaság, és pályázaton kívül a romániai négy megye (Temes, Arad, Krassó-Szörény és Hunyad) látóival is kapcsolódnak az útvonalhoz.
- **A Fürdőegyesület/Termálklaszter tavaszi közgyűlésére 2007 májusában Szarvason** a Liget Wellness és Konferencia Hotelben került sor. Az elnök beszámolt a folyamatban lévő pályázatokról, illetve a tagság elfogadta a Dél-alföldi turisztikai régióban megvalósuló klaszterek létesítésének, működtetésének ösztönzésére kiírt pályázaton történő indulást. Új alkalmazott felvétele is történt: Vidóné, Némethi Beáta mellett Tóthné Hamza Gabriella az Interreg pályázat szakmai feladatait fogja ellátni. Új taggal is gyarapodtunk, felvettük a Hódmezővásárhelyi Városi Strandfürdő és Sportuszoda -t. A közgyűlést követően **közös szemináriumot tartottak** a Román Fürdőszövetség elnökségével és a Vajdasági Termálklaszter szervezőivel. Bemutatták az országaik és tartományok (régiók) törekvéseit és az együttműködési lehetőségekről tárgyaltak.
- **Elkészült a Dél-Alföld Spa Stratégia**
2007. májusában elkészült a „Dél-Alföld Spa” Stratégia, amely a következő évek fejlesztési elképzeléseit tartalmazza a Dél-Alföldi Fürdőben. A Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács és a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság bízta meg az EuroSpa Investment Kft.-t, hogy az Új Magyarország Fejlesztési Terv régiós turisztikai forrásainak hatékony felhasználása érdekében dolgozza ki a Stratégiát. A Stratégiát az EuroSpa Investment Kft munkatársai: dr. Ruzinkó Ádám és Szőke Tünde, valamint Dr. Albel Andor, mint szakmai tanácsadó készítették. A következő 7 évben 46,3 milliárd Ft áll rendelkezésre a Régió turisztikai termékeire. A formálódó Akciótervben négy fejezet kerül kialakításra, ebből kettő közvetlenül szolgálja majd az egészségturizmust (fürdő- és szálláshelyfejlesztés), a másik kettő egyrészt a kongresszusi és kulturális turizmus, másrészt az aktív turizmus fejlesztését célozza. Az elkészült Stratégia a korrekt pályázatkírást és a döntések előkészítését szolgálja.
- **Dr. Albel Andor:** Tájékoztatta az ÖTM Turisztikai Hivatalát a Szerb –Vajdasági kapcsolatokról: Magyarországon 2007. április 13-án előadást tartott a fürdőtelepülések polgármestereinek a klaszterekről, majd ezt követően elkészült az okirat és a potenciális résztvevők

önkormányzati testületeik elé terjesztették aláírásra kerülnek a szándéknyilatkozatok, folyamatban van az okiratszerkesztés. A Dél-alföldi Termálklub az **Interreg III/A „Spa határon át” nyertes projekt keretében segíti a Szerb-Vajdasági Egészségturisztikai klub létrehozását**, majd az Észak-Alföldi Termálklubtal együttesen egy Észak-Nyugat-Romániai hasonló egyesülés bevonásával egy Eurorégiós-Kárpát-medencei „Nagy Alföld” Termál-Közösség létrehozásán is dolgozunk. **A Klub elnöke** a legutóbbi Belgrádi Turisztikai Kiállításon részt vett a Szerb Termálprogram (fejlesztési) bemutatásán – **megismerkedett Bojan Dymitrievic turisztikai miniszterrel – átadta számára az „Alföld Spa” című könyvet, - a Miniszter Úr pedig viszonzásul a Szerb Termálprogram angol nyelvű írott és elektronikus (CD) példányát.** Ugyanekkor dr. Albel Andor megbeszélést folytatott a Szerb Fürdőszövetséggel titkárával Vladan T. Veskovics úrral.

- **Orvosszakmai konferencia Szegeden:** - 2007. szeptember 6-án megrendezésre került a HUSER0602/145 számú pályázattal támogatott projekt keretein belül az orvos szakmai konferencia Szegeden az Anna Fürdőben. A délelőtti folyamán két referátumot hallgathattak meg a jelenlévők. Az egyiket a szerbiai Magyarokizsáról érkezett Dr. Ágoston F. Ferenc főorvos, Szerbiai Fürdők bemutatása címmel, a másikat pedig a magyarországi Békés Megye Képviselő Testület Pándy Kálmán Kórház Reumatológiai osztályának vezetője, Dr. Keszthelyi Péter főorvos, a Dél-alföldi Régió gyógyvizei és gyógyhatásai címmel tartotta. A nap második felében korreferátumokat kísérelhetek figyelemmel a konferencia résztvevői, melynek előadói szerb részről Dr. Klimó Attila, magyar oldalról pedig Dr. Kádás Éva főorvosnő és Varga Márta gyógytornász. A vendégeknek a konferenciát követően lehetőségük nyílt arra, hogy a rendezvénynek otthont adó Anna Fürdőt, mint intézményt megtekintsék, és ki próbálják jeles wellness szolgáltatásait, és gyógyító vizét. Az orvoskonferencia nagyon jó alkalom volt arra, hogy a két ország reumatológia és balneológia szakemberei megismerkedjenek és kicserélhessék egymás között tapasztalataikat.
- **Alföld Spa szeminárium Tiszakécskén:** -2007. szeptember 20-án megrendezésre került a HUSER0602/145 számú pályázat keretein belül a második szeminárium Tiszakécskén a Találkozások Házában. A szemináriumra mindkét országból érkeztek vendégek, összesen 31-en vettek részt. A délelőtti előadást hallhattunk Dr. Albel Andortól „Alföld Spa határok nélkül” címmel, majd a vendégek megtekintették Tisza-parti Termálfürdőt és ki próbálták szolgáltatásait.
- **2007. október 1-8 között a Dél-alföldi Termálklub tagjai Törökországban egy szakmai kiránduláson vettek részt.**
- **Oktatás, wellness konferencia Szarvason:** - 2007. október 18-án „Oktatás, Wellness” konferenciát tartottunk Szarvason a Liget Wellness és Konferencia hotelben. Mindkét országból érkeztek vendégek, összesen 51 -en. Dr. Ruzinkó Ádám: „Wellness az Alföld Spa keretében. Alföld Spa a Termál-Egészségipar Programban” címmel tartott előadást. Dr. Köteles Lajos Intézeti igazgató előadását „Wellness, egészségturisztikai képzés a Tessedik Sámuel Főiskolán” címmel tartotta. A nap második felében egy fórum keretében a wellness fogalmainak egyeztetése történt a magyar és a szerb felek részvételével. Vítapartnerek: Dr. Ágoston Ferenc, Dr. Ruzinkó Ádám, Dr. Köteles Lajos, Dr. Albel Andor és a jelenlévő hallgatóság is bekapcsolódott véleményével, kérdéseivel. A vitafórumot két korreferátum követte. Az egyiket a Zentáról érkező Nagy Abonyi Zoltán adta elő „Fizioterápiás technikus képzés Szerbiában” címmel. A másikat pedig a Szegedi Tudomány Egyetem ETSZK Fizioterápiás tanszékéről érkező Barnai Mária az Aquaterápia a gyógytornászképzésben címmel tartotta. A rendezvény záró szavai között kihirdetésre került Dr. Albel Andor elnök úr részéről, hogy a 2007. és a 2013. év közötti időszakban ismételt lehetőség nyílik Szerbia és Magyarország között határon átnyúló együttműködések megkötésére, pályázatok benyújtására.

- **2007. november 22-én ismét Tiszaújlákon került sor az „Alföld Spa” szeminárium** megrendezésére, melyre 30 vendég érkezett mindkét országból. Pálincás József Magyarokörzőségi Tanács Idegenforgalommal megbízott tagja tájékoztatta a jelenlévőket a Magyarokörzőségi Tanács Regionális Egészségturisztikai Klaszter Megalakulásáról, működéséről. Ezt követően a CIB Bank vezetői, - Klaukó Ákos tartott általános ismertetőt a Bank kialakulásáról, működéséről, majd kollégái Kis Gergely Krisztina és Hyross Csaba bemutatták a CIB Faktor Zrt. hitel lehetőségeit a fürdők részére, melyből az OEP elszámolásokat vagy más jellegű befektetéseket előfinanszírozhatnak. A befejező előadás és eszmecsere az „Alföld Spa” követelmény rendszerének érvényesítése a fürdők – és a szállásférőhelyek fejlesztése során téma körül zajlott.

2008 -ban nemadtunk ki hírleveleket, az év alábbi eseményeit érdemes kiemelni:

- Az Utazás 2008 kiállításon az 1000 példányszámban elkészült magyar-szerb-angol prospektussal is szolgálhattunk saját regionális és települési kiadványaink mellett.
- 2008. 03. 06.-án az év első közgyűlésére Mórahalmon az Aranyszöm rendezvényháza került sor, ahol az éves beszámoló, 2008 -év feladatterve és pénzügyi terve került elfogadásra.
- Folytatódott az „Alföld Spa”, szemináriumok, Szarvason, Tiszaújlákon és Gyulán.
- Elvállaltuk a „Hőforrás Gyógyászati Kft”. által prototípusként legyártott a víz alatti mozgásterápiára kifejlesztett gépek marketingjét, novemberben közgyűlésen, szemináriumon ismertettük a és mutattuk be a gépeket.
- Ugyancsak egyesületünk vállalta Makó, Mórahalom, Algyő, Gyomaendrőd fürdőit tápláló termális, - és gyógyvizek hatásának vizsgálatára kiírt pályázatok segítését és az eredmények publikálását, beépítését a fürdők marketingjébe.
- A Dél-alföldi termálklaszter támogatásával Magyarokörzőségi Klaszterrel (Magyarokörzőségi, Zenta, Ada, Szabadka, Topolya, Kishegyes, Óbecse), **Milan Vuković elnökkel aláírt együttműködési megállapodás** értelmében folyamatos közös tevékenység zajlott az év folyamán a konferenciákon, szemináriumokon és turisztikai kiállításokon.
- Elkészült a „**Magyarország Dél-Alföld és Szerbia Vajdaság Egészségturisztikai Desztinációk együttműködési stratégiája a 2008-13 közötti években**” című tanulmány, ennek szellemében részt veszünk a Magyarországi - Szerbia turisztikai vegyesbizottság megalakításának előkészületeiben.
- **Elkészültek az „Alföld Spa” minősítések és a táblák**, fürdőink falára történő kihelyezésük az év folyamán folyamatosan az ottani rendezvények alkalmából történtek.
- Június 13-14-én a kibővített Elnökség Észak -Magyarország fürdőivel ismerkedett (Bogács, Eger, Egerszalók), **és közös tanácskozást tartottunk az észak Magyarországi Egészségturisztikai Klaszterrel**, majd este Balga István picéjében dr. Demeter László kezdeményezésére megalakították a Löwy Árpád Baráti Társaságot.
- Augusztus 16 -án **Tiszaújlákon** közös szemináriumot tartottunk **a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Fürdők Egyesületének tagjaival** – a turisztikai klaszterek működése volt a fő témánk.
- Augusztus 26 -án a klaszter tagjainak baráti összejövetelére került sor Csongrádon, megtekintettük a fürdőt, szó volt a gyógyvizek vizsgálatára készült pályázatok lebonyolításáról. Az esti lazább programunkon Bokros Ungerbauer Úr picészetében a csongrádi borokkal ismerkedtünk.
- Szeptember 6-án Algyőn tárgyalt a délelőtti folyamán az Elnökség és az Ellenőrző Bizottság a klaszterműködést támogató pályázat benyújtásáról, miközben Vass Ignác a szakács-tudományából remekelt a „Nomád Ételek Főzőversenyén” különdíjat nyert a majorannával ízesített gombás – tejfölös afrikai harcsapaprikásával.

- Szeptember közepén **sikeres tanulmányúton voltunk Szlovéniában**, ahol a klaszter 32 tagja ismerkedett meg az ottani kínálattal, Ljubljanában a Szlovén Turisztikai Rt -és a Fürdőszövetség vezetőivel folytattunk hasznos eszmecserét.
- **Október 20-án került sor az Észak Alföldi Klaszter együttműködés keretében** az Észak alföldi elnökség látogatására, Szarvas, Orosháza és Gyula fürdőiben, és egy közös megbeszélésen Gyulán az együttműködés soros feladatait egyeztetettük.
- November elején **Brassóban tartott nemzetközi konferenciát** a Román Kormány Kereskedelmi Minisztériuma és az OTBR - ahol dr. Albel Andor a turisztikai klaszterek létrehozásáról és jövőjéről tartott előadást.
- November 23-án **Orosházán Nemzetközi Balneológiai Konferenciát rendeztünk** a Gyopárosi Gyógyfürdő Rt.-vel közösen a szerb és román fürdővezetők, a klaszterek elnökei, kutatók, orvosok és tanárok részvételével. A konferencián bemutatásra kerültek a régióban folyó gyógyvízkutatások tapasztalatai.
- December 5-én került sor **Gyulán a Magyar–Román kormányközi turisztikai vegyesbizottság ülésére**, ahol dr. Albel Andor elnök, és dr. Tokaji Ferenc RIB elnök és dr. Köteles Lajos fakultás igazgató az oktatási bizottságból vettek részt az ülésen, és szakterületeüknek megfelelően tájékoztatást adtak a kapcsolatok alakulásáról, valamint az ETE HU – RO pályázatokhoz való kapcsolódási lehetőségekről.
- **December 13 - án Újvidéken a Tartományi Tanács épületében** tartott konferencián dr. Albel Andor elnök a klaszterek szerepéről, a határmentén a területi és szakmai együttműködésről tartott előadást.
- **December 17. Klaszter Elnökségi ülést tartottunk Kiskunfélegyházán**, - ahol a következő év marketing feladatait tárgyaltuk, majd résztvettünk egy reneszánsz disznótornon, ahol Váradi Ákos kollégánk, mint „klaszterszakács” is remekelt -a zsűri több díjjal jutalmazta gasztronómiai remekét.
- Ebben az évben is **részt vettünk a Budapesten a SPA és Wellness kiállításon**, az év folyamán együttműködve a Magyar Turizmus Zrt. Dél -alföldi RMI -vel és a RIB -el számos kiállításra eljutottak prospektusainak: - Újvidéken, Belgrádban, Nagyváradon, Utrechtben, Prágában és Párizsban is is bemutakoztunk általános turisztikai és szakkiállításokon egyaránt.
- Megnőtt az érdeklődés a Klaszter után, így **2008 - év végével már 47 tagból** állt az egyesülés és a klaszter.

2009 év alábbi eseményeit érdemes kiemelni:

- Február 13-án Algyőn ülésezett az Elnökség és az Ellenőrző Bizottság, ahol előkészítette a 2008 évről szóló számvetést, a közgyűlést.
- **Március 20 - án Gyulán a Hőforrás Üdülőszövetkezetben került sor a közgyűlésre.** A gyűlés elfogadta az Elnök és az EB beszámolóját, a Cselekvési programot és a 2009 - éves pénzügyi tervet. – **Elnökségi tagság alól felmentette Szántó Istvánt és helyette Márton Mária-t választotta az elnökségbe. Ellenőrző Bizottsági tagság alól felmentette Cséfné Lajost és helyette Váradi Ákost választotta a bizottságba.** Döntött arról, hogy az idei tanulmányutat Spanyolországba készítse elő az Elnök, a szakmai részben Kardos László spanyol szakmai kapcsolataira támaszkodva. Tudomásul vette a közgyűlés, hogy a Klaszterek működésére kiírt pályázatunkat a 2007. évi zárás negatív eredménye miatt elutasították. Alkalmazkodva a kialakult helyzethez, amíg a hiányzó pénzeket nem kapjuk meg az Egyesület és a Klaszter irodájában nem lesz főállású alkalmazott, az Elnök sem veszi fel tisztelet díját, és az adminisztratív teendőket is díjazás nélkül kell ellátni.
- A közgyűlést követően szakmai fórumon **a vízalatti hidroterápiás gépek bemutatójára** került sor, a második napon a gépek és a szolgáltatások kipróbálására is lehetőség nyílt, valamint bemutatkozott a **Calendula Bt (Siófok) Ayurvéda Centrum és Klinika.**

- **Április 23-án Makón Gyógyvízkutatási Konferencián:** dr. Szél Sára főorvosasszony a makói gyógyvíz, -gyógyiszap vizsgálatáról, és dr. Floszberger Péter főorvos a mórhalmi gyógyvízkutatási eredményekről adtak tájékoztatót.
- **Április 27-én az Elnök megbeszélést folytatott Magyarkanizsán a Vajdasági Egészségturisztikai Klaszter** igazgatójával Pálinkás József Úrral és a Rehabilitációs Központ és Gyógyfürdő vezérigazgatójával dr. Ágoston F. Ferenc Úrral, az egészségturisztikai együttműködés ez évi feladatairól és egy közös ETE pályázat benyújtásának lehetőségéről.
- **Április 28 -29 -én Magyarország – a Turisztikai Államtitkárság képviselőjében** Predrag Gluhakovic Úr a Bosznia – Hercegovina -Srpska -Kereskedelmi és Turisztikai Minisztere felkérésére **dr. Albel Andor elnök a „Spa Tourism” nemzetközi konferencián Banja Lukában (Lactasi) tartott előadást** a Turisztikai klaszterek szerepe a fejlesztésekben és a marketingben” címmel. A konferencia résztvevői megtekintették Lactasi és a Spa Center Slatina gyógyfürdőket és a „Marija Zvijezda” kolostort.
- Május 11 -én Nyírbátori delegációt fogadtunk, a Polgármester Asszony és kíséretében érkezett szakemberek Szarvas, Orosháza, Mórhalom, Gyula gyógyfürdőiben szereztek tapasztalatokat folyamatban lévő fürdőfejlesztésükhöz.
- **Május 19 -én a RIB és a Klaszter képviselőjében az Egyesület elnöke az Önkormányzati Minisztériumban** a régió elnökök értekezletén (TURET) vett részt, ahol **az új miniszter Varga Zoltán** kért tájékoztatókat a régiók turisztikai helyzetéről, terveiről és gondjainkról. dr. Albel Andor felhívta figyelmét a határ menti kapcsolataink alakulására, és az Uniós pályázatok kezelése körüli problémákra.
- **Május 25 -én Budapesten a Magyar Bosnyák kormányközi gazdasági együttműködési bizottsági ülés** turisztikai munkacsoportjában a Klaszter elnöke, – a klaszterek szerepe, alakítása és működése témában adott tájékoztatót a bosnyák delegációnak, melyen: Reuf Hadzibegic Gazdasági és Külkereskedelmi miniszterhelyettes, Maída Becirovic FIPA Befektetési Ügynökség igazgatója, Tomislav Rukic a föderáció gazdasági és környezetvédelmi, -turisztikai minisztériuma képviselőjében vettek részt.
- Június 27 -és július 5 -e között **Spanyolországba a Costa del Sol -ra utazik a tanulmányúton** résztvevők 36 fős csapata.
- Július 9 -én a **10 éves Jubileumi emlékülés** Csongrádon a városháza Dísztermében.
- **A Spanyolországi tanulmányutat az Aeroviva utazási Irodánál** egyénenként rendeltük meg, az Egyesület minden résztvevő tagjának 100.000 Ft támogatást nyújtott. Az útra június 27 és július 5 között kerül sor, szállásunk Malaga közelében Terromolinosban a Las Palmas szállodában lesz, onnan indulunk naponta a szakmai és a szabadidős programokra, kirándulásokra.
- Ezzel krónikánk végére értünk, a részletek megtalálhatók a klaszter honlapján: **www.datekla.eu**

dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella:

Útinapló

Kivétel nélkül mindenki jó érzéssel gondol vissza az Egyesület és a Termál klaszter tanulmányútjaira. A megelőző években - 5 év és 5 út - mindenki számára hasznos ismeretekkel, szakmai és baráti kapcsolatokkal lettünk gazdagabbak. Számos utunkról Szőke Tünde szakmailag precíz feljegyzéseket, úti beszámolókat írt, melyek elolvashatók a www.datekla.eu honlapunkon.

Ezért én a következőkben a programokat írom le, hogy segítségemmel minden résztvevő felidézhesse a történeteket, elrendezhesse emlékeit.

Dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella

Született Budapesten 1953 július 8-án. Általános iskoláit Debrecenben és Gyulán végezte, majd a Gyulán az Erkel Ferenc Gimnáziumban érettségizett 1971-ben. 1971 – 73 között röntgen asszisztensi képeztést szerzett. Gyulán a Békés megyei Tüdőkórház Röntgen osztályán dolgozott, 1971-től 2006-ig, onnan, később vezető asszisztensként a nyugdíjba vonulásáig. Kiemelkedő munkájáért a Békés megyei képviselő-testület Elnöki dicséretét kapta. A klaszter megalakulása óta díjazás nélkül végzi annak irodai teendőit, szervezi a tanulmányi utakat.

Németországi tanulmányút (2004. szeptember 13-tól 16-ig)

Tanulmányút résztvevői:

Balog László – Mórahalom, Gyógyfürdő; Bánáti Antal – dr. Gelencsér Nándor -Szegedi Fürdő; Cséfal Lajos – Gyulai Várfürdő; dr. Demeter László – Szarvas Városi Gyógyfürdő; Kocsis Imréné – Csongrád Idegenforgalmi Városi Gyógyfürdő és Strand; dr. Kelemen Márk – Kecskeméti Sportlétesítmények Kht.; Mihály Istvánné – Szarvas Liget Panzió; Petőfi Lászlóné – Tiszakécske, Tiszaparti Termálfürdő és Camping; Pőcze Lászlóné – Makó Termál-és Gyógyfürdő; Roczkov Frigyes – Mezőhegyesi Strandfürdő; dr. Albel Andor – Fürdőegyesület; dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella.

Dr. Ruzinkó Ádám EuroSpa igazgatója és Szinte Zsolt a Magyar -Német Iparkamarától az út két fő szervezője magyar részről, míg a német fél részéről Rainer Kowald elnök és Kurt Stros titkár a Hesseni Fürdőszövetség vezetői voltak.

Programunk:

Szeptember 13-án a Kölni repülőtérre érkezünk, ahol Günter Göpfert Úr a Wiesbaden Congress und Tourist Service igazgatója várt bennünket, majd onnan autóbusszal vitte a társaságot a fogadó Hessen tartomány Fürdőszövetsége Bad-Homburgba, ahol Burkhard Bigalke marketing igazgató vezetésével megtekintettük Vilmos Császár fürdőt a „Kur-Royal”-t és Taunus-Therme-t. Az éjszakát a Landhotel Hessenpark és a Hotel Erbismühle szállodákban töltöttük.

A második napon kedden a Bad Emstal-i termálfürdő szép parkját és modern kezelőit látuk, majd az „Emstaler Höhe” Parkhotelben a város polgármestere ebéddel kínált bennünket.

Délután a Bad Wildungen-Reinhardshausen, Werner-Wicker-Klinika (Német Gerincklinikai Központ) megtekintése következett. A gyógyvízéről híres Bad Wildungen-i Naturquelle (ösforrás) megtekintése után rövid sétát tettünk a történelmi szanatóriumi parkban, és megnéztük az építés alatt álló Vulkan Sziklafürdőt. Vacsorára szálláshelyünkön, a Hotel „Schwa-

Wiesbadenban a Kur Royal előtt

A Taunus fürdőben

nenteich” szállodában csoportunkat a Hesseni Termálfürdő Szövetség látta vendégül, és megjelent a város polgármestere is.

A harmadik napon szerdán Königstein im Taunus fürdővárosba indultunk, ahol kísérről Frau Heike Bergmeier asszony volt, és az Egészség Centrumban a magyar származású Elisabeth Gabli asszony tájékoztott bennünket. Megtekintettük a königsteini gyógyfürdőt, és a közelben lévő klinikát, ahol a kórház vezetői ebéden láttak vendégül. Délután Wiesbadenben Herr Günter Göpfert elnök Úr (Hesseni Fürdőszövetség) vezetésével az Aukamttal termálfürdőt tekintettük meg, és persze fürödtünk is.

A negyedik, az utolsó napunkon a Hesseni Gazdasági, Közlekedési és Területfejlesztési Minisztériumban konferenciára, tapasztalatcsere került sor a német kollégákkal dr. Norbert Krekeler a tartományi turisztikai főosztályvezetője és más szakemberek társaságában. Tájékoztatót kaptunk a németországi, -a Hessen tartományi – turizmusról, a gyógyfürdőről. Az egészségturizmus szabályozásról, a biztosítókvaló kapcsolatról és sok más számunkra hasznos kérdésről.

Olaszországi tanulmányút – Emiglia tartomány és Toscana – gyógyfürdőiben (2005. május 23-29.)

A Dél-alföldi Termálklub tagjai dr. Albel Andor elnök vezetésével tizennyolcan, – fürdővezetők és szolgáltatók - egy betes olaszországi tanulmányúton vettek részt.

Név szerint a következők: dr. Albel Andor – DA Fürdőegyesület; Albelné Szentmiklóssy Gabriella – DA Termálklub; Balog László – Mórahalom Erzsébet fürdő, Bánáti Antal – Szegedi Fürdők, Magony Ferenc – Orosháza - Gyopárosfürdő; Mészáros László – Gyulai Várfürdő, dr. Demeter László – Szarvas Erzsébet fürdő, Kocsis Imréné – Csongrádi Gyógyfürdő, dr. Kelemen Márk – Kecskemét Széktői Fürdő, dr. Köteles Lajos - Gyula Eü. Főiskola; Lőrincz Gábor – Kiskunhalasi Termálfürdő, Mihály Istvánné- Szarvas Liget Tours Kft, Pócze Lászlóné- Makói Gyógyfürdő; dr. Ruzinkó Ádám az Euro Spa Hungary turisztikai igazgatója, Schriffert Andrásné - Hőforrás Gyógyászati Kft, Szabó Éva – Tiszakécske Tiszaparti termálfürdő, Szőke Tünde Euro-Spa munkatársa; Vass Ignác - Füzesgyarmati Gyógyfürdő; Cserné Gurzó Vera - a tolmács; Cser Sándor - a gépkocsivezető.

Programunk:

Május 23 -án Gyula-Kecskemét útvonalon a résztvevők felvétele Gyulán és Békéscsábán -az orosháziak is itt csatlakoztak). : velünk utazott a tolmácsnő, Kecskemétre a Széktői Fürdő elé érkeztünk 10 órakor. A Szeged és környékéről utazók (Szeged, Makó, Mórahalom, Csongrád)Kecskeméten csatlakoztak: - Bánáti Tomi saját személygépkocsijával

Kecskemétre hozta-vitte a három kollégát, Kiskunhalas is Kecskeméten csatlakozott, a 18 egyesületi tag és a tolmács és gépkocsivezetővel együtt húszan keltünk útra. Megtekintettük a fürdőt, meguzsonnáztunk és indultunk Kecskemétről tovább Sárvára ahová megérkeztünk 14 órakor. A csapat második állomása Sárvár volt, ahol egy jól sikerült „zöldmezős” beruházás ismertek meg az alföldi fürdővezetők. Elfoglaltuk a szállásunkat majd Vörös Imre a fürdő vezetője fogadott bennünket fürdőlátogatás majd fürdés után egy közeli vadászházban megvacsoráztunk.

24-én 7.30 -kor indultunk Olaszországba. Ausztrián keresztül két megállással Padováig, illetve érkeztünk Abano Terme -be, - ahol fürdőlátogatás, vacsora és szállás. Az út további sikeréhez nagyban hozzájárult az olasz „**Federterme**” szövetség és tagjainak segítsége, **Friuli, Veneto, Emiglia és Toscana tartományok** fürdőinek fogadókészsége és az önkormányzatok, a tulajdonosi társaságok fogadókészsége. Még aznap megismertük **Abano Terme** gazdag gyógyturisztikai kínálatát, kiemelten a fangoterápiát, és egy nagymúltú gyógyszálló a **Terme Massaggio** gyógy -szolgáltatásait, és a vacsoránál a finom ételeit.

25-én reggeli után indultunk Montecatini-be, - útközben látogatást tettünk Castel San Pietro, Terme di Porretta létesítményeiben, majd késő délután érkeztünk meg Montecatini-be.

Castel San Pietro határában a „Villaggio della Salute Piú” működő, de fejlesztés alatt álló Aquaparkot néztük meg, amely agroturisztikai szolgáltatásokkal együtt kínál gyógyító, pihentető szolgáltatásokat és persze a gyerekeknek a Bimboldiát,

A fürdőkörút következő állomása **Porretta Terme** volt a Bologna provincia egyik legrégebbi gyógyhelye, ahol elsősorban légúti betegségeket, és mozgásszervi bajokat gyógyítanak de a **Hotel Castanea** számtalan a testet-lelket kényeztető szolgáltatásokkal is várja vendégeit. Az intézmény főorvosa részletes tájékoztatást adott a szolgáltatásokról, kúrákról és a megbiztosítás rendszeréről, valamint megismerhették az út résztvevői a „**Circuite Termale**” további állomásait,

A következő állomás aznap délután **Montecatini Terme** volt, egy igen szép XII. századi település, melynek ókori –római emlékei és a XVIII századi „K und K” hangulatát idéző építményei és nyolc termálfürdője, köztük a felejthetetlen **Tettuccio** számtalan hasznos élmény és ismeret forrása volt a tanulmány utunknak.

Terme di Porretta parkjában

26-án reggeli után fürdőlátogatást tettünk Montecatini-ben, -a Tettuccio fürdőt, - ivókúra helyet néztük meg. A látogatás után kirándultunk Firenzébe, egy rövid városnézés és gyors ebéd után visszafelé indultunk és esete érkeztünk meg az Adria parti Jesolóba.

27 -én hajókirándulást tettünk Velencébe, a Punta Sabbioniról indult és érkezett hajónk.

28 -án a visszaútban Friuli tartománynak az Alpokban megbúvó gyöngyszemét **Arta Termét** ismertük meg. A Hotel Gardel gyógy

A Tettuccio szökőkútja előtt

gyító szolgáltatásait, a települést és fürdőjét a szálló tulajdonosa és a városka volt polgármestere mutatta be.

Köszönettel tartozunk az olaszországi „Federerterme” vezetőinek köztük dr. Ennio Gori elnök Úrnak, dr. Franco Furia orvosigazgatónak Porretta Termeben, dr. Massimo Giovanettinek a Terme di Montecatini S.p.a. marketing vezetőjének, dr. Gian Luca Calzolari alpolgármesternek Montecatini turisztikai tanácsosának, Cesari Giorgiónak Gyula város olasz díszpolgárának (Budrió) és a többieknek: fürdővezetőknek, orvosoknak, a vendéglátó szállodák vezetőinek és személyzetének.

A tanulmányutat a Klaszter a GVOP pályázat és a Magyar Turisztikai Hivatal támogatásával szervezte. Az út szakmai tapasztalatainak feldolgozását a Klaszter két napos szeminárium keretében 2005-09-15 –én Tiszakécskén tartotta..

Tanulmányút a Cseh Gyógyfürdőkben (2006 május 14-20.)

A résztvevők névsora: dr. Albel Andor – DA Fürdőegyesület; dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella – DA Termálklaszter; Balog László – Mórahalom, Erzsébet fürdő; Bánáti Antal – Szegedi Fürdők, Bánfalvyné Feldmann Ágota – Orosháza - Gyopárosfürdő; dr. Demeter László – Szarvas Erzsébet fürdő, H.Kovács Emese - Békéscsaba BAÉV Rt., Kardos László és Kardos Lászlóné – Kecskemét Kardos uszoda és Víztechnika Kft., Kocsis Imréné – Csongrád Gyógyfürdő, dr. Köteles Lajos – Tessedik Főiskola Gyulai Eü -Intézete, Mihály Istvánné – Szarvas, Liget Tours Kft., Pócze Lászlóné - Makó Gyógyfürdő; dr. Ruzinkó Ádám EuroSpa Hungary tanácsadója, Schriffert Andrásné - Hőforrás Gyógyászati Kft, Szabó Éva – Tiszakécske Tiszaparti Termálfürdő; Szőke Tünde EuroSpa munkatársa;

Programunk:

Május 14. vasárnap: - Kecskeméti indulással Rajkánál léptük át a határt a Vargabusz Kft. Iveco utánfutós luxus autóbusszával. Pozsonyban megálltunk egy rövid városnézésre – majd Brno, Prága és Pilsen érintésével este fél 9-re érkezünk Marienbadba a Hotel Butterfly –ba , ahol dr. Hornyánszky Zoltán és felesége, Ágnes asszony valamint Bucsai Márta igazgatói aszisztens fogadott bennünket, s köszöntötte csoportunkat. Itt volt a bázishelyünk, naponta innen látogattuk a környék híres fürdővárosait.

Május.15. Hétfő. – Ismerkedés Marienbaddal: - A Danubius Hotelek és a város gyógyturisztikai kínálatával ismerkedtünk dr. Hornyánszky Zoltán Úr segítségével.

Mariánské Lázně, vagy felénk ismertebb nevén **Marienbad** a nyugat-csehországi híres fürdőháromszög egyik csúcsa, Karlovy Vary és Frantiskovy Lázně mellett; a három város közül a legfiatalabb, hegyekkel, erdőkkel védett szép völgyben fekszik. A környéken mintegy 100 különböző gyógyforrás tör a felszínre, melyek 7-12 fokosak, így elsősorban ivókúrára, valamint kádfürdőkre alkalmasak. Nagy sikerrel alkalmazzák a helyi gyógyforrásokat, az ásványvízen kívül az iszapot és a különleges **Mária gyógygázt** mozgásszervi betegségek, vese- és húgyúti megbetegedések, metabolikus panaszok, valamint nőgyógyászati problémák kezelésére, úgy felnőttek, mint gyerekek esetében. A kezelések és azok hatása a természetes források magas széndioxid tartalma miatt igazi specifikumnak számítanak Európában, a világban is.

A városka gyógyító központjaként működő ötcsillagos szálloda, a Nové Lázně az ivó-

Jachymovban a Radency Hotel előtt

csarnok közelében található. A gyógyszállót dr. med. Pavel Knára elnökhelyettes mutatta be, a szállodát egy fedett folyosó köt össze az Ambrózia forrásnál épült négycsillagos Centralni Lázně szállodával ahol Martin Mautner igazgató fogadta a csoportot. A vendégek mindkét szálloda szolgáltatásait igénybe vehetik. Kezelőhelyiségeik ma is őrzik egykori hangulatukat, a falakon eredeti mintás csempék, vízmelegítő kis vaskályhák a 7-12 fokos víz felmelegítéséhez,. A kezeléseket vaskádákban végzik, hogy a forrásvízben lévő ásványi anyagok, ne marják szét a kádakat. Előszeretettel látogatott Marienbad-ba VII. Edward angol király, aki évente több hónapot töltött el itt: - kádfürdőket vett, pihent, és kirándult. Ma is látható még, a Nové Lázně szállodában, az angol király részére az egykoron külön kialakított fürdőkabin, melyet mi is megcsodálhattunk.

Az általunk harmadikként látogatott gyógyszálló a Grand Hotel Pacifik volt, amely a városka főutcáján impozáns külsőjével hívja magára a figyelmet. Modernebb belsővel kialakított gyógy- és wellness központtal (- modern lézeres és hagyományos és Kneipp-kezeléseket láttunk), és konferencia teremmel várja a vendégeket. A bemutató után a szálloda lobby bárjában dr.Karel Denk igazgató úr vendégei voltunk A bár teraszának hatalmas üvegablakain keresztül csodás panoráma tárult elénk az ivócsarnokkal és a város főutcájának teljes hosszában elhelyezkedő szállodasorral.

Május 16-án kedden Jachymovba a világ első radonfürdőjébe látogattunk

A Radium Palace Szanatórium-Gyógyszálló központi aulájában felirat hirdeti: „Radon az energia, energia az élet”. Az egykori ezüsbányában 1906-ban radonforrást fedeztek fel, majd 1910-ben a forrás jótékony hatását kihasználva kezdték építeni Jachymovban a világ első radonfürdőjét. Ottjártunkkor a forrás felfedezésének 100. évfordulójára készültek.

A Rádium Palce 260 ágyas gyógyszálló 5 étteremmel, 120 szobával és 6 luxus apartman-nal igényesen berendezve várja a gyógyulni vágyókat.

Krupkova főorvosasszony rövid előadásban ismertette a Jachymov történetét és a fürdő-procedúrákat: elsőnek a radon fürdőt, különös figyelemmel a radon koncentrációjára a vízben (1 literben 4,5-5,5 Bq). Speciális kezelést is említett, a Brachy-radiumterápiát - a kúra során használt "jachymovi csomagok"-nak (üvegdobozba helyezett alfa sugárzó anyag), nagy a gyulladás- és fájdalomcsökkentő hatása. Javítja a vérkeringést, és értágító hatása van.

A fürdőkomplexum egyik része sugárzásvédelmi laboratórium, mely felügyeli a radonos víz kiemelését és nyomon követi annak előírás szerű felhasználását. A radonterápia káros hatásától nem kell tartani, a radonsugárzás mennyisége, melyet testünk egy háromhetes kúra alatt felvesz, megfelel egy röntgenkép készítésekor elszennvedett sugármennyiségnek.

Útban hazafelé megálltunk **Loket** városában, meredek lépcsősoron felkapaszkodtunk a várhoz, ami sajnos nem volt nyitva, de a panoráma csodás volt. Lefelé menetben a Svejkhöz címzett sajátos hangulatú kiskocsmában finom cseh-sörrel oltottuk szomjunkat.

Május 17 -én szerdán Karlovy Vary -ba látogattunk:

Megcsodáltuk Bohémia leghíresebb, és legnagyobb fürdőhelyét, a meleg gyógyforrásairól méltán világhírű várost. A rendkívül ápoltság város valóban egy európai rangú világfürdő mozgalmas képét nyújtja. Karlsbad jellegzetes építményei a kolonádok – a fedett sétányok, oszlopsorok, - amelyek főként fából és öntöttvasból épültek.

A város területén és annak közvetlen közelében 83 gyógyforrást tartanak számon, a 32-35 oldott ásványi anyagot tartalmazó víz 2000 méteres mélységből tör a felszínre. A leghíre-

A prágai várban

sebb és egyben legmelegebb(73,4 fokos) a 14 m magasba feltörő Vridlo nevű négyes forrás-csoport, amely fölé hatalmas üvegcsarnok épült. A vizek gyógyító erejét főleg gyomor-, bél-, epe-, máj- és allergiás betegségek ellen használják, elsősorban ivókúrákkal, de fürdészel, iszappakolással, elektroterápiával is kezelik az idelátogató vendégeket.

Karlovy Varyban jelenleg 12 forrás szolgáltatja a kúrákhoz szükséges vizet, amely 34-féle ásványt tartalmaz igen erős koncentrációban. A betegek a napi 1,5-2 liter vizet a sétányokon, Malom-, Liget-, Kastély- vagy Forrás- kolonádokon, - hogy a legismertebbeket említssem, - sétálgatva isszák a lapos, különleges szívócsőrös porcelánpohárból. Ez a különleges forma elősegíti a víz hőmérsékletének és szén-dioxid tartalmának megőrzését.

A mi programunk az Erzsébetfürdő –Alzbetiny Lazne-megtekintésével kezdődött. A főbejáratnál fenn a falon a meleg vizes fürdők logója látható. Staifova asszony vezetésével megismerkedtünk a főbb fürdőkezelésekkel: iszap, tangentor, nyirokmasszázs, gyöngyfürdő kúrákkal. Megtekintettük a medence komplexumot: - a 25m fedett medencét, a relaxációs fürdőt, whirlpool-t, szaunákat, a gőzfürdőt, és az uszodában babaúztatást is láttunk.

A bemutató után a fürdő nagytermében dr.Stanislava Maulenová főorvosasszonnyal, Marie Conková asszonnyal szakmai fórumra került sor.

Ezután természetesen, nem indulhattunk vissza anélkül, hogy meg ne kóstoltuk volna a „13. forrásként” emlegetett világhírű gyógylikör különlegességet, a Becherovkát és a helyi dessert különlegességet, a karlsbadi ostyát.

Május 18 -án csütörtökön Frantizkovy Lazne-ba (Francensbad) látogattunk:

A települést 1793-ban alapították Ferencfalva néven a történelmi Egerlandban, majd 50 év múltán kapta a Ferenc-fürdő elnevezést. Már a Monarchia idején a világ legelső sár-fürdőjeként volt ismert. 21 ásványvíz-forrással rendelkeznek, ezek közül a 4. forrás a meddőség megszüntetésében tesz jó szolgálatot. A fürdőket működtető részvénytársaság legfontosabb objektumait látogattuk meg:

Legöregebb forrás a Slatina-, ma Ferenc-forrásként ismeretes. Az itt feltörő gyógyforrás-vizeket ivókúrára ritkán alkalmazzák, főleg fürdőkúrák keretében nőgyógyászati és krónikus mozgásszervi betegségek esetében javallják. A savas iszapnak jelentős az ásványi - és a szerves anyag tartalma, így ízületi pakolásokat végeznek vele, használják nőgyógyászati műtétek után és gyermek nőgyógyászatban is a 6-19 év közötti lányoknál. A szűziszapot pasztórizálják, majd vaginális tamponként alkalmazzák.

A városkának 10 gyógy -kórháza van, melyekben rehabilitációs kezelések zajlanak, és 3 fürdőháza, melyekben különböző gyógykezeléseket és hidroterápiás kezeléseket láttunk.

Különleges procedúrákat is megmutattak: - a gyógygáz kezelést, mely során a bőr alá történő befecskendezéssel a fájdalmas ízületekbe juttatják a széndioxid gázt.

Ellátogattunk a mofettákba is, ahol a körbe kialakított kezelőhelyekben az alulról feljövő gázon napi 2-3 alkalommal 15 percekig ülve a nőgyógyászati gyulladások kezelésére kiváló hatással alkalmaznak.

A Napóleon feleségéről elnevezett Lujza-széndioxid-gázfürdőben a 60 m mélyről feltörő vizet kettős falú kádakba vezetik, a két fal közé engedett forró gőzzel melegítik fel a vizet 9-11°C-ról 28-34°C közötti hőmérsékletre, a sárga színű vízben egy alkalommal 10-20 percig tartózkodnak a betegek.

A 45 ágyas Hotel Imperiál megtekintése után Marian Mackovic technikai és Dr. Mach gyógyászati igazgatóval jártuk be az Aquaforumot, melyet ebéd és megbeszélés követett. A visszaútnban Zámekben a Metternich-kastélyt jártuk be.

Május 19 -én pénteken érkezünk Prágába:

Városnézésünk - a száztornyú Prágában - Janiga Éva idegenvezetésével a Vencel-téren álló Szent Vencel lovasszobortól indult. Az Ó-város, Zsidó-város, Új-város és a várnegyed megtekintése után, este egy jellegzetes prágai sörözőben az U-Vejvoduban pihentünk meg.

Másnap 20 - án indultunk haza, hálásan gondolva segítőinkre és vendéglátóinkra: a Danubius Rt. marienbadi szállodáinak igazgatójára dr. Hornyánszky Zoltánra

és feleségére, a cseh fürdőszövetség által felkért vendéglátóinkra, a Magyar Turizmus Rt. csehországi képviselőjére Szirányi Andrásra.

Május 24-én Füzesgyarmaton a Kastélyparkfürdőben megtartott Klaszter szeminárium keretében dolgoztuk fel a csehországi szakmai út tapasztalatait.

Törökországi tanulmányutunk (2007 október 1-8.)

Az utazók névsora:

dr.Albel Andor DA- Fegyessel, dr.Tokaji Ferenc- RIB, dr.Tokaji Ferencné - Gyula,Hőforrás Gyógyászati Kft. dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella - DA -Termálklaszter; dr. Szentgyörgyi Pál – Szeged Város Önkormányzata ; dr. Ruszinkó Ádám – Eurospa; dr.Köteles Lajos – Gyula, Tessedik Főiskola Eü. Intézete; dr.Demeter László – Szarvas Erzsébet gyógyfürdő; Szabó Éva és Szabó Istvánné – Tiszakécske Tiszaparti Termálfürdő; Kocsis Imréné – DA -Termálklaszter elnökségi tag; Bánáti Antal – Szeged, Sport és Fürdők kft.; Benke Zsolt – Kis-kunmaja Jonathermal Zrt; Túri Zsigmond Füzesgyarmat – Gara Hotel; Túrinné Szőke Katalin – Füzesgyarmat Önkormányzat; Vass Ignác – Füzesgyarmat, Kastélyparf fürdő, Pócze Lászlóné és Pócze László - Makó Fürdő; Márton Mária – Algyő Borbála fürdő; Balog László és Balog Lászlóné – Mórahalom Erzsébet fürdő; Kardos László és Kardos Lászlóné – Kecskemét Kardos Uszoda és víztechnika; Szőke Tünde – EU Invest kft.; Kucsra Emil és Bakaji Andrea – Békéscsaba U+N Hungaria kft.

Törökországi szakmai utunkat az Alföld Tours Iroda szervezésében bonyolítottuk.

2007.10.01-én éjjel érkezünk Antalyába. A repülőtérén Bedii Dalgic török idegenvezetőnk várt bennünket, s egy héten keresztül kirándulásaink alkalmával kalauzolta csoportunkat.

Autóbuszos transzfer szállított bennünket Kemerbe a Hotel Rose ****-ba, ahol az első két és utolsó két éjszakánkat töltöttük.

Kemer Antalya tartományának egyik körzete, 43 km-re Antalyától. Fő vonzereje az Európai Unió által Kék Zászlóval jutalmazott tengerpartja és a szép panoráma.

Az első napot pihenéssel töltöttük a tengerparton, ismerkedtünk a szállodánkkal és a várossal.

A szállodánk 3 részből állt: Hotel Rose Resort****, Hotel Rose Beach & Residence****+, Rose Hotel*** és összesen 1.133 férőhellyel rendelkezett.Bár október elején voltunk, mégis telt ház volt a szállodákban, a vendégek főként orosz turistákból állt.

A szálló wellness részlegének különleges szolgáltatáscsomagja a „**nagy hamam program**” (főkezelés): mely 11 procedurából állt: - szauna – hűvös zuhany – átmelegítés a hamamban márványlapon(izzasztás) – dörzs masszázs – langyos vizes leöntés – habos masszázs a forró kövön – hideg-meleg vizes leöntések váltakozva – relax egy nyugágyban – olajos aromamasszázs – iszap arcpakolás – relaxáció.

A második napon délelőtt Antalyában bárom SPA - hotelt látogattunk meg: - a Renaissance Antalya Beach Resort & Spa -t, mely a Marriott hotelcsoport tagja, és 1992-ben épült fel 281 szobával és 59 lakosztállyal, majd 1993-ban Európa legjobb Spa szállodájának választották. Wellness részlege a Harmonia Rebirth Spa centrum 950 m²-en a hotel alagsorában lett kialakítva, a pihenőterben a szökőkút felett a csillagos ég-

Bedi imádkozik a mecsetben

bolt, mint kép jelenik meg, mely egyértelműen a török jellegre utal. A következő a Porto Bello Hotel Resort & Spa****346 szobával rendelkezik. ASLAN Spa & Wellness - „A szerelem csodája...” részlege 15-féle masszázsszal szolgált. A harmadik a Sberaton Voyager Antalya Hotel Resort & Spa****400 szobával rendelkezett, a tenger 300 méterre volt a szállodától.

Délután továbbutaztunk Pamukkaléba, ahol szállodának az 5*-os **SPA Hotel Colossae** szálloda hasonlít leginkább a hazai gyógyszállodákhoz. Az 1993-ban épült szállodát Seref Karakan általános igazgató mutatta be, a hotel 4 hektár területen fekszik, 231 szobával rendelkezik, 155 alkalmazottal dolgoznak. Kétféle gyógyvíz volt a szállodában: egy vasas, és egy kalciumos. Rögtön ki is próbáltuk a természetes környezetben lévő sziklafallal körülvett 3 gyógyvízes meleg medencét.

A harmadik napon kirándultunk Pamukkaleba, - mely szó szerinti fordításban Gyapottvárat jelent. Kialakulásában nagy szerepe volt a szén-dioxidnak és a kalciumnak a levegővel való érintkezésének. A vízben 18 - féle ásványi anyag található, és asztmás, légúti, reumatikus, valamint bőrbetegségek gyógyítására alkalmas. Leglátogatottabb fürdője a **Karahayit-termal**, melynek vize szív-, ér-, és idegrendszeri panaszok kezelésére alkalmas. Nagyon nagy élmény volt a lépcsőzetesen kialakult mészkőteraszokon mezítláb sétálni és az Antik fürdőben úszkálni a római kort idéző kövek között.

Ezután megtekintettük a **Hierapolis** maradványait: főutca, templom, színház és egy hatalmas temető kőszarkofágokkal. Tovább utaztunk a tengerparti **Kusadasiba**, ahol az **Arora Hotelben** töltöttük az éjszakát.

A negyedik napon megcsodáltuk **Ephe-sos** antik város maradványait. Láttunk itt régi medencéket, amelyeket forrásvíz töltött fel, vízi palotát, a Fórumot (Városháza), fürdőt - nyomon tudjuk követni az egykori fürdőkultúrát. Számos szökőkutat láttunk, állmélkoddunk Hadrianus templomán, ültünk nyitott illemhelyen, ellátogattunk a bordélyházba, és a könyvtárba is, és megnéztük a 24 ezer főt befogadó színházat. Délután ellátogattunk a **Szent János bazilikába**, **Szűz Mária házába** és világ 7 csodájának egyikéhez az **Artemis templom** maradványaihoz.

Az ötödik napon kirándultunk Antalyába, megnéztük a város nevezetességeit: az Atatürk-teret, az alatta elterülő Bizánci-óvárost a kikötővel, a Hadrianus-kaput, majd ellátogattunk a **Düdeni-vízesés**hez. Útközben helyi kézműves-műhelyekkel (szőnyeg, bor, ékszer) ismerkedtünk. Beavattak bennünket a selyemszálak, fonalak készítésének rejtelseibe, a bemutató teremben pedig egymás után görgették lábaink elé a szebbnél szebb mintázatú, kézzel szőtt pamut és selyemszőnyeget.

A hatodik napon, - tanulmányutunk utolsó napját egy tengeri Jacht-kirándulással koronáztuk meg: - **Phaselis** nemcsak a történelem gazdagságával, hanem tiszta vízével, strandjával és zöld erdőjével fogadott bennünket. A 2000 éves antik városnak, ahol Nagy Sándort is vendégül látták, csodálatos atmoszférája van. Természetesen itt is volt szakmai program, hiszen a városnak két fürdője is volt: a nagy és a kis fürdő. A fürdő mellett tornaterem is volt kiépítve, és romok között felismerhető volt, hogyan voltak megemelve a medencék, hogy a víz el tudjon folyni alattuk.

Hetedik napon nem pihentünk meg, délelőtt lehetőségünk volt még mártózni egyet a tengerben, majd Bedii az idegenvezetőnk a repülőtérre „transportált” bennünket, és megkönnyebbülten integetett utánunk. Köszönettel tartoztunk Neki, amit fél év múltán – amikor a 2008. évi budapesti Utazás Kiállításán találkoztunk vele, - meg is tettünk.

Csoportunk a Hierapolis főutcáján

Tanulmányút Szlovéniába (2008. szeptember 16-24.)

A résztvevők névsora:

Dr. Albel Andor DA Fürdőegyesület; dr. Tokaji Ferenc RIB elnök; dr. Tokajiné Kliszek Katalin Gyula, Hőforrás Gyógyászati Kft; dr. Albelné Szentmiklóssy Gabriella DA Termálk拉斯ter; dr. Ruzinkó Ádám és Szőke Tünde- Budapest, EuroSpa Hungary Kft; Balog László-Mórahalom Városi Önkormányzat, Balogné Szalma Ibolya - Mórahalom Erzsébet Gyógyfürdő; Bánáti Antal-Szeged, Sport és Fürdők Kht; Czákó Imre-Kiskunfélegyháza, Gyógyfürdő; Czákó Imréné RIB tag; dr. Demeter László és Mihaleczné Kovács Mária- Szarvas városi Gyógyfürdő; dr. Körmendi János KIFT-92 Kft; dr. Köteles Lajos Gyula, Tessedik Főiskola Eü. Intézet; Kardos László és Kardos Lászlóné Kecskemét, Kardos Uszodatechnika; Márton Mária-Algyő, Borbála fürdő; Molnár Csaba RIB-tag; Pőcze Lászlóné Makó, városi strand és gyógyfürdő; Szabados Krisztina-Gyomaendrőd, Ligetfürdő; Szabó Éva-Tiszaécske Tiszaparti Termálfürdő; Szikora Szabina és Matosné Lányi Tímea Kiskunmajsa, Jonathermál Zrt; Barnai Mária és Monek Bernadett-SzTE-ETSZK; Szirbik Imre RIB tag; Kucsera Emil U+N Hungary Kft. Békéscsaba; Kocsis Imréné Csongrád; Vass Ignác Füzesgyarmat Kastélyparkfürdő; Váradi Ákos-Kiskunfélegyháza Strand és Gyógyfürdő; Roczkov György RIB tag Alföld Tours UI, Szeged.

Programunk:

Szeptember 16 - án, kedden Roczkov György idegenvezetésével autóbusszal indultunk az Alpok keleti szélétől délre található kicsi, de változatos ország felfedezésére. Természeti szépségén túl, a gyógyvizekben a leggazdagabbak közé tartozik Európában. Kora este érkezünk utunk első állomására, Radenci üdülővárosba. A Hotel Radenciben szálláshelyünk elfoglalása után az élményfürdő medencéiben és a szaunaparkban lazítottunk.

Szeptember 17 - én szerdán a reggeli után került sor az üdülőhely és a szálloda bemutatására. Az 1833-ban felfedezett gyógyforrások 40°C vize szív-érrendszeri-veosebetegek, reuma és anyagcserezavarokra ivó-és fürdőkúra formájában egyaránt alkalmas, édes vízi izsappakolással kiegészítve. A három szívvel jelzett ásványvíze Európa szerte ismert.

10 órakor érkezünk Ptuj -ban a **Grand Hotel Primusba** ahol az igazgató és a főorvos bemutatta a Dráva folyó partján épült Hotelt és Gyógyfürdőt. A hotel Szlovénia egyik legfiatalabb és legkorszerűbb szállodája, 119 szobával, 3 elnöki lakosztállyal, római hangulatú idéző belsővel. Szemben az út túloldalán Szlovénia legnagyobb csúszdaparkját láthattuk 13 medencével. A hotelban elköltött ebédünk után egy rövid városnézés keretében megcsodáltuk a változatos külsejű polgári házakat, az 1556-ból származó várostornyot és a gótikus Szent-György templomot. Nem sokkal ezután már **Maribor** óvárosának barokk hangulatú, sikátoros utcácskáiban nézelődtünk. Megcsodáltuk a Bormúzeum falára futtatott Európa legrégibb, s még ma is termő szőlőtőkét.

Szeptember 18 - án csütörtökön Celjében folytatódott programunk a Lasko és Dbrna Spa- látogatásával. Iztok Altbauer a Szlovén Spa Szövetség titkára fogadott bennünket. Celjében található Szlovénia legnagyobb várrendszere, a Régi Vár - a Cilleiek vára, - mely a 400 méteres hegy tetején áll, s ahonnan gyönyörű látkép nyílik a városra. Nem messze Celjétől található **Lasko**, mely nemcsak termálfürdőjéről, hanem a szlovének kedvenc söréről, a Lasko Zlatorogról is híres. A régi gyógyszállodában (Zdravilisce Lasko) 1854 óta gyógyítanak. Mellett nyílt

A Hotel Radenci szálloda előterében

Ljubljánában az Expo parkjában

Szeptember 19 – én pénteken az aktív turizmus jegyében telt a napunk. Drótkötél-pályán felkúsztunk a Vogel-hegy tetejére, majd Ukanctól egy erdei lépcsősoron (550 lépcsőfok) feljutottunk a 97 m magasból aláüduló Savica vízeséshez. Leérkezve a hegyről, a lépcsők alján található vendéglőben frissen sült piztrángot fogyasztottuk. Visszaútban megálltunk a Triglavi Nemzeti Park területén a háborítatlan alpesi tájban hófödte hegyekkel körülvett Bohinji-tó partján. Visszatérve Bledbe csónakokkal beveztünk a tó közepén lévő kis szigetre, ahol meglátogattuk a Mária Mennymenetele Templomot. Végül egy kis hegyi úton felkapaszkodtunk a tó fölé magasodó Bledi-várhoz, onnan néztünk le a Várfürdőre.

Akinek még maradt ereje, egy hat kilométeres sétaúton körbejárta a tavat, megcsodálta közben az éjszakai fényében pompázó Vila Bledet, Tito üdülőjét.

Szeptember 20-án szombaton a szlovén-tengerpartra indultunk, útközben megálltunk a Postojna és Trieszt között elterülő Karszt-vidék gyöngyszeménél, a Postojna cseppkőbarlangnál. Európa leglátogatottabb cseppkő - barlangrendszerébe 2,5 kilométeres szakaszon villanyvasúttal jutottunk be. A barlang legszebb részeinek 1,5 km-es szakaszát, a Nagy-hegy, a Kálvária, a Szép-barlangok és a Koncertterem között gyalogosan tettük meg. A végére meg is éhezünk, finom ebédet fogyasztottunk a barlang bejárata melletti étterem napsütötte teraszán.

A tengerparton ugyan csak hat várossal büszkélkedhet Szlovénia, de **Piran**, a szlovén tengerpart gyöngyszeme, - színes házak, sikátorok, vár, templom és mindez egy apró félszigeten, - örök élmény az ide látogatóknak Giuseppe Tartini, a híres hegedűművész és zeneszerző szülőhelye. Kora estére érkezünk portorozai szállodánkba a Hotel Neptunba.

Szeptember 21 -én vasárnap a város kínálatával ismerkedtünk. **Portoroz, a „a rózsák kikötője”**, már a 13. század óta a gyógyulni vágyók paradicsoma. **A Lifeclass Hotel és Spa** valójában három szálloda a **Hotel Riviera-Apolló és Neptun**nal együtt ahol egy zárt folyosórendszeren keresztül lehet közlekedni. Az egyikben Thai Központot és Wellness Centrumot, a másikban Ayurvéda - Központot (indiai gyógyítás), a harmadikban Fizioterápiás Centert - részleget működtetnek, és közösen használják.

Szeptember 22-én hétfőn ellátogattunk a Thalasso Strunjan Egészségközpontba. **Strunjan**, thalasso terápiájáról híres tengerparti város. Az öbölben található sólepárlóinak köszönhetően igen magas itt a levegő sótartalma, ezért légúti megbetegedésekre különösen ajánlott az itteni gyógyüdülés.

Szeptember 23-án kedden délelőtti Portorozsból Koperbe hajókázva a tengerről csodálhattuk meg a Piran-i félszigetet.

Szeptember 24-én szerdán Ljubljánában a fürdővezetőink, a **Szlovén Turisztikai Szervezet** a Szlovén Fürdőszövetség vezetőivel Bojan Medennel a Szervezet promóciós vezetőjével közös tanácskozáson vettünk részt. Közben csoportunk többi tagja helyi idegenvezetéssel megtekintette a szlovén főváros nevezetességeit, majd a szlovén turisztikai vezetőkkel elfogyasztott közös ebéd után a késő esti órákban érkezünk vissza az Alföldre.

idén augusztusban a **Lasko Spa Wellness Hotel**, ahol 2.200 nm vízfelülettel, ahol a kupola alatt egymás fölé is építettek medencéket. Laskótól északra található **Dobrna**, ahol a vízgyógyászatnak 600 éves múltja van, - a jó klíma, az iszap és a termálvíz, azaz három gyógytényező van együtt. Három szálloda működik együtt, egyiket a Villa Higiene szecessziós épületét idén újították fel. A szállodákat gondozott park veszi körül, melyen egy kis patak csörgedezik végig, itt-ott egy pihenőhely, zenepavilon, csend és nyugalom. Késő délután továbbutaztunk Bledben ahol a Hotel Jelovicában szálltunk meg.

„Benne leszel a Naplóban!”

Bizonyára mindnyájan szívesen idézzük fel ezeket az utakat – a német, - olasz, - cseh, - a török és a szlovén fürdőkben, fürdőszállókban tett látogatásokat, szakmai tapasztalatszeréseket.

Gondolom azt is vállalja mindenki, hogy jól éreztük magunkat, és vállaltuk a bobóságainkat, az utakon született szakszótárunkat:

„szakanyag”, amit útközben kellett feldolgozni = a kecskeméti, szegedi és más párlatok”;
a „Klassz – terület”, amely nem egyenlő a klaszter üléssel és sok más, amely azóta gazdagítja Spa szótárunkat. Vállaltuk a Löwy idézeteket és a Kömény magot, de legfőképpen az egyre gyarapodó ismereteinket, melyeket odabaza hasznosítottatok, vagy szeretettek volna hasznosítani, mert:

**„A melletted elfolyó vízből csak az a tied, amit kimerítesz,
a lefolyt évekből csak az, amit felhasználtál” (Mehler)**

A Magyar Balneológiai Egyesület részéről dr. Bender Tamás köszöntője:

Tisztelt jubiláló Egyesület és Klaszter!

A Magyar Balneológiai Egyesület 1891-ben alakult és azóta is aktívan részt vesz a balneológiai mint tudomány kutatásban balneológiai események szervezésében.

A Délalföldi Termál Klaszter és az Egyesület közötti kapcsolat és több éves multra tekint vissza. Egyesületünk képviselői számos alkalommal vettek részt a Termál klaszter rendezvényein melynek kertében hazai és határon túli (Szerbia, Románia, Bosznia – Hercegovina) szakemberekkel együtt vitatták meg a Balneológia aktuális kérdéseit. Ezek a rendezvények szakmailag rendkívül hasznosnak bizonyultak a résztvevők számára és reméljük ez a haladó hagyomány a jövőben is folytatódni fog. A Délalföldi régió rendkívül gazdag termálvizekben és az egyesület tagjai számos kiváló orvosi munkát jelentettek meg a régió gyógyvizeivel kapcsolatban.

Üdvözlettel dr. Bender Tamás egyetemi tanár az Magyar Balneológiai Egyesület elnöke

Probléma feltárás és kutatási javaslat

**a Dél-alföld gyógyvíz készleteinek és az erre alapozott fürdőhelyeknek célszerű
– funkcionális elkülönítésére**

A tanulmány elkészítésében közreműködtek:

**Dr. Csermely Miklós ; Fővárosi ÁNTSZ felügyelő szakfőorvosa
Azari Katalin; Vízkutató Vízkémia Kft
Johann Friedmann Consultancy; Brüsszel**

A tanulmány, amelyből részleteket közlünk, 2008-ban a Dél-alföldi Termálklaszter megrendelésére készült.

1. Bevezetés – problémafeltárás (JFC – Geotherm -2007)

Az Európai Unió Bizottsága egy sor új intézkedéssel, jogalkotási javaslattal kívánja a betegek mobilitását, illetve a határokon átvélt egészségügyi szolgáltatások igénybevételét erősíteni. A Bizottság szándéka egyértelmű: az európai egészségügy piac harmonizálása, az egészségügyi szolgáltatások között fennálló különbségek felszámolása, ám mindenekelőtt a rendelkezésre álló (szűk) erőforrások hatékonyabb és tudatosabb kihasználása. Nem kell különösebben hangsúlyozni, hogy már önmagában ez a tény mekkora kihívást és lehetőséget jelent a magyarországi – esetünkben a Dél-alföldre fókuszált – termál gyógyvízbázisú egészségügyi szolgáltatások számára. Évtizedek óta megfogalmazott igény, hogy a gyógyvizekre alapozott szolgáltató egységek a vendég töltését függetlenítsék a turizmus szezonális ingadozásaitól, adott esetben hosszú távú, a betegbiztosítók által térített és a *kontinens egészét* átfogó gyógyszerellátások kialakításával.

A gyógyfürdőhelyek előtt álló problémák azonban sokrétűek és szerteágazóak:

A termál- és hévizek felhasználást, hasznosítást célzó aktuális fejlesztési elképzelések – NFT, Országos Turizmusfejlesztési Stratégia, Egészségturisztikai Stratégia – gyakorlati megvalósítását jelentős (vízkészlet gazdálkodási-környezetvédelmi, területi, - nem utolsósorban pénzügyi-gazdaságossági) akadályok korlátozzák.

Az intenzív fejlesztést célzó egészségutisztikai elképzelések nem veszik például figyelembe, hogy ma még nem létezik Magyarországon gyógyfürdők, és a gyógyszállók betegségi-típus szerinti specializálódása sem, miként a kívülállók számára az sem világos, hogy ez utóbbiak egyáltalán, és ha igen, akkor milyen módon és formában tartoznak a magyar egészségügy szervezeti-működési rendjébe. Nem erősíti a versenyképességet az sem, ha például az egyazon térségben található tizenöt gyógyfürdő mindegyike mozgásszervi megbetegedésekre kínál terápiát. További problémát jelent, hogy az orvosi-terápiás rész már-már egyoldalú függőségbe került a turizmustól, annak szinte teljesen alá lett rendelve. Még az elnevezés is erre asszociál: gyógyturizmus. Márpedig egy önmagára valamit is adó biztosító céget nem az fogja érdekelni, hogy a reumás beteget milyen turisztikai céltermékkel várja az adott desztináció, hanem egyedül és kizárólag a kérdéses gyógyszerellátás eredménye és hatékonysága. (Az már értelemszerűen más kérdés, hogy az adott turisztikai desztináció jelentőségét és színvonalát jelentősen emeli a helyi gyógyszerellátás hatékonysága.)

Fejlesztéspolitikai és érdekérvényesítési szempontból ugyan indokolt tűnik a termál-klaszterek, termál-gyűrűk, vagy térségek felállítása, ám a folyamat egésze az egyediség, a saját profil kialakításával ellentétes irányba hat. Éppen ezért a differenciálás egyik alternatív megoldására a kémiai eltérő vízbázisra épített terápiás szolgáltatások megkülönböztetése kínálkozik.

Ugyanakkor a széleskörű elfogadtatás, a kommunikációs ismeretbővítés egyik jelentős akadálya egy felettébb egyszerű tényből fakad: az általános orvosi szemlélet egyelőre nem vesz tudomást a termálvízben oldott állapotban levő ionok biológiai pozitív hatásáról, ami sajnos még a több ezer éves balneológiai tapasztalatokkal rendelkező országokra is érvényes, mint Portugália, Franciaország, Olaszország – és sajnos Magyarország. További akadályt jelent, hogy a gyógyszergyárak talán a legerősebb gazdasági érvényesítő képességgel bírnak, így kutatási potenciáljuk messze túlmutat a balneológiai kutatások lehetőségein – az ennek megfelelő demonstrációs és kommunikációs előnyökkel. A mai magyar gyógyszerérdekelt orvostudomány még a kémiai hatóanyagok bőrön keresztül történő átdiffundálásának hatásmechanizmusát is kétségbe vonja, sőt a korábbi, izotópos vizsgálatokkal alátámasztott eredményeket sem fogadja el.

Amióta Magyarországon megszüntették a Balneológiai Kutató Intézetet /1976/, gyakorlatilag nem beszélhetünk egységes, szervezett és célirányos kutatómunkáról, a gyógyfürdők ügyét odaadó munkával szolgáló orvosok minden fáradozása ellenére. Az új kutatóintézet létrehozásának finanszírozásától a kormány - legalábbis jelenleg - elállt, a hullámszó mérté-

kü támogatások a gyógyturisztikai fejlesztésekben csapódnak le. Ez utóbbi ágazat ugyan funkcionálisan egybefonódik a gyógyászzal, de betegbiztosítás szempontjából már nem, vagy csak érintőlegesen, a hazai egészségügyi szolgáltatás részeként. Azzal is szembeülni kell, hogy a gyógyturizmus hangzatos deklarációinak ellenére („húzóágazat”) még a nagy és nyereséges gyógyzálló láncok esetében is érvényes, hogy kutatásra fordított költsége gyakorlatilag nullával egyenlő.

Alapvető célkitűzésnek tekinthetjük tehát, hogy a különböző indikációkhoz (terápiás eljárásokhoz) egyértelműen kerüljenek hozzárendelésre az adott termál- és gyógycentrumok, illetve ez utóbbiak egyedi és jellegzetes szolgáltatási spektrummal rendelkezzenek.

Jelen tanulmány egyik feladata a hévizekben levő nyomelemek szinergikus-antagonisztikus hatásaival összefüggő lehetséges kutatási irányok megjelölése, az ezzel kapcsolatos kérdések felvetése annak kapcsán, hogy a Dél-alföldi régió mélységi hidrogeológiai viszonyaira jellemző a zömében alkáli-hidrogénkarbonátos hévízkészlet (Papp Szilárd felosztása szerint), bár mindegyik tartalmaz különböző mértékben biológiailag értékes nátriumkloridot. Mindez azzal jár, hogy a balneológiai kezelések indikációja csak meghatározott betegcsoportokra vonatkozik, azaz beszűkül az érintett gyógyfürdők (egyedi) profilképzési lehetősége. A termál-gyógyászat szakemberei számára világos, hogy a gyógyvízzel végzett balneológiai terápia csupán eljárás lehet az adott megbetegedésre vonatkozó komplex terápiák sorában. De az is egyértelmű, hogy a fürdővíz iontartalmától függetlenül a fizikai hatások (felhajtóerő, nyomás, hőmérséklet) a gyógyítási folyamat jelentős részét képezik.

A fürdés közben, bőrfelületen keresztül történő kémiai anyagszere, annak célzott hatásai azonban mindeddig kevésbé tisztázottak, zömében a makroelem, illetve mikroelem szintű vizsgálatokon alapulnak. A nyomelemek szinergikus, vagy antagonisztikus együtthatásának kutatása mindmáig a balneológiai kutatások egyik nagy „fehér foltja”.

Ám ez a hiány nem jelentheti azt, hogy szemléletmódunk leszűküljön a hévizek és a humán szervezet kémiai anyagszere viszonyaira. Könnyen érthetővé válik az orvostudomány szkeptikus álláspontja a balneológia felé, ha csupán gondolati úton próbáljuk a következő kérdést megválaszolni: hogyan és milyen formában kerülnek be a nyomelemek a szervezetbe? Kérdéses az is, hogy a szervezetben levő nyomelemek élettanilag optimális koncentrációját mivel érjük el:

- a napi ivóvíz fogyasztással?
- a napi táplálékbevitellel és annak helyes megválasztásával?
- az optimális anyagszere ritmusának beállításával?
- az erre alkalmas környezeti feltételek megteremtésével?
- a napsugárzás és a földi háttérsugárzás figyelembevételével?
- gyógyszeres úton?
- a gyógyvizek belső fogyasztásával?
- a balneológia célra betegségcentrikusan megválasztott gyógyvíz alkalmazásával?

A fenti szempontokat tovább sorolhatnánk, de érzékelhető, hogy mennyire nehezen különíthetők el, mérhetők, valamint tudományosan igazolhatók az élettani hatások eredői. Csak egy egyszerű példát megemlítve: a fluor a létfontosságú mikroelemek közé tartozik, napi szükséglete az embernél 1 mg F⁻/l. Jelentős szerepet játszik a csontképződésben. A fluor felvétele elsősorban az ivóvízből történik, de bejuthat az elfogyasztott táplálékkal is. Miképp lehet tehát elkülöníteni a „forrást”? Nyilvánvaló, hogy még a tudomány érdekében sem lehet a kísérleti alanyokat megfosztani a sem a táplálékfelvételtől, sem az ivóvíz fogyasztástól. Az izotópos vizsgálatok választ adhatnak a bejutásra, de kvantitatív mérésük sok bizonytalanságot rejt.

Jelen megbízás keretei közt nem vállalkozhattunk a kutatási elképzelések részletes kidolgozására, mert ez több hónapig tartó előkészítő munkát és számos szakintézmény együttműködését követelné meg. Célunk a fő és aktuális kutatási kérdések megjelölése volt.

Komoly problémát jelent a kutatási háttér hiányos kiépítettsége és a megjelentetett publikációk szűk száma. Ezt tovább fokozza, hogy az elért eredmények – például egy új terápiás

eljárási rendszer, vagy akár a kezelésekre szolgáló helységek speciális építészeti kialakítása – nem élveznek kellő szerzői jogvédelmet.

Az egyes termál- és gyógycentrumok fizikai fejlesztése, szolgáltatási infrastruktúrájának fejlett, európai szintű kialakítása csak önerőből – de még központi források bevonásával is – szinte lehetetlen. Azért, hogy a piaci fejlesztési források egyes helyekre centralizálódjanak, mindenkinek tudatosítania kell magában: az alkalmazott gyógyító eljárási rendszer értéket képvisel, amelyet a befektetők máshova is kihelyezhető tőkeként kezelnek, azaz a helyi befektetés vonzó, mert hozzáadott értéket termel. Ráadásul ez a tudásanyag jelentős részben a Kárpát-medence speciális gyógyvizeinek köszönhetően tradicionális gyógyászati tapasztalaton alapul, azaz, még ha az infrastruktúrát tekintve jelentős is az elmaradásunk, a felhalmozott tudást tekintve versenyelőnyben vagyunk. Természetesen csak addig, amíg ez a tudás – mint szellemi tulajdon – védelem alatt áll.

Az is tudatosítanunk kell magunkban, hogy a természetes gyógymódok iránti kereslet egyre jobban növekszik. Az Európai Unió (is) célul tűzte ki, hogy polgárai minél egészségesebben éljenek, az öregkori mobilitás növekedjen. Számos kutatás bizonyítja, hogy milyen komoly problémákat okoznak az előregedéssel járó társadalmi, szociális és egészségügyi problémák, a mozgáshiányból fakadó túlsúly és ennek biológiai következményei, vagy a klimatikus változásokra adott reakció (pl. bőr megbetegedések növekvő száma).

Mindezek összefüggésben újra kellene gondolni a fürdőadalekok hozzáadásának szabályozását, amelyek jelenleg éppen gyógyvizeink védelmében igen restriktív. Ezt főként annak tükrében kellene megtenni, hogy a piac zömét különböző mesterséges „kutyvalékok” fedik le, miközben gyógyvizeink értéke – megismételve a korábbiakat – sem a hazai, sem a nemzetközi szemléletben nem üti meg a kívánt mértéket. Fenti vélemény alátámasztására érdemes lenne a fáradságot venni és áttekinteni, hogy a gyógysók és hozzáadott adalekok vonatkozásában milyen kínálat uralkodik a hazai és nemzetközi piacon – mindez áltudományos köntösben ismertetve, nemritkán az elemi iskolai kémiai ismereteket is nélkülözve.

Milyen javaslatok fogalmazhatók meg a Dél-alföld vonatkozásában (nem elfeledve, hogy a problémafelvetés az egész országra érvényes):

1. Célszerű lenne a fejlesztésstratégiai célkitűzések átgondolása: a gyógyászat erőteljesebb elkülönítése a termál-turizmustól, egyben mint önálló kitörési pont megfogalmazása. Ez természetesen nem a vízbázisra épült, különböző funkcionális célra létesített egységek fizikai szétválasztását jelenti, hanem a gyógyászat jelenleginél sokkal erősebb hangsúlyozását.
2. A gyógyhelyek egyediségének kialakításához - a jelenlegi szolgáltatási „paletta” szétbontásához - csak részleges eszköz lehet a hévizek behatóbb kémiai elemzése és a hatások differenciáltabb deklarálása.

Kíváncsú lenne például úgy kialakítani a betegségek szerinti terápiás csomópontokat, hogy figyelembe vesszük a célzott, adott megbetegedés indikációjához tartozó tápanyag és folyadékbevitel, valamint a balneológiai úton bejutó mikroelemek együttes hatását. Ha csak abba gondolunk bele, hogy a Dél-alföldi régió különböző részein eltérő a talaj összetétele, így a helyi növényi kultúra (haszonnövények) más és más kémiai anyagokat szívnak fel – tudatosan tervezhetővé válna az egyes gyógyhelyek egészségügyi programja. Ehhez azonban interdiszciplináris együttműködésre van szükség. A tradicionálisan kiemelt centrumok esetében is fontos lenne a fent vázolt megközelítésmód és – legalábbis gondolatilag, gyógyászati célokat figyelembe véve – el kell választani a természeti adottságokat a humán környezettől. Ennek egyszerű példája a Kakasszéki Gyógyintézet, melyet 1927-ben hoztak létre az Ős-Maros völgyére telepítve, gyakorlatilag a „pusztában”.

Az is magától értetődik, hogy a profilerős kezelési helyek megteremtéséhez a humán erőforrás oldaláról a jelenleginél erősebb szakmai specializáció lenne szükséges.

3. A termálgyógyászat fejlesztése érdekében – általános jelleggel - az alábbi gondolatok fogalmazhatók meg:

- intenzív kutatómunkára van szükség;
- egy önálló balneológiai kutatóintézet létrejötte oly mértékben politika- és költségvetésfüggő, hogy célszerűbb lenne a kutatásokat a régió felsőoktatási és kutatási rendszeréhez kapcsolni;
- létre kell hozni oktatási és szakmai központokat;
- jelentős PR munkára van szükség a termál-orvoslás eredményei kapcsán;
- nagy hangsúlyt kell fektetni a szakmai eljárások – szellemi – jogi védelmére;
- szakmai egyeztetéseket kell kezdeni az egészségügyben érdekelt biztosítókkal.

Fentebb leírtak zömét a szakma számos alkalommal és több fórumon ismertette. Mindez azonban csupán egyoldalú igényként fogalmazódott meg, minden különösebb gyakorlati következmény nélkül. Elérkezett a cselekvés pillanata.

A megelőző évtizedekhez képest csak abban az esetben várható előrelépés, ha számadatakkal igazolható (az EU felé is), hogy a munkaképesség teljes vagy részleges helyreállítása milyen konkrét gazdasági előnnyel jár. Ma már ezek az összegek, ti. mennyibe kerül az államnak a munkaképesség eléréséig történő képzés; mibe kerül a kiesés stb. – rendelkezésre állnak.

A munkaképesség szempontjából aktív korúakra a kezelést követő, munkaellátási potenciál növekedést kimutató vizsgálat sehol sem készül, márpedig ez mind az egyén, mind az állam számára fontos lenne. Ennélfogva érvelni sem tud vele a szakmai lobby. Az orvosi kérdőíveknél csak a fizikai-biológiai javulást, a statisztikákban csak a betegforgalmat, a turizmusban az eltöltött vendégéjszakák számát, az átlagos költséget stb. mutatják ki.

A megközelítésmód nem csak az aktív korúakra vonatkozik, ugyanúgy kiterjeszthető akár az idősebb korosztályra, akár a képzés alatt álló, például túlsúly miatt mozgásszervi problémákkal és megbetegedésekkel küzdő fiatalokra. Összehasonlító vizsgálatokról – tablettás kezelés vs. balneoterápia költségvonzatai és hosszú távú hatékonysága - nincs tudomásunk.

Fentiek pótlását szükségesnek ítéljük annak érdekében, hogy a pénzügyi döntéseket hozó közigazgatási és piaci szereplők számára a probléma megközelítése „közös nyelven” történjen.

Közeljövőben még nem valószínűsíthető, hogy az egészségügyi biztosítók direkt megálapodásokat fognak kötni a gyógyhelyekkel, de annak érdekében, hogy ez a jövőben lehetővé váljon, célszerűnek látjuk a szempontok kölcsönös megismerését.

2. Geotherm: Hidrogeológiai viszonyok a Dél-alföldön – vízkészlet biztonsága

Annak ellenére, hogy a vizek kémiai összetételében, valamint a fürdési célú hasznosítás technológiai megoldásában jelentős szerepet játszanak a vízhőmérsékleti viszonyok, jelen rövid kitekintésben ennek taglalásától eltekintünk. Noha több helyen is előfordul, hogy a kút kifolyó vizének hőmérsékleti csökkenését tapasztalják, a téma szempontjából akkor kell figyelni rá, amennyiben ezt a jelenséget hidegebb és kisebb sótartalmú vízzel történő keveredés okozza.

Itt és most arra próbálunk támpontokat keresni, hogy a hévízkészlet kitermelhetősége és nem utolsósorban használat utáni elhelyezése hosszú távon mennyire tekinthető stabil pontnak a térség fürdőinek, kórházainak és szállodáinak gyógyító munkájában.

A gyógyászati szempontból értékes hévizek hosszú távú kitermelését és használat utáni elhelyezését, valamint a kémiai összetétel konstanciáját több tényező is befolyásolja. Noha a statikus és dinamikus mélységi hévízkészlet különbözőképp becsült értékei elsősorban a geotermikus energia különféle hasznosítása kapcsán merülnek fel korlátozó tényezőként, a vízkészlet kitermelési korlátozását hangsúlyozó szakértők egyre kritikusabban szemlélik a fürdési, balneológiai célra történő kitermelést.

Az elmúlt években mind országosan, mind a Dél-alföldet illetően érezhetően eltolódott a használat a fürdők irányába. Mivel az a szakmai álláspont, hogy a Magyarországon a felszíni, a felszín alatti és mélység vizek egységes hidraulikai rendszert alkotnak, a különböző mértékű vertikális beszivárgások, nyomáscsökkenés, vagy éppen kitermelési interferenciák miatti depressziós folyamatok - összefüggésben a gáztartalommal és hőmérsékleti viszonyokkal - befolyásolják a felszínre hozott hévizek kémiai összetételét.

Közismert, hogy a felső-pannon rétegösszlet tartalmazza a fő vízáadó rétegeket. Az alsó-pannon, bár jóval sósabb, nem tartalmaz hasznosításra érdemlegesen számbavehető mennyiséget.

Külön elemzés tárgyát képezik a felső-pannonban zajló mélységi áramlások kihatásai.

„A litológiai, nyomás, hőmérséklet és vízkémiai adatok arra utalnak, hogy a negyedkori képződményekben levő nagy áramlási rendszerek helyenként mélyebbre, a pliocén tározókra is kiterjedhetnek. Ennek bizonyítására a vízkémia döntős jelentőségű. A szivárgó felszín alatti víz vegyi összetételének térbeli változása ugyanis időbeli változást is jelöl.

A Magyar Medence peremi és belső tápterületein beszivárgó bikarbonátos, csapadéklevegű víz lefelé és elfelé mozog a tápterületről. Az áramlási rendszerben a leszálló és horizontális vízmozgás helyét jellemzi a hígabb, keményebb víz, a kisebb sótartalom, a kisebb kloridtartalom és a negatív geotermikus anomália, mivel a leszálló vízmozgás hőt von el.

Ezzel szemben a rendszer felszálló részében az ugyanolyan mélységű hévízkút vize sokkal töményebb és pozitív geotermikus anomáliát mutat, mivel a felszálló víz hőt ad át.

A természetes megcsapolás területén a víz kettős eredetű. Egy része az áramlási régió felszálló ágának része. Másik része az üledék tömörödésével szorul ki és szivárog lefelé. Regionálisan ez igen lassú folyamat. Mindkét eredetű víz növeli a felszín közeli rétegvízben is a sótartalmat az egyirányú sószállítással. Dinamikus vegyi egyensúly alakulhat ki a kétféle eredetű víz között.

A medence belsejében vannak olyan területek, ahol gyakorlatilag pangó, „fosszilis” hévíz jelenlétével számolhatunk. Ezt az igen vékony édesvízréteg, nagy összes oldott sótartalom és klorid- tartalom, meg lágy víz jellemzi.

A legjellegzetesebb mély áramlás a dél-tiszai süllyedékben van. Az alsótiszai áramlási rendszer mélyében levő víz felmelegedve felszállni kényszerül. A felszivárgást segíti még az is, hogy az áteresztőképesség, a homokszázalék és a vízvezető szintek összes vastagsága a lerakódási területtől távolodva rohamosan csökken, ezáltal az áramlást felfelé kényszeríti.”
/Dr. Erdélyi M.-Dr.Liebe P., 1977/

Az elmúlt évtizedekben a korábban pozitív kifolyású alföldi termál kutaknál mára át kellett térni gépi termeltetésre. A kitermelt víz minőségét és kémiai karakterét a gépi termeltetés csak akkor változtatta meg, ha levegő, vagy gáz bejuttatásával, kompresszoros módszerrel végezték.

Mára mindenhol áttértek a bűvárszivattyúk alkalmazására, így nem okoz kitermelési gondot a vízszint csökkenése.

Ettől függetlenül levonható a konzekvencia, hogy az emberi beavatkozás és a mélységi áramlási folyamatok kihatnak a rétegek hőmérsékletére, nyomására és a kitermelt víz összetételére. Ez azzal jár, hogy gyógyvizek kémiai paraméterei időről időre változnak. Oly mértékű változások - a jelen kitermelési és hasznosítási volument figyelembe véve - nem történnek, hogy a gyógyászati tevékenységet érdemben befolyásolják.

Ennél problematikusabb a vízelhelyezés kérdése a fürdők esetében is. Amennyiben régebben fűt kútról van szó, abban az esetben érvényes elfolytatási engedéllyel rendelkeznek, viszont gazdasági terheket okoz az egyre növekvő szennyvízbírság (hő és kémiai emisszió). A fürdési célra hasznosított vizet nem lehet visszatáplálni, mert elszennyezi a mélységi készleteket.

Új termálkút fűrásának engedélyezésénél, külső, tehát fürdési -balneológiai célra tervezett vízkivétel esetén azonban mérvadó a maximum 2000 mg/l sókibocsátási határérték. Mi-

vel a külső használatnál a 2000 mg/l fölötti összes sótartalom jelentős gyógyászati előnnyel jár, tehát a minél magasabb sótartalmú víz alkalmazása a cél, ennél fogva a használt gyógyvizek elhelyezése egyre problematikusabb. A gyógyfürdők általában a települések centrális, vagy centrum közeli részén települtek, tehát nem sok esetben vehető számításba egy nagyobb hozamú felszíni vízfolyásba történő kiengedés. A szennyvíz csatornába történő kibocsátás szintén sok kritériumtól függ.

Számításba lehet venni a fordított ozmózis berendezéssel történő utólagos vízkezelést, de ennél a megoldásnál – túl azon, hogy meglehetősen drága mind a berendezés, mind az üzemeltetése – a visszamaradó sókoncentráció elhelyezéséről úgy kell gondoskodni, hogy ne ütközzön környezetvédelmi kifogás alá.

A harmadik problémacsoport, melyet meg kell említenünk a gyógyászati célú hévíz felhasználásánál, a vízkezelés kérdésköre.

Hévízeink többféle sót és gát tartalmaznak oldatban, ezért vegyileg, fizikokémiaiilag egy nagyon komplex rendszert alkotnak. Ezekben a rendszerekben komplexitásuk miatt minden folyamat nagyon bonyolult.

A kitermelt hévizek különböző mértékben tartalmaznak oldott gázokat. Ezeket részben veszélyességük miatt (pl. metán) részben műszaki –technológiai okokból (korrózió, szivattyúk kavitációja stb.) el szokták távolítani.

Amennyiben a vas és mangántartalom meghaladja a határértéket általában homokszűrővel távolítják el.

A helytelenül megválasztott vízkezelési technológia sokszor problémát okoz, pl. ivóvizek kezelésére kialakított technológiát alkalmaznak gyógyvíznél és lecsökkentik a gyógyászatiilag értékes összetevők mértékét, vagy a magas ammonia eltávolításánál első lépésként levegőztetnek, majd utána homokszűrőt tesznek be, így a kezelés eredményeként megindul a nitrifikálódás, az ÁNTSZ pedig kénytelen fürdésre alkalmatlanná nyilvánítani a vizet.

Arra is célszerű figyelmet fordítani, hogy a kémiai elemzést szolgáló víz és gázmintavétel a kútfejnél történik, tehát a vízkezelés előtt. Így fordulhat elő, hogy az orvosok nem a tényleges kémiai hatóanyagokkal dolgoznak- tudtukon kívül.

3. Azari Katalin: A termálturizmus marketingmunkáját segítő vízkémiai alapadatbázis kialakításának fontossága, hasznosíthatósága, előnyei

A magyarországi termálturizmus marketingjének támogatásához alapvető fontosságú egy megbízható és sokoldalúan használható alapadatbázis a termálvizek minőségére vonatkozóan.

MARKETINGCÉL: A TUDATOSAN VÁLASZTÓ FOGYASZTÓ INFORMÁLÁSA

A termálturizmus fogyasztói számára az elsődleges áru vagyis a termál víz minősége (jellege, összetétele illetve az ezeknek tulajdonítható gyógyhatás) legalább olyan fontos választási szempont, mint a fürdőhöz kapcsolódó egyéb szolgáltatások.

A tudatos használók (és befektetők is) a víz összetétele alapján keresik a számukra megfelelő termálvizet.

Laboratóriumunkban gyakran érdeklődnek befektetők, fürdőlátogatók hol találhatnak Magyarországon általuk preferált, adott gyógyhatással rendelkező kémiai összetételű vizet. Tapasztalataink szerint a termálturizmus vendégköre számára hasznos, az egészségturizmus számára nélkülözhetetlen információ a víz összetétele, jellege, az ezeknek tulajdonítható gyógyhatás.

A termálturizmus marketingjének kiinduló pontja a vízminőségre vonatkozó legfontosabb kémiai paraméterek adatbázisa lehet.

Jelenleg nem áll rendelkezésre olyan megbízható adatbázis, amely kémiai szempontból is feltérképezi a már meglévő és működő ill. nem működő hazai termálkutakat.

A meglévő adatbázis hiányosságai, gyenge pontjai

Bár a meglévő termálkutak vizének kémia jellemzői részben rendelkezésre állnak, nem alkalmasak katalogizálásra, következtetések levonására:

- Az egyes vízmintákra vonatkozó adatok nem vethetők össze, hiszen a vizsgálatok többsége nem helyszíni, akkreditált mérésen és mintavételezésen alapult.
- Sokszor -a legfontosabb- paraméterek hiányoznak: a vízvizsgálatot végző laboratóriumok általában az ivóvizek vizsgálatára készültek fel, amely vizsgálati kör legtöbbször nem tartalmazza a termálvízminék gyógyhatást eredményező paramétereinek mérését.
- A termálvízminék vizsgálata a minták jellegéből adódóan (magas sótartalom, extrém összetételek, magas robbanásveszélyes gáztartalom, vízkövesedési-, agresszivitási tulajdonságok stb.) kiemelkedő szakmai rutint igényel
- A mintavételezés több éves eltéréssel készült, a vizsgálati eredmények különböző laboratóriumokból származnak, különböző mérési módszerekkel készültek.

Naprakész adatokon alapuló adatbázis előnyei, használatossága, hasznossága

A jelenleg fellelhető adatokkal szemben, az azonos mintavételi, mérési módszereken alapuló laboratóriumi vizsgálati eredmények olyan adatbázist eredményezhetnek, amelyek alapján *a vizek több szempontból is összevetethetők, csoportosíthatók* (kémiai összetétel, termálvíz-jelleg, gyógyhatást eredményező paraméterek stb.). Ez számos marketingcélú alkalmazást segíthet: internetes keresés jellemző paraméterek szerint, kémiai szempontból is rendszerezett nyomtatott katalógus stb.

- Az adatbázis a fenti marketing célú alkalmazáson kívül használható a már gyógyvízzé minősített *vizek összetétele és a gyógyhatása közötti összefüggés megállapítására*, amiből a még nem gyógyvízzé minősített vizek gyógyhatása az összetétel alapján prognosztizálható lenne. Mivel a gyógyvízzé minősítés hosszadalmas, és sokszor nagyon költséges eljárás, ez az adatbázis elősegítené a gyógyvízzé minősítés hatékonyságát is (a valószínűsíthető gyógyhatás könnyebben megállapítható lenne, segíthetné a gyógyászati kísérletek tervezését).
- Az egészségügyben pld. *az orvosok számára megkönnyítené a gyógyfürdők ajánlását*, a javallatok-ellenjavallatok alapján az optimális összetételű vizet találhatják meg (a víz előnyös tulajdonságai mellett esetleg egyes alkotók hátrányosak lehetnek, a könnyen kereshető adatbázisban gyorsan lehetne alternatívát találni).
- Hatékony segítség lehet *befektetési, fejlesztési döntésekhez*: mind a befektetők, mind a pályázatot elbírálók szempontjából. (pl.: az eltérő jellegű, más-más gyógy-tényezőket tartalmazó termálvizek (fürdők) a piacon nem egymás versenytársaiként, hanem egy szélesebb kínálati lehetőségként jelenhetnek meg.)
Ez az adatbázis nem csupán a végtermék (mint termálfürdő) marketingjét, hanem a termálvíz, mint természeti kincs marketingjét is segíti: a befektetésben, fejlesztésben érdekelt vállalkozók informálását is szolgálja.
- A gyógy- és termálfürdők vízbázisának védelmét szolgáló *fejlesztési tervek*, a vízfelhasználás részét képező *vízkezelési technológiák alapadatait szolgáltatja*.
- Az összehasonlítható adatokon alapuló termálvíz vízminőségi adatbázis (kiegészítve hidrogeológiai felméréssel, hidrodinamikai mérésekkel) lehetővé teszi egy olyan reprezentatív termálkút-csoport kiválasztását, melynek rendszeres (pl. évenkénti) vizsgálatával a hidrogeológiai, vízminőségi változások nyomon követhetők, *a trendek előre jelezhetők*.

Az utóbbi 20 évben (ismereteink szerint) nem történt átfogó, a marketingmunka céljaira is használható, legfontosabb termálvíz minőségi paraméterekre terjedő adatfelvétel.

Az adatbázis alapadatainak szolgáltatásához célszerű olyan szakterületre akkreditált laboratórium kiválasztása, amely kellő szakmai jártassággal, referencialistával rendelkezik

a mintavételezés, helyszíni és laboratóriumi víz és gázvizsgálatok, szakvéleményezések tárgykörében.

Javasolt vizsgálandó paraméterlista „A” és „B” változat

„A” variáció Részletes Termálvíz Vizsgálatra

Ennél az összeállításnál a vizsgálandó alkotók körét a törzskönyvezési eljárások során előírt részletes paraméterlista alapján állítottuk össze.

Ssz.	Vizsgálat
1.	Helyszíni vizsgálatok, mintavétel Általános jellemzők: hőmérséklet, pH, vez.kép. Gyógytényező: szabad szénsav
2.	Vízanalitikai vizsgálatok
2.1.	Részletes ásványvíz vizsgálat Fő komponensek: Kationok: Na^+ , K^+ , NH_4^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Fe, Mn, Anionok: NO_3^- , NO_2^- , Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- Egyéb vízjellemzők: lúgosság, keménység, vez.kép., KOI Gyógytényezők: Összes ásványi anyag, Li, Br, I, F, S^{2-} , H_2SiO_3
2.2.	Nehézfémek (AAS) Toxikus fémek: Ba, Cr, Pb, Cd, As, Hg, Sb, Se, Ni Indikátor elem: Cu, Zn
2.3.	Kiegészítő vizsgálatok Indikátor paraméter: TOC (Összes szerves szén), fenolindex, ANA-detergens Veszélyes anyag: Cianid, B(HBO_2)
3.	Gáztartalom, gázösszetétel
3.1.	Helyszíni szeparálás, gázmintavétel
3.2.	Gázelemzés (GC) (oxigén, nitrogén, szén-dioxid, robbanásveszélyes gázok: metán, etán, propán, bután) Oldott gáz Szeparált gáz Gyógytényező: szén-dioxid
4.	Szerves mikroszennyezők (GC, GC-MS) Olajszármazékok (TPH) Benzolszármazékok (BTEX) Policiklusos aromás szénhidrogének (PAH)
5.	Radiokémiai vizsgálatok Gyógytényező: Radon-aktivitás Indikátor paraméter: Trícium
6.	Bakteriológiai vizsgálatok

„B” variáció Részletes Termálvíz Vizsgálatra

Ez a paraméterlista a **marketing célú felhasználás szempontjai alapján készült**, gazdaságossági szempontok figyelembevételével: az a minimálisan szükséges vizsgálati kör, amely elégséges információt szolgáltat a befektetőknek, a termálturizmus „fogyasztóinak”.

Az összeállítás tartalmazza a víz jellegének, biológiai hatással rendelkező gyógy-tényezők meghatározását, valamint a vízfelhasználás, tervezés nélkülözhetetlen adatait, mint pl. gáztartalom/összetétel, vízkőkiválási-agresszivitási tulajdonságok előrejelzése stb.

(Tekintve, hogy a termálvizek általában mélyfúrású, védett vízáadó rétegre telepített kutak, a felszíni szennyezéssel, bakteriológiai problémákkal, „természetidegen” anyagok jelenlétével gyakorlatilag nem kell számolni.)

Ssz.	Vizsgálat
1.	Helyszíni vizsgálatok, mintavétel Általános jellemzők: hőmérséklet, pH, vez.kép. Gyógytényező: szabad szénsav
2.	Vízanalitikai vizsgálatok
2.1.	Részletes ásványvíz vizsgálat Fő komponensek: Kationok: Na^+ , K^+ , NH_4^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Fe, Mn, Anionok: NO_3^- , NO_2^- , Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- Egyéb vízjellemzők: lúgosság, keménység, vez.kép., KOI Gyógytényezők: Összes ásványi anyag, Li, Br, I, F, S^{2-} , H_2SiO_3
2.2.	Nehézfémek (AAS) Toxikus fémek: Ba, Cr, Pb, Cd, As, Hg, Sb, Se, Ni Indikátor elem: Cu, Zn
2.3.	Kiegészítő vizsgálatok Indikátor paraméter: TOC (Összes szerves szén), fenolindex Veszélyes anyag: B(HBO_2)
3.	Gáztartalom, gázösszetétel
3.1.	Helyszíni szeparálás, gázmintavétel
3.2.	Gázelemzés (GC) (oxigén, nitrogén, szén-dioxid, robbanásveszélyes gázok: metán, etán, propán, bután) Oldott gáz Szeparált gáz Gyógytényező: szén-dioxid
4.	Olajzármarékok (TPH-GC)

4. Dr. Csermely Miklós: Balneológiai kutatási terv a Dél-Magyarországi ásvány és gyógyvizek makro-, és mikroelemeinek biológiai hatásainak tisztázására

Magyarország hidrogeológiai helyzete a makro-elemek tükrében

Ha Magyarország hidrogeológiai helyzetét vesszük górcső alá közismert, hogy a Pannon tenger maradványaként az Alföldön és a Dráva süllyedék alatt, annak homokos kavicsos rétegében, kémiai összetétel szempontjából nátrium-kloridos olykor jódot is tartalmazó ionösszetételű, a Dunántúli mészkő-dolomitos rétegeből kalcium, magnézium, hidrogén, karbonátos – a néhány esetben szulfid ionokat is tartalmazó – ásványvíz nyerhető. Ha Vác és Miskolc közt egy képzeletbeli vonalat húzunk, e fölött keverten fordulnak elő a földes-meszes és a konyhasós ásványvizek. Ez az ásványvíz eloszlás azonban nem merev, hiszen a konyhasós ásványvizek alföldi elhelyezkedésének ellenére igen magas iontartalmú konyhasós vizeket találhatunk a Dunántúlon, pl. Sárváron, Hegykőn, Pápán, Tamásiban.

A kénes ásványvizek legnagyobb mennyiségben Mezőkövesden, Harkányban, Balfon, Nagyberényben fordulnak elő.

Természetesen ezekben az ásványvizekben legtöbbször nemcsak egyféle makro-elem csoportot jelez a kémiai analízis. Minél szélesebb az ásványvízben a makro-elemek palettája, minél magasabb az összes iontartalma, annál értékesebbnek lehet tekinteni. A makro-ele-

meknél is kimutatták a szinergizmust. Például a kalcium, magnézium, hidrogén, karbonátos ásványvíz biológiai hatását nátrium-klorid jelenléte jelentősen fokozza. Az is beigazolódott, hogy szénsavas ásványvíz jelenléte mindkét nagy makro-elem csoport – kalcium, magnézium, hidrogén karbonát és a konyhasó – biológiai hatást jelentősen fokozza.

A makro-elem csoportok kimutatásánál a Thán féle egyenérték % – 20 % feletti – értéket kell alapul venni. A többi elemnél (pl. S, F, J stb.) az ásványvíz jellegzetes tulajdonságaként a mg mennyiség a meghatározó.

A Dél-Alföldi ásványvizek és gyógyvizek

A Dél-Alföldi ásvány és gyógyvizek kémiai analízise nátrium-kloridos, hidrogén-karbonátos csoportba sorolhatók. Az átadott 173 kémiai analízis közül

1000 mg/l alatti értéket 51 analízis jelzett,

1000 és 2000 ion közti összes iontartalmat 72 analízis igazolt

csupán 51 kémiai analízis mutatott 2000 feletti összes ionértéket.

(Az átadott kémiai analízisek közül 4 analízis nem igazol 1000 mg feletti összes ionértéket /Csongrád B-72 kat. szám 638 mg, Eger vízmű K-21 kat. szám 640 mg és Eger vízmű K-15/a kat.szám 806 mg) mégis gyógyvízzé nyilvánították.

Ha a mikro-vagy más nevén nyomelemek jelenlétét vesszük górcső alá a kémiai analízisek zömében 2 nyomelemet, a bórsavat és a metakovasavat tüntetik fel. Nem tartom valószínűnek, hogy nincs más nyomelem a dél-alföldi ásványvizekben. Feltételezésem szerint, ebben az időben csak ezeket nézték meg. Alátámasztja ezt az is, hogy a későbbi analízisekben már azokat a nyomelemet is feltüntettek, melyeket nem tudták kimutatni, vagy mennyiségük nem érte el a határértéket.

Ha a két feltüntetett nyomelem eloszlását tekintjük, az érdemben vizsgált 173 kémiai analízisben 150 esetben (86, 70 %) a metakovasavat és 101 esetben (58,38 %) a bórsavat lehetett kimutatni további nyomelemek a következők:

Barium	6 esetben	
Zink	4 esetben	
Nikkel	1 esetben	
Higany	2 esetben	
Réz	1 esetben	
Arzén	40 mikrogr	Gyula
Arzén	2,4	„
Arzén	3,0	„
Arzén	3,2	„
Arzén	30,0	„ Békés
Arzén	4,6	„
Arzén	5,3	

Kutatási terv

Véleményem szerint a kutatási terv a következőket tartalmazza:

1. Fel kell mérni a Dél-Alföldi ásványvizek közül van-e olyan ásványvíz, melyek nagy számban, a szervezet számára igen hasznos ionokat tartalmaznak, de még nem nyilvánítottak gyógyvízzé.
2. A Dél-Alföldi vizek közt van-e olyan gyógyvíz, melynek összes iontartalma nem éri el a literenkénti 1000 mg-ot és nincs benne jellegzetes kémia hatóanyag, tehát nem lehet ásványvízzé nyilvánítani, így gyógyvízzé sem lehetett volna
3. Azoknál a Dél-Alföldi ásványvizeknél, amelyek összes iontartalma nem éri el literenként az 1000 mg-ot, konyhasót nem tartalmaznak, hanem nátrium hidrogén karbonátos ásványvizek, vizsgálni kell az ivókúrák lehetőségeket.

4. Tisztázni kell a makro-elemek hatásmechanizmusát, és az egymásra kifejtett interakcióját. Pl. a kalcium, magnézium és a konyhasó állítólagos szinergizmusát. Igazolandó, a makroelemek esetleges antagonizmusa is
5. Fel kell mérni – a Dél-Alföldi vizekben, a legújabb kémiai analízisek a bórsav és a metakovasavon kívül mutattak-e más határértéket meghaladó értékű nyomelemet.
6. Részletesen vizsgálandó az ásványvizekben rejlő nyomelemek biológiai hatása. Ez nem nélkülözheti az előzetes irodalmi feldolgozást
7. Tisztázandó a nyomelemek egymásra kifejtett interakciója – szinergizmusa, antagonizmusa.
8. Tisztázandó mennyire és mikorra változtatja meg a szűrés, forgatás a gyógyvíz kémiai összetételét.

A kutatási terv végrehajtása

Ad 1. Ennek technikai kivitelezése a legújabb kémiai analízisek áttekintését jelenti. Nem lehet cél, hogy gyógyvíz szám növelés érdekében gyenge összetételű, alacsony ionszámú ásványvizeket gyógyvízzé minősítsenek, viszont tisztázandó van-e olyan ásványvíz, mely kémiai összetételénél fogva megérdemelné ezt a minősítést. Ha ilyen összetételű ásványvízre fény derül tisztázandó, mi a minősítés elmaradásának oka. (kémiai, vagy bakteriológiai szennyeződés?)

Ha a gyógyvízzé nyilvánítást elhatározzák, ki kell nevezni a kutatásvezetőt, aki az orvosi vizsgálatok protokoll tervét az illetékes orvosi egyetem Etikai Bizottságához, engedélyezésre beadja. Ezután megszervezi az un. báltér-intézménnyel történő szerződést, (mely részletes klinikai, laboratóriumi és röntgen vizsgálatok elvégzését vállalja kidolgozza a vizsgálatoknál használt adatlapokat, megszervezi a betegek vizsgálatait és fürdetését. Feladata az adatlapok értékelése elvégzi, vagy elvégezteti a bárom matematikai statisztikát, és végül elkészíti, az un. összesítő jelentést.

Ad 2. A múltban nem kötötték meghatározott kautélákhoz a gyógyvízzé nyilvánítást, így előfordul, hogy olyan ásványvizek is megkapták, a gyógyvízzé minősítést, melyek a mai minősítési igényeknek nem felelnek meg. Egyben tisztázandó az is, hogy mikor történt az utolsó kémiai analízis, benne változatlanul fellelhetők a kémiai batóanyagok, s környezet szennyeződés következtében nem merülhet-e fel kifogás.

Ad 3. A nátrium, hidrogén, karbonátos ásványvizek fürdőkiúra szempontjából alig van hatása, viszont ivókiúraként elsősorban gyomor megbetegedések kezelésére igen alkalmas. Sőt, számos más hasznos biológiai batással is rendelkezik. (fokozza az inzulin batást, csökkenti a purin-testek képződését, fokozza a húgysav kiválasztást stb)

Ad 4. A makro-elemek biológiai hatása nagyrészt tisztázott, de ennek ön-magában történő értékelése helytelen, hiszen a gyógyvízkezelésnél, különböző elemek komplex hatásáról van szó. Véleményem szerint, kontrollálni kell azt az állítást, mely szerint nátrium, klorid (konyhasó) jelenléte fokozza a kalcium, magnézium, hidrogén, karbonátos (földes-meszes) ásványvíz biológiai hatását. A kérdés egyszerűen megoldható, ha a kétféle ásványvíz fürdőkiúra batását összevetjük, és matematikai statisztikával értékeljük. Ugyanezzel a módszerrel vizsgálható a szénsavas – földes-meszes, a szénsavas – konyhasós a szénsavas – földes-meszes – konyhasós ásványvizek összevetése is.

Ezek a vizsgálatok történhetnek állat, vagy humán vizsgálatokkal. Ez utóbbi esetben, be kell tartani a 23/2002 EüM rendeletben előírtakat. A humán vizsgálatok előtt érdemes néhány állatkísérletet végezni, mivel a humán vizsgálatok költségesek.

Ad 5. A legújabb kémiai analízisekből tisztázni kell, hogy a Dél-Alföldi ásványvizekben a bórsavon és a metakovasavon kívül más nyomelem kimutatható-e?

Tekintettel a nyomelem kutatás és a hatásmechanizmusok felderítésének bonyolult rendszerére a hatásmechanizmusok tisztázásra megfelelő – a témában jártas és megfelelő diagnosztikai berendezésekkel rendelkező szakemberek által összeállított – az irodalmi adatokkal is részletezett kutatási protokoll terv elkészítése és Etika Bizottság általi elfogadtatása elengedhetetlen feltétel.

Rendkívül fontos a mintavétel. Ennek megtervezése – az erre vonatkozó irodalom feldolgozása nélkül elképzelhetetlen.

A hatásmechanizmusokkal kapcsolatos hazai irodalmi adatok részben megtalálhatók Paizs István „Nyomelemek” és Takács Sándor „A nyomelemek nyomában” c. könyvében.

Az ásványvízben történő nyomelemek vizsgálatánál az elsődleges feladatok közé tartozik, a felszívódási feltételek tisztázása. Ezek általában állatkísérletekkel kezdődik.

Felmerül annak tisztázása is, hogy létezik-e olyan technikai beavatkozás, mely a fürdőkürra kapcsán, a nyomelemek bőrön át, történő felszívódását elősegíti, meggyorsítja, ugyanis

Takács adatai szerint a per cután felszívódás nemcsak lassú, hanem csupán 8 – 40 %-os.

Tisztázandók az egyes nyomelemek toxikus, letális dózisa.

Ugyancsak állatkísérletekkel lehet felfedni az egyes nyomelemek szervi támadáspontját, melyeknél legelőször, legintenzívebben lehet a károsodást kimutatni.

Ad 6. Ezek a kísérletek vezethetnek az interakciók kimutatásához is.

Miután tisztázták a vizsgálat tárgyát képező nyomelem biológiai támadáspontját. Két nyomelem interakcióját vizsgálva ezek biológiai hatásának összevetése technikailag állatkísérlettel megoldható.

Ad 7. A fürdővíz higiéne biztosítására a fennálló rendelkezések megtiltották, hogy a gyógymedencék töltő – ürítő rendszerrel működjenek.

Valamennyinél elrendelték a szűrő forgató technikát. Sajnos nem történtek vizsgálatok arra vonatkozóan, hogy a szűrés-forgatás és a medence fertőtlenítése mennyire károsítja a gyógyvíz értékét. Kétségtelen, vannak olyan kémiai elemek, melyek biztosan károsodást szenvednek, ha a gyógyvizet forgatják, szűrik, fertőtlenítik. Ilyen pl. a kén, a radon, de indokolt a többi makró és mikro-elem ez irányú vizsgálata is.

Összefoglalva:

A Dél-Alföldi ásványvizek többségében a nátrium-kloridos, hidrogén karbonátos helyenként jódos ásványvizek csoportjába sorolható. Többségük összes iontartalma meghaladja az ásványvíz literenként 1000 mg-os határértékét. Sajnos Magyarországon – „gyógyvíz nagyhatalom” jelzőnk ellenére” – nem rendelkezünk Balneológiai Kutató Intézettel.

Tisztázni kellene a makró és mikro-elemek biológiai hatását, interakcióját, mivel az egyes kémiai elemek kiragadásával végzett hatásmechanizmus vizsgálat nem tartható korrekt vizsgálatnak.

A kutatások megkezdése előtt a kérdéses ásványvizes –gyógyvizes kutak vizének újabb kémiai analízise a hitelesség érdekében elengedhetetlen. Ennek a makró-elemek kimutatásán kívül, ki kell terjedjen a nyomelemek széles palettájára is. Az új analízisek egyben igazolják azt is, hogy a vizsgált ásványvizek kémiai és bakteriológiai szempontból továbbra is kifogástalanok.

A makró-elemek interakciós tisztázása mellett a kutatás hangsúlyozottan foglalkozzon a nyomelemek interakciójának biológiai hatásával, mely a balneológia régóta várt tisztázandó kérdése.

Nem megoldott kérdés a szűrés visszaforgatás mennyire befolyásolja a gyógyvízben rejlő kémiai elemek jellegét. Az esetleges változásokat a legrészletesebb kémiai vizsgálatokkal kell kimutatni, mivel a fennálló rendelkezések esetében jelenleg minden gyógyvizet szűrni, forgatni kell. Ez alól felmentést – töltő-ürítő rendszerre való áttérésre – csak nagyon indokolt esetben (általában kénes és radonos vizek esetében) adnak.

Ennek a kutatásnak megvalósítása nagy előrehaladást jelentene a balneológia fejlődésében, s az eredmények közlése várhatóan a hazai gyógy-idegen- forgalmat is növelné.

5. Geotherm: Kutatási centrumok létrehozásának lehetősége

A bevezetőben említést tettünk róla, hogy önálló Balneológiai Kutatóintézet közeljövőben történő létrehozása – bár a kormány elvi egyetértésével találkozunk – pénzügyi források hiányában nem valószínű. Amennyiben megvalósul, abban az esetben is számolni kell a régiópolitika eltérő érdekeivel.

Mivel az elemzés elsősorban a mikro és nyomelemek szerepére vonatkozik, az ország keleti felét tekintve két olyan csomópontot tudunk javasolni, ahol a rendelkeznek megfelelő vizsgálati műszerekkel és azokhoz értő szakemberekkel.

Az egyik a Szegedi Tudományegyetem, amely nemzetközileg is számottevő eredményeket ért el -többek között - a kémia területén, nagyon jelentősek a nanotechnológiai kutatásai, ezen túl orvosképzés is folyik és nem mellékesen jelentősek a balneológiai kutatásai is az Anna és Dóra kutak bázisán. Másik javaslatunk Debrecen, ahol az Atomkutató Intézet van, olyan berendezésekkel ellátva, melyeket nehezen lehetne önállóan megszerezni. Orvosképzés Debrecenben is folyik, és a város szintén érdekelt a balneológiai előrelépésben saját kútjainak bázisán is.

Ahhoz, hogy a kutatómunka meginduljon, célszerű lenne, hogy a Dél-alföldi gyógyfürdők egyedileg is elkészítsenek egy szakmai anyagot, mely tartalmazná (például):

- a gyógyvíz nyomelemek szempontjából is teljeskörű analízisét
- a fürdő orvosainak kutatási javaslatait, az egyedi komplex fizioterápiás megoldásokat
- milyen kutatásban venne szívesen részt (bekapcsolódás más gyógyhely munkájába)
- betegekkel kapcsolatos tapasztalatokat- összevetve az adott vízzel (milyen megbetegedéseknél láttak szembeszökő javulást)
- összegeznék a hiányokat (műszerek, szakemberek, infrastruktúra, stb.)

Ezek összesítése kapcsán ki lehet egy rendszert, melyből kiemelhetők a fő pontok és körvonalazható a szakmai együttműködés is. Ez a munka nyilvánvalóan a Termálklaszter irányítása és védnöksége alatt történhetne. A know-how értékű alkalmazott kutatási eredmények egyrészt pénzügyi lehetőségeket teremthetnek, másrészt hozzájárulhatnak a gyógyhelyek egyedi arculatának megteremtéséhez.

6. Johann Friedmann Consultancy: Az egészségbiztosítás kiterjesztési lehetőségei

A bevezetésben leírtuk, hogy milyen új szabályozás várható az Európai Unióban. A Dél-alföldi (és magyarországi) termál gyógyhelyek bekapcsolódása a biztosítási piacba jelenleg számos olyan akadályba ütközik, melyek megoldása csak az érintettek aktivitásán múlik.

A probléma megértéséhez tudni kell, hogy sem egy átlag európai polgár, sem a biztosítója nincs tisztában a gyógylétesítmények jogi státuszával – azaz részét képezi-e a hivatalos magyar egészségügyi rendszernek, vagy sem. Függetlenül attól, hogy az OEP finanszírozza az ottani – pl. reumatológiai kezeléseket – nem várható el a kinti biztosítóktól, hogy milyen kutassanak a hazai jogszabályi környezetben, tehát az egyes gyógycentrumok internetes honlapján célszerű hangsúlyozni a státuszt, és az elismert ottani kezeléseket. Ez utóbbit nagymértékben erősíteni tudja, ha fel van tüntetve melyik állami kórházzal működik együtt a gyógyfürdő, vagy éppen melyik egyetem orvosi fakultásával. Összefoglalva: papírokkal is igazolni kell, hogy a magyarországi egészségügyi szolgáltatási rendszer deklarált egységéről van szó.

A várható EU keretszabályozás kapcsán az egyes betegek ambuláns fizioterápiás ellátása anélkül is megtörténhet, hogy erről a beteg előzetesen a biztosítójával egyeztetett volna. Kötelesek kifizetni a kezelést, annak mértékében, hogy otthonában ez mennyibe került volna. (A legtöbb tagállam viszont nem rendelkezik gyógyvízzel)

Fekvőbeteg ellátás lehetőségét szintén célszerű feltüntetni. Ehhez azonban már végképp elengedhetetlen, hogy a gyógyfürdő valamilyen – akár konzorciális – megállapodást kössön egy háttér kórházzal, mert példának okáért egy fürdő melletti 30-40 szobás apartman egységet, mint fekvőbeteg kezelési helyet csak így tudnak elfogadni. Fontos tudni, hogy fekvőbeteg ellátás igénybevétele előtt a betegnek már konzultálnia kell a biztosítójával, és írásos igazolást kell beszereznie, hogy fizeti-e az ottani kezelést.

Azok a kórházak és klinikák, ahol már vagy rendelkezésre áll gyógyvízbázisú fizioterápiás részleg és ágyszám, jelentős előnyt fognak élvezni, ha megfelelőek a körülményeik. A másik megoldás a korábban említett együttműködési megállapodás. Azokban az esetekben, amikor

a betegek gyógyforráshoz történő szállítása megoldhatatlan, új távlatokat nyit a gyógyvíz bekoncentrálására kidolgozott eljárás és az ezzel történő kezelési rendszer kiépítése.

Külön biztosítási piacot képeznek azok a tagállamok, ahol a népesség megoszlása eltolódott az időskorúak felé. Ilyen ország például Hollandia. Noha ez a korosztály szívesen veszi igénybe a terhelés szempontjából könnyebb kezeléseket és bekapcsolódik az öregkori turizmusba, a kínálat szervezeti deklarációs háttere ebben az esetben, vagy akár a medical-wellness esetében is rendkívül fontos.

Budapest, 2008 február 15.

A Dél-alföldi turisztikai régióban a régió gyógyvizeinek gyógyító hatását bizonyító orvosi kutatások

**(A vizsgálatok elvégzésének, tanulmányban történő összegzésének,
publikálásának és konferenciákon való ismertetésének támogatása
a (2008-TU-DAL-1) pályázat keretében)**

„... A gyógyvizek átjárják tested és lelked,
megnyugtatják munkától és világtól elkínzott idegeid.
A gyógyfürdők afféle nedves kolostorok,
ahol zavartalanul átadhatod tested
és lelked a józan és méltányos pihenésnek...” **(Márai Sándor: Füveskönyv)**

Az országosan egyedülálló pályázaton négy fürdőnk jutott forráshoz.

Az Erzsébet Mórabalmi Gyógyfürdőben a vizsgálat tárgya az korábban már gyógyvízzé nyilvánított termálvize volt. A vizsgálatot Dr. Floszberger Péter főorvos és kollégái végezték, a tanulmányból a levonható következtetéseket idézzük:

„A kút, a Pannon őstenger üledékrétegeiből, 660 m mélyről nyeri alkáli-bidrogénkarbonátos vizét, mely jódos jellegű, 39,5 C fokos. A termálvíz, jelentős fluorid-ion tartalommal rendelkezik, mely nemcsak a rétegnyomás hatására jön a felszínre, hanem elősegítik feltörését éghető gázok is. A termográfia a szenzitivitása miatt a fenti feltételek mellett nem alkalmas a gyógyvíz hatásának nyomon követésére, a változások nem hozhatók összefüggésbe a gyógyvíz pozitív hatásaival.

A vizsgálat során az Erzsébet Mórabalmi Gyógyfürdő gyógyvizének gyógyhatása ismét bebizonyított, mely szerint kiválóan alkalmas a gerinc és nagy ízületek degeneratív betegségeinek gyógyítására, fájdalmak csökkentésére.

A gyógyfürdő gyógyvizének rendszeres alkalmazásával, használatával enyhíthetők, csökkenthetők a degeneratív elváltozások okozta izomfeszülések, ízületi merevségek, azok nyomásérzékenysége. Talán ez által lassítható maga a folyamat is. A régióban elsősorban nehéz fizikai munkából, mezőgazdaságból élő embereknek jó alternatíva lehet a gyógyfürdő használata egészségük, mozgásképességük megőrzésében, gyógyulásuk szolgálatában. A vizsgálat egyértelműen igazolta az életminőségre kifejtett pozitív hatását is. Több beteg is beszámolt kedvező állapotának, hangulatának javulásáról is.”

Elmondható, hogy az Erzsébet Mórabalmi Gyógyfürdő gyógyvize nemcsak térd és váll fájdalmakban, hanem derékfájásban is hatásos.

A makói Gyógyfürdőben

A vizsgálatokat dr. Szél Sára főorvosasszony és kollégái Pöcze Lászlóné fürdővezetővel együttműködve végezték, idézet a tanulmány összefoglalásából:

„Makón a marosi gyógyiszap mellett egy másik természeti kincs is rejtőzik, a gyógyvíz. A gyógyvízzé minősítése 1988 történt, a Szociális és Egészségügyi Minisztérium 8029/1988 (Sz.E.K.20.) SZEM tájékoztatója alapján. A TI-es kút, melynek gyógyvízével 50 térd és csípő fájós beteg bevonásával kettős vak randomizált vizsgálatot végeztünk.

A betegek egyik csoportja 15 alkalommal fürdött termálvízzel feltöltött, a másik csoport melegített csapvizet tartalmazó medencében. A fürdő kúra végére a termálvízben fürdött csoportnál szignifikáns fájdalom csökkenést, és mozgás tartomány növekedést észleltünk, valamint funkció képességben is javulás mutatkozott. A három hónapos kontroll vizsgálatot követően a termálvízben kezelt betegek jobb eredményeket tükröznek, tartósabb javulás állapítható meg. A vizsgálat során elért eredmények egyértelműen a termálvíz gyógyító hatásával magyarázhatóak.”

A makói TI-es számú termálkút vizének ásványi anyag tartalma és klinikai vizsgálatok alapján javasoljuk a termálvíz gyógyvízzé való minősítését az eddigiekhez hasonlóan.

„Makó természeti kincse, a gyógyító erejű marosi gyógyiszap. Gyógyiszap minősítés már 1961 óta ismert, Egészségügyi Minisztérium 37.961/1961 sz. közleménye alapján. A makói gyógyfürdőn kívül számos gyógyfürdőben (Szeged, Gyula, Debrecen, Mezőkövesd, Harkány, stb.) alkalmazzák.

A marosi gyógyiszap hatásosságát vizsgáltuk mozgásszervi megbetegedésekben, csípő és térd -arthrosisban, 25 betegen alkalmaztuk. A betegek 15 alkalommal részesültek iszappakolásban, amelynek hatására szignifikáns javulás volt kimutatható, ízületi fájdalom, mozgáskorlátozottság, életminőség terén. A 3 hónapos kontroll vizsgálatot követően is tartós javulás állapítható meg. A vizsgálat során elért eredmények egyértelműen a marosi gyógyiszap gyógyhatásával magyarázhatóak.

A marosi gyógyiszapot a balneológia egyik terápiás eszközeként ajánljuk degeneratív mozgásszervi megbetegedésekben.”

Gyomaendrődön A Liget fürdő gyógyvizét Dr. Torma Éva városi főorvos vizsgálta, kollégái és Szabados Krisztina fürdővezető közreműködésével.

A gyógyturizmus fejlesztését megalapozó orvosi tanulmánya készült el, kollégái és Szabados Krisztina fürdővezető közreműködésével. Az összefoglalásból idézünk:

„Ötven derékfájós páciens vizsgáltunk. A kezelés előtti és utáni adatokat összehasonlítva mindenütt szignifikáns az eltérés.

A szubjektív értékek, mint az előzőekben részletezett fájdalom csoportok, izomspazmus és a nyomásérzékenység szignifikáns eltérést mutat a kezelés előtti és utáni összehasonlításnál. A kényszer tartás vizsgálatánál is van értékelhető javulás kezelés után, de ez nem szignifikáns.

A páciens és az orvos véleménye alapján is egyértelmű az állapotjavulás, azonban a fürdőorvos ezt nem tartja annyira tartósnak, mint a betegek. A páciensek hosszabb távú követése és azon adatok feldolgozása teszi lehetővé, hogy választ kapjunk a hatás tartósságára.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a fürdőkezelés összességében, a paraméterek vizsgálatakor szignifikánsnak hatásosnak mutatkozott. a lumbalis gerinc mozgástartományának növekedését észleltük. A kezelés végére a funkcióképességekben is mutatkozott javulás. A három hónapos ellenőrzést követően mindez tartósan megállapítható volt.

A vizsgálataink során tapasztalt eredmények egyértelműen magyarázhatók a termálvíz gyógyító hatásával.

Az algyői Borbála Fürdő vízének minősítését Márton Mária igazgató és Zsura Zoltán fürdővezető szorgalmazták, reményeink szerint a kút vízének vizsgálata során kedvező eredmény születik, és gazdagabbak leszünk egy gyógyító hatású vízzel. A Csongrád-megye délkeleti részén, a Tisza jobb partján fekvő Algyón a kőolaj-kutatások egyik eredményeként 1700 méteres mélységből 68 fokos, 1893 mg/l anion és kation tartalmú víz tört fel, mellyel – 34-36 fokra lehűtve – medencéit töltik

A klaszter nevében köszönetet mondok mindazon orvosoknak, az őket segítő asszisztenciának, a fürdővezetőknek az eredményes vizsgálatokért.

dr. Albel Andor

Dr. Albel Andor:

Fürdőfejlesztések a Dél -Alföldi Régióban 2000–2007 között

Bevezetesként visszautalok a tavaly, 2008-ban Békéscsabán megrendezett IV. Alföld kongresszuson elhangzottakra:

„Magyarország a kelet-közép-európai államok többségével együtt a rendszerváltás eredményeként az elmúlt másfél-két évtized alatt egyre gyorsuló ütemben válbatott a globalizált világ szerves részévé. Ez pedig óriási kihívást jelentett az ország legnagyobb tájegységének, az Alföldnek, illetve az itt élő lakosságnak is. A gazdasági felzárkózás, a területi fejlesztési feladatok megoldása, és mindennapi gondolkodásunk megváltoztatása mellett egyúttal arra is választ kell találnunk, hogy miként alkalmazkodhatunk úgy a globális kihívásokhoz, hogy egyúttal nemzeti-térsgégi sajátosságainkat is megőrizzük, a modernség vállalása és a hagyományok megőrzése közötti nemegyszer áthidalhatatlan ellentétet pedig valamiképp feloldbassuk?

Az elmúlt két évtizedben az Alföld az országos munkamegosztásban, a régiók közötti versenyben tovább növelte lemaradását. A hatvanas–hetvenes években kiépült feldolgozóipar az agrárágazathoz hasonlóan országosan is vesztese lett az átalakulásnak. Ugyanakkor a világgazdaság is új kihívások előtt áll, és egyre inkább előtérbe kerülnek azok a természeti javak – az ivó-, a termál- és a gyógyvízkészlet, a termőföld, a földgáz és mások, amelyek viszonylag bőségben vagy legalábbis nagyobb mennyiségben találhatók az Alföldön. A természeti erőforrások környezetbarát hasznosítása mellett már most gondolkodnunk kell azon is, hogy milyenre szeretnénk formálni Alföldünket, így egyebek mellett az elődeink által felhalmozott és e nagy régióra jellemző kulturális értékeknek milyen szerepet szánunk az elkövetkezőekben.” **(részlet a konferencia jegyzőkönyvéből)**

„Egészségesebbé tesszük a világot”

A Széchenyi terv nyertese a turizmus volt. Az elmúlt években – 2001 és 2003 között – 34 milliárd forinthez jutott a központi költségvetésből az egészségturizmusra. 2001-ben 42 fürdő- és hat szállodafejlesztési projekt megvalósítását összesen 21 és fél milliárd forinttal, a teljes turisztikai célelőirányzat nyolcvan százalékával támogatta az egészségturisztikai alprogram. Termálfürdő-fejlesztésekor a támogatás mértéke a teljes beruházásnak legfeljebb fele lehetett, vagy egymilliárd forint. A program összesen 52 milliárd forint értékű fejlesztésre, és új beruházásra adott vissza nem térítendő támogatást. A turisztikai államtitkárság 2002 február végén meghirdetett idei pályázatainak odaítélhető pénz javát – kilencmilliárd forintból 5,1 milliárdot – ezúttal is az egészségturisztikai célokra, vagyis a fürdők fejlesztésére szánta.

Ezen keretből 23 vállalkozás jutott állami forráshoz. Az 5,1 milliárd forint az egészségturisztikai vonzerő fejlesztésére, azaz a gyógy-, termál- és wellnessfürdők beruházásainak támogatására adták, ezt az összeget azonban további 880 millió forinttal egészítették ki, ezt a keretet. 21 fürdő és két klimatikus gyógyhely támogatására osztották ki.

A Dél-alföldi fürdők a Széchenyi tervben eddig befogadott 11 pályázatának értéke 9.180 Md Ft, melyhez 3.873 Md Ft támogatást nyertek el, amely 43 % - s támogatásnak felel meg. (-2001 évben az országban 42 termálfürdő kapott támogatást)

Folyamatban lévő pályázatok: Füzesgyarmat Füzesfürdő pályázat és Szeged Ligetfürdő, valamint Lakitelek Tösfürdő, SZT-TU-21 jelű pályázatai. Ez utóbbiak sikeres pályázatai esetén megközelítőleg 10 Md Ft-os fejlesztés valósulna meg a Dél-Alföldön. Országos összesítésben a 2001 -ben benyújtott sikeres 42 gyógyfürdő pályázat között 11 dél-alföldi volt 26 %, az odaítélt 20 Md Ft-os támogatásból 3.873 Md Ft (20 %) a régió fürdőinek jutott. A közel 4 milliárdos támogatás elérhetővé teszi a regionális fürdőfejlesztési program megvalósítását, ha ez a támogatási szint, a terv következő 4 évre is megmarad. Unk. Jánosné és Albel Andor a dél-alföldi fürdők fejlesztését célzó programjukban, - amely megjelent a „Gyógyító vizek a Dél-Alföldön” című könyvben - 2006 - ig 41 -51 Md forintos investíciót javasoltak a régió fürdőibe.

A Dél-alföldi Gyógy-és Termálfürdők fejlesztésére alakult közhasznú egyesület közgyűlésén 2003. 12. 11 -én Gyulán Dr. Albel Andor elnök tájékoztatta a 26 tagfürdőből álló szervezet tagjait az elmúlt év munkájáról és ez évi munkaterv tervezetéről. Kiemelte, hogy 2003- ban a legfontosabb feladat a Széchenyi terv- és programban nyertes alföldi fürdők turizmusfejlesztési – fürdőfejlesztési pályázatainak megvalósítása volt. 13 dél-alföldi fürdőben zajlottak jelentősebb rekonstrukciók és fejlesztések a 2003-2004 években. Igen sok segítséget kaptunk felettes szervezetektől, a fejlesztésben közreműködő személyektől: dr. Ruzsinkó Ádámtól, dr. Gellai Imrétől, dr. Ákoshegyi Györgytől és másoktól. Kifejezetten jó és eredményes az Egyesület kapcsolata a Gazdasági Minisztériummal, Dr Albel Andor elnök tagja a GKM államtitkára vezetésével dolgozó egészségturisztikai munkacsoportnak.

Dr. Gellai Imre (született: 1932.09.13-án)

Végzettségei: - Közgazdaságtudományi Egyetem – Okleveles közgazda (1965) és doktori disszertációja Közgazdaságtudományi Egyetem – Okleveles közgazda - Belkereskedelmi Szak (1960 – 1965).

Munkahelyei: a Dél-Budai és Észak-Budai Vendéglátó Vállalat üzletvezetője (1952 – 1965), majd csepeli és pesti vendéglátó vállalatokat vezet 1965 és 1970 közötti években, majd a Pest-Budai Vendéglátó Vállalat igazgatója (1970 – 1976). A BKM Vendéglátó és Idegenforgalmi Főosztály Főosztályvezetője (1976 – 1983), majd Danubius Szálloda és Gyógyfürdő Vállalat vezérigazgatója (1983 – 1989). Országos Idegenforgalmi Hivatal elnöke, miniszterhelyettes 1899 -90, Casinos Hungary vezérigazgatója (1991 – 1999). Miniszterelnöki Hivatal Turisztikai Államtitkárság idegenforgalmi tanácsadója 2002 – 2003 években, majd az AQUAPROFIT RT. idegenforgalmi tanácsadója 2000 -től napjainkig. 25 nagyobb -országos és regionális, vagy térségfejlesztési, turisztikai fejlesztést megalapozó tanulmány viseli keze munkáját, de számos fürdőtelep és fürdő fejlesztés megalapozása is nevéhez, szakértelméhez kötődik. 10 nagyobb publikációja és számtalan újságcikke rögzíti munkásságát. Szerteágazó közéleti tevékenysége mellett öt felsőfokú intézményben oktatott és tanít ma is. Kitüntetései közül néhány: - a Magyar Köztársasági Érdemrend, a Turizmus szénátora, a Pro Turismo Díj.

Az Alföldre -ahonnan származik -mindig nagy figyelemmel volt -és van ma is, megalakulása óta segíti tanácsaival és tanulmányaival a jubiláló Egyesületet és Termálklasztort: -köszönet érte.

2004 március 18-án „Az egészségturizmus fejlesztése az Alföldön.” címmel Konferencia és Szakember találkozóra került sor. Előadók: Jó nevű balneológusok és reumatológus orvosok, turisztikai szakemberek.

Egyesületünk szorgalmazta és többször is rendezvényein lehetőséget nyújtott a MATUR Egészségügyi tagozatának működéséhez, bővüléséhez így volt ezen a rendezvényen is, ahol Dr. Gellai Imre a MATUR egészségturizmus tagozat elnöke, az ágazat eredményeiről, a gyógy- és termálfürdők fejlesztéséről beszélt:

- Elmondta, hogy kereskedelmi szálláshelyeken a külföldiek aránya stagnál, a belföldieké nő, és ugyanez vonatkozik a vendégéjszakák számára is.
- Az egy vendégre jutó turisztikai bevétel 1996-tól megduplázódott, jelenleg 120 Euro/fő, de ez még mindig igen alacsony költsésszint, bár a gyógyturizmusban résztvevők költsége közel 240 Euro (az átlag duplája), a konferenciaturizmusban 360-400 (azaz háromszorosa az átlagnak) euró-t költ egy vendég.
- Tehát, fajlagosan a nagyobb bevételt a gyógyturizmus, kastélyturizmus, konferencia turizmus hozza.
- Az egészségturizmus (gyógy-, termál-, fitness-, wellness turizmus) megújulási lehetőség előtt áll (a statisztikák szerint két év alatt közel megduplázódott a kapacitás) 2000-ben még csak 22 gyógyszálló volt, és 8 ezer ágy.

Az egészségturizmusban áttörés történik, de a turizmus többi elemének a fejlesztése nélkül, így nem lehetséges stabil és fenntartható fejlesztés. A teljes környezetet kell fejleszteni, nem csak szállodát és a fürdőt! Ez történelmi lehetőség az önkormányzatok számára. Sajátos klímát, atmoszférát kell kiépíteni. Számos önkormányzat felismerte ezt Gyula -a Szigeterről fejlesztési programjával, Orosháza a Gyopárosi Tó és környezetének komplex fejlesztésével, Szarvas a 36 km -es holtág rehabilitációjával, Mórahalom a homokhátság fejlesztésével és mások is töreksenek erre.

Az első Nemzeti Fejlesztési Tervből kimaradt a gyógyturizmus.

A szakma tiltakozott, és a turisztikai lobbí is mozgásba lendült. Több milliárd forintnyi uniós pénz turisztikai felhasználása volt a tét. A kormány szakértői kifejtették, „ezer más olyan terület, kiemelt projekt van, amelynek keretében lehet ilyen célokra is pályázni, akár munkahelyteremtés vagy infrastruktúrafejlesztés címen is lehet támogatást szerezni ilyen beruházásokra.”

2000 és 2007 közötti években a dél-alföldi régióban a vizsgált fürdőkben 12,55 milliárd Ft értékű fejlesztés hajtottak végre melyhez a fürdők 5.048 milliárd Ft (40%) támogatást kaptak. Végül Füzesgyarmat is kapott támogatást a fedett gyógymedencék, gyógyászat kialakítására és megvalósult az Algyői Borbála termálfürdő és a Makó Strand és Gyógyfürdő tanuszo-da építésének projektje is, valamint megépült a Kiskőrösön az Imperiál Gyógyszálló és amelyeket 2007-ben adtak át. Tehát összesen 23 projekt valósult meg 18 helyszínen -fürdőtelepülésen.

Szolgáltatásfejlesztés ebben az időszakban egyáltalán nem volt, illetve esetenként csak olyan csekély mértékű, hogy a leszakadást nem tudták megakadályozni: Battonyán, Nagyszénáson, Békésen, Csongrádon, Dávodon, Dévaványán, Tiszakécske Kerekdombon, Kiskunhalason és Nagybaracsán. A nagyszénási fürdő azóta végleg bezárt, mint környezeti seb éktelekedik a városka szívében. A felsoroltak közül igazán sajnálatos olyan nagy múlttal rendelkező fürdők, mint Békés vagy Csongrád fejlesztéseinek elmaradása ezekben az években.

A Régió nyilvántartott fürdőiben (ebbe számos, a fejlesztések kapcsán nem vizsgált fürdő is beletartozik) összesen 4,2 millió fürdővendég fordult meg 2006-ban. A legnagyobb növekedést 2000-ről 2006-ra Mórahalom (730%-os növekedés), Tiszakécske (275%-os növekedés), Szarvas (183%-os növekedés), Szentés (112%-os növekedés) és Orosháza (96%-os növekedés) produkálta.

Megállapítható tehát, hogy a fejlesztések (minőség javítása, a vízfelület növelése, új, pl. wellness szolgáltatások bevezetése, fedett kapacitás növelése) kivétel nélkül vendégszám-növekedést eredményeztek, míg azokban a fürdőkben, ahol nem vagy csak alig észrevehető mértékben történt fejlesztés, visszaesett a vendégforgalom. A vizsgált 7 - 8 éves periódus mégis inkább nevezhető tehát az évtizedes hiányosságok pótlásának, mintsem igazi áttörésnek.

Ez természetesen összefügg a dél -alföldi régió önkormányzatainak tőkeszegénységével. További részletes információk találhatóak az **Tokaji – Albel: „Alföld Spa”** című könyvében.

2006 és 2007-ben kérdőívek adatait az alábbi táblázat tartalmazza a vendégszámok tekintetében:

Település	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	Változás
Algyő*	0	0	0	0	0	0	0	28 000	n.é
Battonya	5 771	8 239	n.a.	n.a.	n.a.	8 500	n.a.	9 000	90%
Békés	39 761	36 797	41 795	35 803	39 479	31 203	28 881	42. 000	7%
Csongrád	64 634	80 257	74 366	72 826	74 129	68 696	70 818	71. 000	10%
Déaványa	20 000	23 000	n.a.	11 600	n.a.	14 500	14 500	21. 000	5%
Füzesgyarmat	65 000	70 000	75 000	70 000	70 000	63 500	85 000	88. 000	33%
Gyula	743 359	763 058	830 597	865 516	836 234	816 702	829 447	920. 000	30%
Hódmezővásárhely	272 000	263 000	205 000	155 814	219 465	211 281	244 615	300. 000	10%
Kecskemét	249 034	263 456	227 743	320 661	271 349	248 791	283 657	274. 000	14%
Kiskunfélegyháza	75 000	75 000	75 000	90 000	70 000	75 000	zárva	90. 000	20%
Kiskunhalas	132 223	114 992	114 000	112 000	77 000	124 884	136 375	150. 000	10%
Kiskunmajsa	250 000	363 000	398 000	383 000	367 000	372 000	376 000	500. 000	100%
Makó	271 946	267 433	274 942	256 378	251 492	251 478	253 332	325. 000	30%
Mórahalom	29 868	35 084	38 203	70 552	121 292	197 815	247 946	280. 000	760%
Nagyszénás	10 000	10 000	zárva	zárva	zárva	zárva	zárva	zárva	zárva
Orosháza	116 605	150 562	150 000	182 173	219 363	212 704	268 623	348. 000	160%
Szarvas	13 871	14 835	13 898	6 148	8 460	51 358	39 240	42. 000	190%
Szeged	426 257	419 337	384 013	379 812	422 977	431 332	477 595	500. 000	12%
Szentes összesen	150 000	150 000	58 712	158 407	227 803	198 386	250 615	215. 000	77%
Tiszakécske	40 000	100 000	110 000	120 000	123 000	120 000	150 000	251. 000	275%
Tiszakécske-Kerekdomb	56 000	48 000	45 000	41 500	40 000	25 000	22 500	22. 500	-60%
Összesen	3 031 329	3 256 050	3 116 269	3 332 190	3 439 043	3 523 130	3 779 144	4. 466.500	47 %

*Algyő zöldmezős beruházás

Az Alföld Spa könyv adatai és becslések alapján a további dél-alföldi fürdők vendégforgalmi adatai:

Település	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007	Változás
Ásotthalom	3 500	7 500	3500	3000	3 000	2500	2 675	3. 850	10%
Békéscsaba	33 000	100 000	97 362	313 978	275 867	256 670	n.a.	290.000	110%
Dávod	25000	25000	25000	25 000	25 000	25 000	26 750	27. 000	7%
Gyomaendrőd	81 000	79 000	68 147	63 673	68 100	115 000	123 050	124. 000	52%
Izsák	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	18 582	18 582	19 883	20. 000	n.é.
Kalocsa	41384	42000	44000	49 892	39 996	64 990	69 539	70. 000	68%
Kecel	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.é.
Kiskőrös	41 000	43 000	43000	37 400	37 000	39 300	42 051	45. 000	10%
Kistelek*	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	5. 000	n.é.
Lakitelek	96 000	87 000	72000	66 311	58 275	56 350	60 295	72.000	-35%
Mezőberény	26 520	25 204	24 890	27 312	21 631	26 000	27 820	30. 000	10%
Mezőhegyes	404	3 719	5 443	3 108	7 492	zárva	zárva	zárva	zárva
Mezőkovácsháza	10 688	8 760	6800	5 661	6 126	6 000	6 420	11. 000	1%
Mindszent	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.é.
Nagybaracska	10 000	10 000	9500	9500	9 500	9 500	10 165	10. 000	0%
Tótkomlós	35 500	36 859	2813	32 052	38188	30 220	32 335	35. 000	0%
Újkígyós	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	zárva	zárva	zárva	zárva

Végegyháza	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.é.
Összesen	403 996	468 042	402 455	636 887	608 757	650 112	420 983	721. 850	78%

Összesítés:

Dél-Alföld	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Változás
Mindösszesen	3 435 325	3 724 092	3 518 724	3 969 077	4 047 800	4 173 242	4 200 127	5.188.350	51%

Megjegyzés: Hiányzik Ballószög, Izsák, Kecel, Mindszent, Újkígyós és Végegyháza adata.

* A 2006-os adatok a 2. táblázatban becsült adatok a visszakapott kérdőívek 2006-os átlagos növekedése alapján.

A felmért fürdők jelenlegi nyári szezonra (máj.1- szept. 30.) vonatkozó és szezonon kívüli kapacitásai:

Megye	Település	Fürdő neve	szezon	szezonon kívül
Bács-Kiskun	Dávod	Termál strandfürdő	500	
Bács-Kiskun	Tiszakécske	Kerekdombi Termálfürdő	1 377	-
Bács-Kiskun	Tiszakécske	Tiszaparti termálfürdő és gyógyászat	800	580
Bács-Kiskun	Kiskunfélegyháza	Termálfürdő és gyógyászat	1 200	400
Bács-Kiskun	Kiskunmajsa	Jonathermal Strand és Gyógyfürdő	9 920	1 890
Bács-Kiskun	Tiszakécske	Tisza-parti Termálfürdő	3 157	1 079
Bács-Kiskun	Kiskunhalas	Halasthermal Termál strandfürdő	6 900	2 300
Bács-Kiskun	Kalocsa	Termál strandfürdő	600	600
Bács-Kiskun	Kecskemét	Kecskeméti Élmenyfürdő- Csúszdapark	2 175	-
Bács-Kiskun	Kecskemét	Fedett Uszoda	536	296
Bács-Kiskun	Kiskőrös	Termál strandfürdő	1 500	
Bács-Kiskun	Kunszentmiklós	Termál strandfürdő	350	
Bács-Kiskun	Lakitelek	Termál strandfürdő	1 386	
Bács-Kiskun	Nagybaracska	Termál strandfürdő	400	
Békés	Battonya	Termál strandfürdő	1 820	
Békés	Füzesgyarmat	Termál strandfürdő, gyógyászzal	2 871	216
Békés	Mezőberény	Termál strandfürdő	1 517	
Békés	Mezőkovácsháza	Termál strandfürdő	500	
Békés	Nagyszenás	Parkfürdő Gyógycentrum	-	-
Békés	Békés	Gyógyfürdő	350	350
Békés	Békéscsaba	Strand és Gyógyfürdő	1 812	515
Békés	Gyomaendrőd	Strand és Gyógyfürdő	3 789	1 260
Békés	Gyula	Várfürdő: Strand és Gyógyfürdő	11 768	5 837
Békés	Szarvas	Gyógyfürdő és Strand	550	550
Békés	Dévaványa	Termál strandfürdő, gyógyászzal	1 200	1 000
Békés	Orosháza	Gyopárosi Gyógyfürdő Termál strandfürdő, gyógyászzal	11 321	1 476
Békés	Tótkomlós	Strand és Gyógyfürdő, gyógyászzal	921	250
Csongrád	Ásotthalom	Termál strandfürdő	500	
Csongrád	Csongrád	Városi gyógy – és strandfürdő	600	372
Csongrád	Mórahalom	Gyógyfürdő, termál strandfürdő	6 493	866
Csongrád	Szentes	Termál strand és uszoda	3 000	1 500
		Szentes Termálfürdő	350	350
Csongrád	Hódmezőv.-hely	Gyógy-, Strandfürdő és Sportuszoda	7 820	4 888
Csongrád	Makó	Makói Termál és Gyógyfürdő	3 320	2 332
Csongrád	Szeged	Anna Gyógyfürdő	440	400
		Liget Fürdő -termál strandfürdő	1 752	-
		Termálvizes gyógyfürdő (Gomba)	1 688	1 688
		Sziksósfürdő	1 197	-
		Parkfürdő -termálvizes strand	3 390	-
Csongrád	Algyő	Borbála - termál strandfürdő	600	560
Összesen			100.370	31.555

A **vizsgált fürdők** kapacitása szezonban 86.245 fő/nap, szezonon kívül 28.580 fő/nap. A további fürdőkkel kiegészítve a **Dél-Alföld teljes kapacitása szezonban 100.370 fő/nap, szezonon kívül 31.555 fő/nap.** A szöveges leírásokból kiderült, hogy a kisebb fejlesztések természetesen csak a legszükségesebb műszaki fejlesztésekre voltak elegendők. A nagyobb beruházások általában a fedett kapacitások növelését célozták, miáltal a szezonális ingadozásokat csökkenteni próbálták. Igazán különleges, egyedi fejlesztésekre csak elvétve került sor.

NFT -I: Dél -Alföld ROP:

A 2004-2006 közötti NFT I. keretében kiírásra került a 1/2004/ROP/1.2. és 1/2005/ROP/1.2. „Turisztikai fogadóképesség javítása” című konstrukciók, amelyek keretén belül jelen konstrukcióhoz hasonló „Szálláshelyek fejlesztése” komponensek kerültek kiírásra, indulhattak el a régióban. Az 1/2004/ROP/1.2.1. komponens célja a meglévő kereskedelmi szálláshelyek fejlesztése és új férőhelyek teremtése volt. A pályázók a következőkre kaphattak támogatást: - meglévő szálláshelyek kapacitásnövelése és minőségének fejlesztése (1-3 csillagos szállodákat, panziókat, kempingeket, turistaházakat érinti), a szállásokon kínált szolgáltatások bővítésére. Új szálláshelyek kiépítése azokon a helyeken, ahol az ágyszám nem elégíti ki a helyi turisztikai igényeket (1-3 csillagos szállodákat, panziókat, kempingeket, turistaházakat érinti).

Az 1/2005/ROP/1.2.1. komponens célja megegyezett a 2004. évi kiírásba foglaltakkal, azaz a megkötéssel, hogy a szállodák esetén csak a 2-4 csillagos szállodák építését és felújítását lehetett megvalósítani. A támogatási intenzitás 2004. és 2005. évben egységesen maximum 50% lehetett. A támogatási összeg 2004. és 2005. évben egységesen minimum 13 millió Ft., maximum 300 millió Ft. volt.

NFT -II. Dél-Alföld ROP

A Regionális Akciótervben a turisztika prioritástengelyen belül a 2. konstrukció is a lisszaboni és göteborgi stratégiában megfogalmazott célkitűzésekhez illeszkedik és a fenntartható fejlődés előmozdítását tartja szem előtt. A konstrukció az alább felsorolt tevékenységeken keresztül kívánja elősegíteni a Dél-alföldi régió turisztikai termékeinek és vonzerejének bővítését és színvonalának emelését.

A./ komponens, első lépcső:

A meglévő fürdőkben új gyógy-, termál- és élményfürdőzési szolgáltatások fejlesztése, valamint a meglévő (korszerű elvárásoknak nem megfelelő) szolgáltatások színvonalának emelése. A meglévő fürdőkben az egészségturisztikai szolgáltatások (gyógyászati, wellness, sport) fejlesztése, valamint az egészségturisztikai infrastruktúra színvonalának emelése a modern egészségturisztikai és technológiai követelményeknek megfelelően. Kiegészítő jelleggel támogatható tevékenység a meglévő szolgáltatások bővítéséhez szükséges termálkút létesítések. Kiegészítő jelleggel támogatható tevékenység továbbá a gyógyvízzé, gyógyiszáppá vagy ásványi vízzé minősített természetes gyógytényezők gyógyító hatásainak további vizsgálata, azaz a céllal, hogy a kutatások eredményeire alapozva további kezelések, terápiás módszerek kerülhessenek kidolgozásra és alkalmazásra. Termálvízkezelés, ártalmatlanítás és elhelyezés korszerű technológiai feltételeinek kialakítása. Új gyógyszállók építése valamint meglévő gyógyszállók férőhely kapacitásának és szolgáltatásainak minőségi és mennyiségi fejlesztése. Családbarát szolgáltatások kialakítása

A kedvezményezettekre vonatkozó jogosultsági feltételek a következők:

A kórházak a konstrukció keretében nem pályázhatnak sem főpályázóként, sem partnerként.

A fejlesztendő fürdőknek az elmúlt 3 évben legalább egyszer 100.000 fő éves látogatószámmal kell rendelkeznie. Különösen indokolt esetben (adott térségben kiemelt gyógyászati funkcióval rendelkezik a fürdő vagy nincs másik jogosultsági feltételnek megfelelő fürdő a kistérségben) az elmúlt 3 évben legalább egyszer 75.000 fő látogatószámmal rendelkező fürdők fejlesztése is támogatható.

Földrajzi lehatárolás: A fürdőket közvetlenül nem érintő beruházások esetében a fejlesztésnek olyan településen kell megvalósulnia, amelyen az elmúlt 3 évben legalább egyszer 100 000 fő éves látogatószámmal rendelkező fürdő működik. Különösen indokolt esetben olyan településeken megvalósításra kerülő fejlesztésekkel is lehet pályázni, ahol a fürdő az elmúlt 3 évben le-

galább egyszer 75 000 fő látogatószámmal rendelkezik, ha a térségben kiemelt gyógyászati funkcióval rendelkezik vagy nincs másik jogosultsági feltételnek megfelelő fürdő a kistérségben.

Gyógyszálló építésére csak jogosult fürdővel rendelkező településen lehetséges. A fejlesztés eredményeként gyógyszállónak a 3 vagy a 4 csillagos kategóriának kell megfelelniük, továbbá szobakapacitásuknak el kell érnie a 30 szobát.

A./ komponens második lépcső

1. Létesítményen belül az eltérő igényű vendégkör (élményfürdőzők, relaxációs és gyógyászati kezeléseket igénybe vevő vendégek) keveredésének elkerülésére hangsúlyosan oda kell figyelni
2. Figyelemmel lenni arra, hogy a fürdők ne váljanak egymás versenytársaivá, hanem egymás szolgáltatásait egészítsék ki:
  - Pályázat tervezett tevékenységei szerepeljenek a támogatható tevékenységek között, de új termál és gyógyfürdő létrehozása nem támogatható.
  - Kereskedelmi szálláshelyek közül csak gyógyszállók pályázhatnak a konstrukcióra kereskedelmi szálláshelyük minőségi és mennyiségi fejlesztésével, valamint új szolgáltatások bevezetésével.

A támogatás mértéke : 28.55 Mrd Ft, melyből az Európai Regionális Fejlesztési Alap 24.265, a Központi költségvetési forrás 4.285

„Dél-Alföld Spa” döntés előkészítő tanulmány

A Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács megbízta a Dél-alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottságot és az EuroSpa Investment Kft-t, hogy együttműködve a Dél -alföldi Termálklasterral tanulmányt készítsen a fürdőfejlesztések megalapozására. A tanulmány készítői köszönetet mondanak Dr. Gila Gyöngyinek az RFÜ igazgató helyettesének, Dr. Albel Andornak Dél-alföldi Termálklastere elnökének és a klastertagjainak szakmai segítségükért.

Részletek a tanulmányból:

„Fürdőtörténeti tény, hogy az Alföldön nagyrészt az 1950-es 60-as években a termálkutakra alapozva tisztasági, -közfürdőket létesítettek. Ezek közül néhány fürdőtelepülés a szakszervezeti üdültetés lehetőségét kihasználva, arra alapozva jelentős fejlesztéseket (fürdő, gyógyszállók, üdülők) hajtottak végre: Gyula, Szeged, Kiskunmajsa, Orosháza és mások. Ezen fürdők turisztikai attrakciókká váltak –a település kínálatával együtt, – a többi fürdőtelepülés a Széchenyi terv lehetőségeivel élve a 2000-ben kezdte meg a tisztasági fürdőjének turisztikai attrakciójává történő fejlesztésének első lépéseit

Az 1999-ben készült „Gyógyító vizek a Dél-Alföldön” című tanulmány már akkor megállapította, hogy a Régió fürdőinek igazi versenyképességéhez 46 Mrd Ft инвестиáció szükséges. Ebből az elmúlt 6-7 évben a vizsgált fürdőkben mintegy 11,8 Mrd-nyi fejlesztés valósult meg, ezen felül 2006-ig az egészségturizmusban további kb. 4 Mrd Ft értékű fejlesztés történt 14 fürdőben. Jól látható, hogy ezen fejlesztések többsége a szükséges felújításokra volt elég, a ma elfogadható műszaki színvonal (vízfogatók, beléptető rendszerek, öltözők) elérését szolgálta, igazán áttűtő minőségi javulást, kiemelkedő vonzerő kialakítását többnyire még nem sikerült elérni.

A Dél-alföldi régió Operatív Programjában a turizmusfejlesztés prioritásként szerepel, ezen belül a „Dél-Alföld Spa” program kiemelten fontos intézkedés, melynek támogatási keretösszege 13,6 Mrd Ft lesz 2007. és 2013. között. Mivel a következő 7 év fejlesztései előreláthatólag elegendőek lesznek az 1999-ben vázolt program megvalósításához (nominál értéken), ezért fontos a fejlesztések prioritásainak kijelölése. A Régió egészségturizmusa akkor lesz valóban sikeres, a kínálat akkor lesz igazán vonzó, ha nem aprózódnak el a lehetőségek. Ennek érdekében – számadatokból kiindulva – meghatároztuk, melyek azok a fürdők, amelyek valóban turizmust generálnak.

A tanulmány eredményeként megvalósítandó régiós fejlesztési koncepció és annak ütemezése

A Dél-alföldi fürdők közül prioritása lehet a források megszerzésében azon fürdőknek,

melyek éves látogatószáma meghaladja a **250 ezer főt**, így jelentős turistaforgalmat (is) generálnak. Ezek a következők: Gyula, Szeged, Kiskunmajsa, Kecskemét, Orosháza-Gyopáros, Makó, Szentes, Hódmezővásárhely és Mórahalom.

Az ezen fürdők által benyújtott tervezett fejlesztések bekerülési értéke, 40 471 800 000 Ft, ezek alapján 50% támogatási intenzitás mellett 20 735 900 000 Ft támogatási igényelnek, melyből a **Dél-Alföld Spa program** keretében 29 845 800 000 Ft valósulhat meg 15 317 900 Ft támogatással

A 100.000 fő feletti vendégforgalmú fürdők közül az alábbi három fürdőt kell számításba venni: Tiszakécskén a Tisza-parti Termálfürdőt, Kiskunbalas és Gyomaendrőd fürdőjét.

Az ezen fürdők által benyújtott tervezett fejlesztések bekerülési értéke, 2 500 000 000 Ft, ezek alapján 50% támogatási intenzitás mellett 1 250 000 000 Ft támogatási igényelnek, melyből a **Dél-Alföld Spa program** keretében 800 millió Ft valósulhat meg 400 millió Ft támogatással.

Amennyiben a Regionális Fejlesztési Tanács módosítja korábbi elképzelését, és lebetűsítet get biztosít a 100.000 fő alatti vendégforgalmú fürdők számára is a pályázatokon való részvételhez, úgy **az alábbi fürdők támogatását javasoljuk megfontolásra:** Algyő, Csongrád, Füzesgyarmat, Nagyszénás, Békés, Kiskunfélegyháza, Battonya, Szarvas, Dévaványa.

Az ezen fürdők által benyújtott tervezett fejlesztések bekerülési értéke, 20 818 831 000 Ft, ezek alapján 50% támogatási intenzitás mellett 10 409 416 000 Ft támogatási igényelnek, melyből a **Dél-Alföld Spa program** keretében 7 009 705 000 Ft valósulhat meg 3 504 853 000 Ft támogatással.”

Az EuroSpa tanulmánya alapos felmérés alapján készült és kellően indokolta a fejlesztések területeit, javaslatokat tett a források hatékony felhasználására.

A Dél -alföldi RIB véleménye a fenti tanulmányról

A „Dél – Alföld Spa” tanulmányhoz érkezett konkrét észrevételek kezelésére, a források hatékony felhasználása érdekében a következő javaslatokat tette 2007 júniusában a RIB:

A Dél-alföldi fürdők közül prioritása lehet a források megszerzésében azon fürdőknek, melyek éves látogatószáma meghaladja a 250 ezer főt. Ezek a következők: Gyula, Szeged, Kiskunmajsa, Kecskemét, Orosháza-Gyopáros, Makó, Szentes, Hódmezővásárhely és Mórahalom.

Az elkészült tanulmány alapján egyenként vizsgálva a fürdőket a következő korrekciókat kéne megtenni, illetve a beérkezett javaslatokra érdemes jobban figyelni, -de nem tévesztve szem elől azt az elvárást, hogy *koncentrált és batékony forrás –felhasználás történjen* a régióban ezen a területen is. Az első időszakban (2007 -09 között) támogatja:

Szeged, Gyula, Kiskunmajsa, Kecskemét, Orosháza-Gyopáros, Makó, Szentes

Mórahalom, Hódmezővásárhely, Kalocsa fejlesztési elképzeléseit. A fenti 10 fürdőtelepülés ezen intézkedés keretében tervezett beruházásainak összértéke:

Település	Beruházás összköltsége Mrd. Ft-ban	Támogatás Mrd. Ft
Gyula	6,0-8,0	2,5 - 3,0
Szeged	5,0	2, 5
Kiskunmajsa	4,0	1,5
Kecskemét	5,0	1,5
Gyopáros	4,5	2,0
Makó	3,5	1,5
Szentes	2,3	1,2
Mórahalom	3,2	1,2
Hódmezővásárhely	4,7	1,0
Kalocsa	0,5	0,25
Összesen	38,7	15,2

Az előző pontban tárgyalta kívül további három Bács –Kiskun megyei fürdő fejlesztését javasoljuk számításba venni: Kiskunfélegyháza gyógyfürdőjét, Tiszakécskén a Tisza-parti Termálfürdőt, Kiskunhalas fürdőjét. Ismereteink szerint fenti fürdők által tervezett fejlesztések bekerülési értéke, 2, 3 Mrd. Ft, ezek alapján 30-50% támogatási intenzitás mellett 1 – 0.8 Mrd. Ft támogatási igényelnek.

Amennyiben a Regionális Fejlesztési Tanács lehetőséget biztosít további fürdők számára is csekélyebb mértékű támogatásra, úgy Csongrád, Füzesgyarmat, Békés fürdők támogatását javasoljuk megfontolásra.

Tehát, a turisztikai fejlesztésekre előirányzott, mintegy 46 Mrd Ft –ból az egészségturisztikai fejlesztések (DA Spa és a fogadóképesség fejlesztése intézkedések együttesen) 15 –18 Mrd Ft –os támogatási igénye jelenik meg a fürdők fejlesztésében.

Mindezen feltételek és kritériumok alapján 2008 -ban a Regionális Területfejlesztési Tanács „Dél - alföld Spa” címmel fejlesztési pályázatot írt ki, melyre több mint húsz pályázat érkezett be, melyekből nyolcat az első körben el is fogadtak, a második körös pályázatát folyamatban van. A következő táblázatban lévő projektek készülnek és várnak a második forduló döntésre:

A 2007-2008 évi akciótervi időszak nyertes egészségturisztikai pályázata

Projekt neve	Támogatás összege
"HÓD-SPA" élményfürdő komplex fejlesztése Hódmezővásárhelyen*	910 592 893 Ft
Orosháza-Gyopárosfürdő az "Alföld Gyöngye" Komplex gyógy-turisztikai fejlesztés*	754 800 000 Ft
Központi medence és épület bővítése, wellness szolgáltatások kialakítása a Tisza-parti Termálfürdőben Tiszakécskén*	342 429 000 Ft
Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő fejlesztése*	440 000 000 Ft
A Makói Gyógy- és Termálfürdő komplex gyógy- és egészségturisztikai fejlesztése, valamint az egyedi és új szolgáltatásokhoz kapcsolódó kompetenciák, marketing tevékenységek erősítése*	1 593 307 000 Ft
A kiskunmajsai Jonathermál Zrt.gyógy-és élményfürdőképességének komplex színvonal-emelő fejlesztése a "3 generációs fürdőszolgáltatásainak egész évben történő folyamatos működésének biztosítása érdekében*.	784 000 000 Ft
Gyulai Várfürdő - Egészségturizmus fejlesztési projekt III.*	500 000 000 Ft
Újszegedi Fürdőkomplexum fejlesztése	3 580 500 000 Ft
Dél-Alföld összesen (*kétfordulós pályázat első fordulójának eredménye)	8 905 628 893 Ft
Marcali Gyógyfürdő és Szabadidőközpont szolgáltatási színvonalának fejlesztése, új 200 m2-es gyógyvízes medence építése	118 859 900 Ft
Galerius Fürdő szolgáltatásainak fejlesztése a térség turisztikai vonzerejének növelése, a szezon hosszabbítása és a környezeti hatásoktól való függetlenség növelése érdekében	97 400 000 Ft
Baresi Gyógyfürdő és Rekreációs Központ fejlesztése*	62 500 000 Ft
Dombóvár-Gunaras - a nyugati és keleti fürdőkultúra találkozópontja*	658 988 764 Ft
Harka élményfürdő fejlesztése-a Harkányi Gyógyfürdő kínálatának bővítése*	550 957 000 Ft
Kaposvári Uszoda és Gyógyfürdő komplex egészségturisztikai fejlesztése*	750 000 000 Ft
Ability Fürdőfejlesztés Tamásiban*	701 508 808 Ft
Magyarhertelendi fedett élménypark kialakítása	150 000 000 Ft
Dél-Dunántúl összesen (*kétfordulós pályázat első fordulójának eredménye)	3 090 214 472 Ft
A termálvízhez kapcsolódó turisztikai, wellness, egészségügyi és ezeket kiegészítő szolgáltatások komplex fejlesztése, bővítése Debrecenben.	600 000 000 Ft
Kapacitásnövelő szezonnyújtás és alternatív energiahasznosítás megvalósítása komplex fürdőfejlesztéssel Berekfürdőben	487 730 334 Ft
Strandfürdő versenyképes turisztikai termék fejlesztése Berettyóújfaluban	149 995 620 Ft
Balmazújváros Városi Termál- és Strandfürdő komplex fejlesztése	437 799 561 Ft
Hajdúnánási fürdőkomplexum fejlesztés II. üteme, melynek tartama meglévő fürdő gyógyturisztikai célú infrastrukturális fejlesztése és szolgáltatásainak bővítése	245 117 900 Ft
Püspökladányi Gyógyfürdőfejlesztés III. üteme	187 416 667 Ft
Cserkeszőlő, Termál és Gyógyfürdő fejlesztés	451 522 643 Ft

A városi gyógyvizű termálfürdő fejlesztése (Karcag)	291 500 000 Ft
A XXI. századi fürdőkultúra megteremtése a nyíregyháza-sóstói hagyomány alapjain - a Parkfürdő rekonstrukciója és bővítése	596 850 000 Ft
Erzsébet Gyógyvizű Strandfürdő gyógy- és wellnessturisztikai célú fejlesztése Kisújszálláson	466 027 344 Ft
HUNGUEST Hotel Béke gyógyfürdő fejlesztése	490 000 000 Ft
Hajdúszoboszló gyógyhelyi fejlesztése - Aqua-Palace Élmenyfürdő	2 250 000 000 Ft
HIT ÉS EGÉSZSÉG Máriapócs és Nyírbátor összefogása a vallási turizmus fejlesztéséért	2 382 101 000 Ft
Észak-Alföld összesen (kétfordulós pályázat első fordulójának eredménye)	9 036 061 069 Ft
Az Egri Termál- és Strandfürdő Turisztikai Fejlesztése	428 858 000 Ft
Zsóry Gyógy- és Strandfürdő fejlesztése Mezőkövesden	500 000 000 Ft
Miskolci termálfürdő és wellness központ	500 000 000 Ft
Wellness központ kialakítása a Sárospataki Termálfürdő fejlesztése keretében	250 000 000 Ft
Az Egerszalóki Gyógy- és Strandfürdő élmény elemekkel történő bővítése	354 266 000 Ft
Tiszaújváros termálfürdő fejlesztése	500 000 000 Ft
Észak-Magyarország összesen (kétfordulós pályázat első fordulójának eredménye)	2 533 124 000 Ft
Új rekreációs strandmedence építése a Lipóti Termálfürdő szolgáltatás- és kapacitás bővítésének érdekében.	66 306 220 Ft
Büki Gyógyfürdő fejlesztése	642 000 000 Ft
Zalakaros - Új fogadó épület gyógy- és wellness szolgáltatásokkal, fedett fürdő átalakítása	809 272 000 Ft
Hévíz - Új Fürdő és Terápiás Centrum, A Gyógyfürdő fejlesztése új fürdőrésszel, és a Terápiás Centrum fejlesztésével	1 500 000 000 Ft
Nyugat-Dunántúl összesen	3 017 578 220 Ft
Mindösszesen	26 582 606 654 Ft

A Dél -Alföldön Kecskemét, mint fürdőváros is előretörhet, - ha a tervezett 6 Mrd Ft-os fedett élményfürdő és uszoda, valamint gyógyászati részleg építési terve megvalósul. A Kiskunfélegyházi Strand- és Gyógyfürdő fejlesztése is hamarosan elkezdődik, új szabad-téri élménymedencével és öltözővel, valamint egy kisebb kempinggel bővül a fürdő. Szentes sem mond le a ligeti fürdőjének fejlesztéséről, de a város számára a Petőfi Szálló rekonstrukciója - (5 csillagos wellness hotel lesz) most a legfontosabb turisztikai attrakció fejlesztés.

A Dél -Alföld számára a kisebb -kistérségi jelentőségű fürdők is igen fontosak hiszen a falusi turizmussal közös kínálatukkal munkahelyet teremtenek, jövedelmet generálnak és az életmódot befolyásolják, valamint a fiatalok képzettségi szintjét növelik. Ezért nem mindegy, hogy történik-e fejlesztés a 250.000 éves belépést produkáló nagy fürdőinken túl. A Dél -alföldi Regionális Fejlesztési Tanács ezért döntött úgy a 129/2008. (XII.03) számú határozatában, idézem a határozatot: „ A Dél -alföldi Regionális Fejlesztési Tanács megtárgyalta, és elfogadta a 2009-2010 -es RAT előterjesztést, azzal, hogy a SPA program kerüljön beépítésre, a korábbi feltételeknek megfelelően, azzal a kiegészítéssel, hogy a maximális támogatás 750 millió forint legyen. Így a 2009 -2010 -re alakított forrás 1.590 millió forint.” Ez a döntés - úgy tűnik -nem fog megvalósulni.

A 2009–10-es EU-pénzek elosztását tervezik Dél-Alföldön: -több pénz jut a gazdaságra

„Dél-Alföldön hangsúlyosabbá válik a regionális gazdaságfejlesztés és a leghátrányosabb helyzetű kistérségek támogatása 2009–10-ben. Az új akciótervről szólva Balogh László, a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség (DARFÜ) ügyvezető igazgatója lapunknak azt is elmondta, hogy **november 20-ig tart a társadalmi egyeztetés, addig várják az észrevételeket, javaslatokat**.

A régió 2009–10-es akcióterve összesen 80 milliárd forintos keretből gazdálkodik majd. Ebből kilencmilliárd jut a leghátrányosabb helyzetű kistérségek komplex fejlesztésére. A gazdaságfejlesztés területén újdonságnak számít majd néhány nagy léptékű egyedi regionális beruházás, a telepfejlesztés, **a klaszteresedés pályázati támogatása** és a regionális for-

gótókealap beindítása. A Dél-Alföld operatív programban, ahogy eddig, a jövőben is öt területre – gazdaság-, turizmus-, közlekedési és humáninfrastruktúra-, valamint térségfejlesztésre – lehet pályázni.

Az előző két év, tehát az első akcióterv eredményeit összegezve Balogh László elmondta: 2007–08-ban csaknem 100 milliárd forint volt a fejlesztési forrás. Eddig húsz pályázati felhívást tettek közzé, összesen több mint 76 milliárd forint keret-előirányzattal, a 2008-as év bátralevő részében még három kiírást jelentettek meg a gazdaságfejlesztés és a turizmus területén.

Fontos kezdeményezése volt a régiónak, hogy három területen előre bozták a forrásfelhasználást. Ez a döntés az első pályázati körben támogatást nem kapott, ám szakmailag megalapozott, nagyszámú fejlesztési igényre épült – érvelt a szakember. Az újból meghirdetett lehetőségek közé tartozik az alapfokú nevelési-oktatási intézmények és gimnáziumok infrastrukturális fejlesztése, valamint az önkormányzati és állami tulajdonú belterületi és az önkormányzati külterületi közutak korszerűsítése. A harmadik területen – ipari területek, ipari parkok és vállalkozói inkubátorházak infrastrukturális fejlesztésére – november végén jelenik meg ismét pályázat a Dél-Alföld régióban – közölte a DARFÜ vezetője.

Ezenkívül a térség operatív programja több mint 17 milliárd forinttal támogatja azt a 14 kiemelt projektet, amelyekről a kormánydöntés már megszületett. Ezek közé tartozik hét állami közútfelújítás (három Békés, kettő-kettő Bács-Kiskun és Csongrád megyében), öt környezetvédelmi projekt, így a Békés megye 16 települését érintő komplex belvízrendezési program első üteme és a Homokbátságot érintő komplex vízvisszatartási program, valamint a kecskeméti Kreatív Innovációs Központ és az újszegedi fürdőkomplexum kivitelezése. Emellett két projekt továbbfejlesztése (a szegedi Biopolisz infrastruktúrájának kialakítása, a gyulai várfürdő turisztikai bővítése) jelenleg is zajlik. (Forrás: Világgazdaság 2008-11-13)

DAOP akcióterv tervezete, amely 2008 szeptember 10 -én került társadalmi egyeztetésre (forrás: DA RFÜ)

Sorszám	Konstrukció vagy komponens neve	Kezdő időpont	Záró időpont
2.1.1./A	Dél-Alföld SPA, egészségturisztikai létesítmények komplex fejlesztése 2009-2010-ben nem indul		
2.1.1./B	Múzeumok, témaparkok és az épített örökség turisztikai célú fejlesztése	2009.II.n.év	2010.IV.negyedév
2.1.1./C	Kulturális és gasztronómiai turisztikai célú rendezvények infrastrukturális hátterének fejlesztése 2009-10 -ben nem indul		
2.1.1./D	Bor- és pálinkaturizmushoz kapcsolódó kizárólag turisztikai célú infrastrukturális fejlesztések	2009.II.n.év	2010. IV. n.év
2.1.1./E	Aktív turisztikai fejlesztések	2009.II. n.év	2010. IV. n.év
2.1.1./F	Konferenciaturizmushoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések	2009. II. n.év	2010. IV. n.év
2.1.1./G	Turisztikai attrakciók fejlesztése / Kiemelt /	2009. II. n.év	2010. IV. n.év

A támogatási konstrukció indoklása

A régió turisztikai versenyképességének javítása és a termékínálatának bővítése jelentős turisztikai keresletet teremtő, országos illetve nemzetközi jelentőségű turisztikai termékek létre-

hozásával, meglévő attrakciók megújításával. A turisztikai attrakciók és a szolgáltatók közötti hatékony együttműködés megteremtése, marketing és piacra vitel támogatása. A régióba érkező turisták számának és átlagos tartózkodási idejének, ill. a turizmusból származó jövedelmek növelése.

A támogatás célja: A régió természeti és épített adottságai jelentős turisztikai potenciált jelentenek, azonban a lehetőségektől messze elmarad ezek hasznosítása. Ennek oka például a kiépített attrakciók hiánya, a meglévők elhanyagolt állapota, a látványos bemutatási elemek hiánya. Így a lehetőségekhez képest alacsony a kihasználtság és a látogatószám. Ezért törekedni kell az adottságokhoz illeszkedő, országos és nemzetközi szempontból is vonzerőt jelentő attrakciók és komplex turisztikai termékek kialakítására.

Dr. Ruzinkó Ádám:

Az egészségipar fejlesztése Magyarországon („Európa Termálmedencéje”)

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal megbízásából még 2005. novemberében elkészült az energetika és az egészségturizmus helyzetét részletesen felmérő, azok fejlesztési stratégiáját kijelölő, a két iparágat a szinergikus kapcsolatok mentén összekötő **Geo-Termál Program** első verziója. Ennek tulajdonképpen továbbgondolt, bővített változata a **Termál-Egészségipar** („Európa Termálmedencéje”) jelen koncepciója, mely a Nemzeti Fejlesztési Ügynöksége Zászlóshajó Programjaként bekerült az Új Magyarország Fejlesztési Tervbe.

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervben tehát hazánknak lehetősége nyílik olyan komplex programok megvalósítására, melyek meglévő, jó adottságainkon alapulnak, az általuk létrehozott termékekre/szolgáltatásokra van kereslet, és így Magyarország versenyképességét nagyban javítják a 2007-13-as ciklus végére.

A Termál-Egészségipar Zászlóshajó Program alapját képező adottságaink a következők:

- Szakmai tudás, tapasztalat, felkészültség, valamint
- Termálvíz: a világon szinte egyedülálló mennyiséggel rendelkezünk, gyógyvizeink minősége (gyógyhatása) pedig valóban legjobb a világon.

A Zászlóshajó Program fő célja, hogy Magyarország 10 év múlva Európa első számú termál- és gyógyvízre épülő egészségturisztikai desztinációja illetve egészségipari országa legyen beleértve a turizmust, a gyógyászati és wellness szolgáltatásokat és az erre vertikálisan ráépülő sokféle ipari termék-előállítás, oktatást, fejlesztést és kutatást. Kiegészítő tevékenységként olyan speciális mezőgazdasági, informatikai, kozmetikai, stb. termékeket állítunk elő, mely a gyógyvízre épülő termék-portfolióba méltón illeszthetők.

Fontos továbbá, hogy a Termál-Egészségipar hazánk különleges arculatának kialakításához, megerősítéséhez hozzájáruljon, gazdasági szempontból is megtaláljuk az ország egyediségét. A Termál-Egészségipar emellett hazánk tartós versenyképességét erősítse: a termálvíz kincs nem vihető el, és ilyen mennyiségben és minőségben (gyógyhatás) nem található meg másutt.

Az alábbiakban részletezett iparágak alapjai már mind megvannak, működnek az országban, ezek tudatos összekapcsolásával a köztük lévő szinergiák jobban kihasználhatók.

Vertikális együttműködés keretében az alábbi rétegeket kell fejleszteni és összekapcsolni.

VEZÉRHAJÓK

- Energetika (a geotermikus energia hasznosítása),
- Egészségturizmus (termálfürdők, gyógy- és wellness szállodák),
- Egészségipar (gyógyszergyártás, orvosi műszerek, gyógyvíz alapú gyógyászati és wellness termékek gyártása, gyógynövénytermesztés)

- Élelmiszeripar és bio-mezőgazdaság (fóliasátrak fűtése, baromfinevelés, temperált vízű haltenyésztés, logisztika és korszerű feldolgozó kapacitások fejlesztése);

KAPCSOLÓDÓ IPARÁGAK

- Ásványvíztermelés és -palackozás, egészséges víz előállítása, kapcsolódó technológiák;
- Specializált építőipar;
- IKT szektor (informatika és távközlés);
- Oktatás;
- Kutatási-fejlesztési programok.

Dr. Ruszinkó Ádám az EuroSpa Kft. szakmai igazgatója

„A termáliparral együtt felnővünk”... Ádám és fia a bétbónapos Aurél szlovéniai tanulmányúton.

Tanulmányok: Idegenvezető-képző tanfolyam (KITV, 1987-88), Semmelweis Orvostudományi Egyetem (1988-94), Kanadai Egészségügyi Menedzserképző Intézet (1994-96), MBA a Canisius College-ban (Buffalo, NY, 2004-05).

Szakmai munkám és tapasztalataim: 9 év idegenvezetés, 5 év gyógyszermarketing. 1999. vége óta ismét turizmus: 2000. decemberig MT Rt-ben az egészségturizmus termékmenedzsere, 2001. január és 2004. január között a Széchenyi Terv egészségturizmus alprogramjának vezetője voltam.

2004. január óta az EuroSpa Kft. szakmai igazgatója vagyok, számos dél-alföldi turisztikai projekt és stratégia kidolgozásában vettem részt, a jelenleg támogatott fürdőprojektből ötöt az EuroSpa közvetlenül gondoz és kettőben külső tanácsadóként vettünk részt. 2003 - óta a Heller Farkas Főiskola egészségturizmus szakirányát vezetem, főiskolai docensként. Az alapító tagja vagyok a Magyar Egészségturizmus Marketing Egyesületnek, 2008 májusában választottak a MEME elnökének.

ben külső tanácsadóként vettünk részt. 2003 - óta a Heller Farkas Főiskola egészségturizmus szakirányát vezetem, főiskolai docensként. Az alapító tagja vagyok a Magyar Egészségturizmus Marketing Egyesületnek, 2008 májusában választottak a MEME elnökének.

EuroSpa

Különlegesség, megbízhatóság, partnerség

EuroSpa

az egészségturizmus specialistája

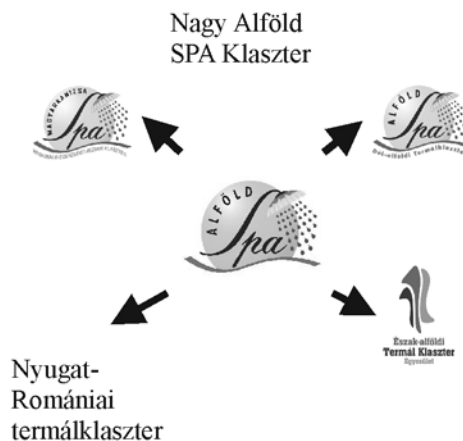
dr. Albel Andor:

„Nagyalföld Spa” - a klaszter kapcsolatrendszerének alakulása

2006 március: Együtműködés Románia nyugati területeinek fürdőivel, a Román Fürdőszövetséggel

2007 március: Együtműködési megállapodás aláírása az Észak-alföldi Termálklaszterrel

2007 augusztus: Együtműködési megállapodás megkötése a vajdasági Regionális Egészségturisztikai Klaszterrel

Észak-alföldi Termál Klaszter Egyesület

Ezúton szeretnénk gratulálni a Dél-Alföldi Termálklaszter fennállásának és sikeres működésének 10. évfordulója alkalmából. Bízunk az Észak-alföldi Termál Klaszterrel való jövőbeni sikeres együttműködésben, eredményes közös projektek megvalósításában.

A Dél-Alföldi Termálklaszter további eredményes működéséhez és menedzseléséhez sok sikert kívánunk!

Tóth József, elnök

Katona Ilona, titkár

Tóth József az É -alföldi klaszter elnöke- Katona Ilona a titkára és dr. Albel Andor dél-alföldi elnök a megállapodás aláírói

Az Észak-alföldi Termál Klaszter Egyesület 2005. szeptember 22-én alakult meg 18 alapító taggal. Az Észak-alföldi régió területén működő termál- és gyógyturizmusban érintett természetes- és jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok együttműködésére létrehozott szervezet. Legfőbb célja, hogy elősegítse- a termál-és gyógyturizmus érdekeltjeinek aktív részvételével az Észak-alföldi régió termál-és gyógy-idegenforgalmának fejlődését. Az Egyesület elnöke Tóth József, titkára Katona Ilona, munkatársa Horváth

Anikó. Elnökségi tagok: Belus Tamás, Czeglédi Gyula, Fazekas Lajos, Molnár László és Pusztai Tamás. A 2007. évi budapesti Utazás kiállításához kapcsolódóan sor került az „Alföld Spa együttműködési megállapodás” aláírására is, amely keretében a Dél-alföldi Termál Klaszterrel együttműködve marketing-, oktatási-, információs-, fejlesztési és innovációs feladatokat kívánnak ellátni. Az együttműködés célja, hogy a desztinációk érintettjei piaci előnyökhöz, jobban kezelt erőforrásokhoz, jobb társadalmi kapcsolatokhoz jussanak. A közös munka révén a megállapodás résztvevői katalizátor szerepet tölthetnek be Közép- és Kelet-Európa turizmusának élénkítésében, egy, a határainkon átívelő „Kárpátok Termálrégió” kialakulásában.

A Vajdasági Egészségturisztikai Klaszter köszöntője és bemutatkozása

Megtisztelő feladat számomra, hogy a tíz éves jubileum alkalmából köszönhetem a Közgyűlést a Vajdasági Egészségturisztikai Klaszter tagsága nevében, egyben mély tisztelettel gratulálunk az eltelt időszakban elért eredményekhez és sikerekhez.

A Délalföldi Termálklaszter közép- és kelet európai ismeretei és kapcsolatrendszere, valamint a gyümölcsöző együttműködés a magyarkanisztai székhelyű Vajdasági egészségturisztikai klaszterrel Szerbiában immár 2005 -óta példaértékű-úgy mond „Híd a Balkánra”, emiatt fontos és meghatározó katalizátor szerepet tölt be Közép- és Kelet Európa egészségturizmusának élénkítésében. **Ma már közös terveink szerint a határokon átívelő „Kárpátok - Termálrégió” kialakításával, folyamatos marketing, -oktatási, -információs, -innovációs és fejlesztési feladatokat láthatunk el.** A Vajdaság Autonóm Tartomány meghatározó turisztikai klasztere kívánunk lenni, együttműködésünk által megismertethetjük a világgal a Nagyvajdaság, a Kárpát medence egészségturisztikai kínálatát, és piacokat megnyerő tevékenységünk során az együttműködés előnyeit kölcsönösen felhasználjuk. Az anyaországi sikeres példát követve egészségturisztikai **klaszterünk Szerbiában egyedülálló és valójában az első bejegyzett turisztikai klaszter Szerbiában, amely a Dél-alföldi Termálklaszter támogatása és dr. Albel Andor barátunk kitartásának, segítségének köszönhetően valósulhatott meg.** Szerbiában azóta már 21 bejegyzett gazdasági klaszter működik, melyek munkáját az állam már anyagilag is segíti az utóbbi 2 évben, ez óriási előrelépést jelent számunkra az elmúlt időszakhoz viszonyítva. Klaszterünk szerény eredményei közül kiemelném hogy az idén a regionális jelleget, immár tartományi szintre emelhetette a szerveződés, ennek következtében a Klaszter immár nemcsak a kanisztai és az észak-bácskai kistérség 72 településének 300.000 lakosát, hanem Vajdaság 2,1 millió polgárát képviseli. A klaszterünk menedzsmentje anyagi támogatást is élvez, mellyel a Vajdaság gyógyturizmusának fejlesztését, marketingjét szolgáljuk, ennek köszönhetően rohamosan növekedik az érdekelt kistérségek csatlakozása szervezetünkhöz, az új klasztertagok belépése, ami immár a klaszterben dolgozók számának, - a munkahelyek növelését is magával hozta.

A közös célok és életfilozófia megismerése, a feladatok megértése és feldolgozása nálunk Vajdaságban is, magával hozta a nemzetközi összefogás határon átívelő sikerét, valamint az **azonosulást az „Alföld Spa” követelményrendszerével a történelmi Nagy Alföldön eurorégióban.** Megismerve az Európai Turisztikai Képzési Mintaterület kialakításának fő elveit és feladatait **közösen törekszünk egy „Rurális és egészségturisztikai mintarégió” kialakítására.** A folyamatos együtt-

Vajdasági klaszter megállapodás aláírása

működésnek köszönve Vajdaságban kialakulófélben van egy összefüggő, idővel majd sikeresen működő értelmiségi-szakmai struktúra, mely célkitűzése hogy kialakítsa az EU Gyógy-, és Rurális Egészségturisztikai Képzési mintaterületét.

Vajdaság és Szerbia polgárai is felismerték és céltudatosan követik azon EU irányt, melyeket a gyulai székhelyű Dél-alföldi Termálklaszter önzetlenül megosztott úgy a magyar Alföldön, mint a határon túli partnereivel. Segítve ezáltal, hogy a vajdasági-szerbiai polgárok által kívánt európai integráció minél rövidebb időn belül megvalósuljon és a balkáni híd szerepét betöltő Vajdaság ismét gőzmozdonya lehessen a térségnek és lendületes fejlődésével egyaránt szolgálja az Európai Unió és Szerbia gazdagodását.

A Dél -Alföldi Fürdők Egyesületének és az általa működtetett Termál Klaszternek nagy szeretettel gratulálunk a tízéves jubileumhoz és sikeres munkát kívánunk az elkövetkező évtizedekre is!

Csongrád, 2009. július 09-én,

Tisztelettel: *Pálkás József*

a Vajdasági Egészségturisztikai Klaszter igazgatója

A Vajdasági Regionális Egészségturizmus Klaszter, melynek rövidítése a REK, Szerbia északi részén Vajdaságban Magyarkanizsán alakult meg 2007 augusztus 23.- án. E szervezet megalakulásában nagy segítséget nyújtott a Dél-alföldi Termál klaszter. A REK hét község támogatásával jött létre : - Magyarkanizsa, Zenta, Ada, Szabadka, Topolya, Kishegyes, Óbecse részvételével. A tagjai között az idegenforgalomban tevékenykedők száma 10, az oktatásban dolgozóké 10, vállalkozók 1 fő, az egészségügy területéről 2 tagja van, a gazdaságfejlesztés és a vendéglátás területéről 1 -1 tag. A természetvédelem és sport ágazatból 2-2 és 8 természetes személy dolgozik együtt klaszterben. A Regionális Egészségturisztikai klaszter már megalakulásakor együttműködési megállapodást kötött segítőjével a Dél-alföldi Termál Klaszterrel. A klaszter székhelye Magyarkanizsán van. Szervei: a közgyűlés, mely 32 tagból áll, igazgatóbizottság 7 tagú, mert így minden község képviseltetve van. Valamint a felügyelő bizottság, mely 3 tagú, illetve a szakmai bizottság, ahová a marketing és fejlesztés, a vendéglátás és az oktatás tartozik. 2009 nyár elején bővítette tevékenységét és területét, ma Vajdasági Egészségturisztikai Klaszterként dolgoznak

7 NAP hetilap „Vízből egészséget méríteni” címmel a következőket írta – 2007.08.29 -i számában:

Együttműködési megállapodást kötött a magyarkanizsai székhelyű Regionális Egészségturizmus Klaszter és a Dél-alföldi Termálklaszter - a dokumentumot Milan Vukovics (balról) és dr. Albel Andor írta alá - Szabó Attila felvétele

Hét község támogatásával Magyarkanizsán megalakult a Regionális Egészségturizmus Klaszter (REK) - Ez az első ilyen jellegű társulás Szerbiában - Határon átfelölő együttműködési megállapodást írt alá az új vajdasági és a már működő Dél-alföldi klaszter Magyarkanizsa, Zenta, Ada, Szabadka, Topolya, Kishegyes és Óbecse. A magyarkanizsai polgármester, Körmöci Károly kezdeményezésére, a hét község támogatásával augusztus 23-án Magyarkanizsán megalakult a Regionális Egészségturizmus Klaszter (REK) - az első ilyen jellegű társulás Szerbiában. A kapcsolódást, fűrtösödést jelentő formáció (angol helyesírással: cluster, magyar megfelelője még nincsen) nem ismeretlen fogalom Európában. Mivel mi még csak tanuljuk a szót, kezdjük a REK fő céljával. A fő cél az egészségturizmusban érintett önkormányzatok és az érdekeltek közötti együttműködés megteremtése; a hatékonyabb idegenforgalom és egészségturizmus-fejlesztés megvalósítása; közös fellépés az ágazat nemzetközi érdekképviselésének erősítése; segítségnyújtás és együttműködés a közös és az egyéni pályázatok megvalósítása és a marketingmunka terén; az egészségturizmus-kultúra fejlesztése; a minőségi fejlesztésbe bevonható EU-források feltárása és megszerzése; a kulturális örökség megóvása; a természetvédelem és környezetvédelem s a velük kapcsolatos tevékenység előmozdítása; az euroóatlanti integráció elősegítése. A célok, mint látjuk, egy olyan széles és színes legyezőt alkotnak, amelyen jól megfér egymás mellett sokféle intézmény: például a magyarkanizsai gyógyfürdő és a Cnesa OMI, a szabadkai és a zentai egészségügyi középiskola meg a szabadkai közigazgatási... Mellettük ott van a községi turistaszervezet (mindegyik önkormányzattól), a civil szféra (pl. Tisza Klub) s a magánszemélyek is. Magyar-

kanizsán a múlt csütörtökön a 31 társulni szándékozó közül 29 írta alá a klaszter alapításáról szóló dokumentumot. Mivel az önkormányzatok nem lehetnek alapítói a szerveződésnek, a hét község képviselője támogatói nyilatkozatot írt alá - a házigazda Magyarkanizsa mellett Adát, Zentát, Topolyát és Kishegyest maga a polgármester képviselte.

A jelentős eseményre egybegyűlteket Pálkás József, a községi tanács idegenforgalmi illetékese és Körmöci Károly polgármester üdvözölte. A klaszterbe tömörülés lényegéről és előnyeiről Szecei Mihály közigazdász, a kezdeményezőbizottság tagja beszélt. Az egészségturizmus pozicionálása címmel Siniša Perić, a szerbiai gazdasági és fejlesztési minisztérium tanácsosa tartott izgalmas előadást. Ljubomir Aleksiać, a tartományi gazdasági titkárság munkatára Klaszterfejlesztés a Vajdaságban címmel az első, úttörő lépésekről számolt be -hála ennek a titkárságnak, a magyarkanizsai kezdeményezés pályázat útján anyagi támogatást is kapott a REK megalakításához. A Dél-alföldi Termálklaszter képviselőjében a gyulai dr. Albel Andor egy működő társulás tapasztalatairól szólhatott, a vajdasági REK alapítói pedig személyében megismerkedhettek azzal az emberrel, aki az alapítás előkészületeiben értékes és önzetlen segítséget nyújtott. A belgrádi külügyi kapcsolatok minisztériumából Zorica Marija az uniós pénzforrások megszerzésének a lehetőségéről beszélt, s megígérte: minden szükséges információval segítik az érintetteket. A hölgy norvég vendéget is hozott a Tisza-partra: Gunnar Due-Gundersen a régiók határon átvéelő együttműködéséhez előre gratulált, hiszen a ma és a holnap Európája erről szól. Magyarkanizsán ugyanis nemcsak klaszter született, de megalapításának napján nyomban együttműködési megállapodást írt alá a vajdasági és a magyarországi SPA. A Regionális Egészségturizmus Klaszter nevében a megállapodást a frissen megválasztott elnök, Milan Vuković, a Dél-alföldi Termálklaszter nevében pedig dr. Albel Andor látta el kézjeggyével.

SPA? Annyit tesz: sanus per aqua. Azaz: vízből egészséget meríteni. A hét község támogatásával alapított klaszter védjegyén ez olvasható: Magyarkanizsa SPA. Magyarországon már kisbetűsen is meghonosodott a szó - a turisztikai kínálatban az spa a wellness ikerpárja.

A Romániai fürdők Szövetségének levele, melyben Nicu Radulescu elnök köszönti a Klasztert

Southern Great Plain Bath Association – Thermal Cluster
Dr. Albel Andor – President

Bucharest, 14 June 2009

Dear Mr. Albel,

Here you can find some opinions about our cooperation:

It is a great pleasure for us and for me, personally, to underline by this occasion the excellent relations between us along the time and the co-operation we had in all this years.

Starting with a reciprocal sustain of the development of our spas resort in the dialog with our authorities, members and other interested people or structures, making exchanges of information and experience, exchange of projects and programmes, being together on national and international level, our cooperation could be an example for good relations between specialized associations, between countries.

Signing the "Agreement for co-operation" between our Association, we opened the way for concrete activities. Our potential and our experience was present on different seminars or exhibitions in Romania, your programmes and informations were appreciated in Kecskemet, Szarvas, Debrecen, Budapest or Gyula by travel agencies, potential customers, officials, journalists...

Some cross-border projects were developed based on this good co-operation and "Agreement"...

New contacts started to be developed together with third countries in the area, having common interests, too.

Our associations were acting on a single voice in the European Association, ESPA..

And now, we are thinking together for new concrete activities during the next decade.. we see the future in common and we are convinced by effective results.

Congratulations for the 10-th celebration!

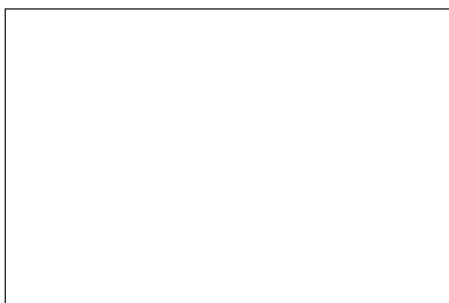
Let's have together a good future for the spa tourism !"

Yours sincerely,

Nicu Radulescu
President

***Kapcsolataink a Románia területén,
elsősorban Északon és nyugaton lévő
fürdőkkel:***

A két ország közös együttműködését jelzi az is, hogy egy közös pályázatban vettek részt, melynek kapcsán tematikus turisztikai útvonalak kerültek kialakításra Magyarországon Dél-alföldi régiója, Szerbia Vajdasági tartománya, és a Nyugat-Románia 4 megyéjének területén. A Nyugat-Román területen található Arad, Menyháza, Buziás és Herkules fürdők voltak bevonva a tematikus utak kialakításába, valamint a szakemberek is ezeket a fürdőket javasolják a megalakulásra váró Nyugat-Romániai Termálklaszter tagjai közé.

*2007-ben klaszterülésen dr. Albel Andor,
Nicu Radulescu OPTBR elnöke, dr. Bíró
Gáspár MT Zrt, dr. Tokaji Ferenc, Fülöp János
Szovátai Gyógyüdülő vezérig.*

Források jegyzéke

- Albel Andor projektvezető. A dél-alföldi régió turisztikai kézikönyve (2000)
- Albel Andor – Ebergényi András: Útmutató idegenforgalmi fejlesztésekhez, pályázatok készítéséhez (1999)
- Albel Andor – Unk Jánosné: „Gyógyító vizek a Dél – Alföldön” - a fürdők helyzete és fejlesztésük (1999)
- Albel Andor - Tokaji Ferenc: „Alföld SPA” Gyógyítás és wellness a Dél-alföld termálfürdőiben (2006)
- Albel Andor: A dél-alföldi régió fürdői és a Termál klaszter (2006)

Világgazdaság c. folyóirat (2008-11-13)

NFÜ és a DARFÜ honlapjai

Tanulmányok:

- Tóthné Hamza Gabriella: „Alföld SPA” – egészségturisztikai klaszterek az Alföldön (2009)
- EuroSpa Investment Kft - Dél -alföldi Termálklaszter: A régió fürdőinek fejlesztési adottságai és lehetőségei (2007)
- EuroSpa Investmen Kft.: A Dél -alföldi régió Turisztikai stratégiája (2007)
- Geotherm Co. : Probléma feltárás és kutatási javaslat: - a Dél-alföld gyógyvíz készleteinek és az erre alapozott fürdőhelyeknek célszerű –funkcionális elkülönítésére (2008)
- Arielsub Kft.: Dél -alföld és a Vajdaság egészségturisztikai együttműködési stratégiája (2008)

AQUAPROFIT

Műszaki, Tanácsadási és Befektetési Zrt.

Székhely:

1013 Budapest, Pauler utca 11.
Tel.: 1/472-2130, 472-2170 Fax: 1/269-3552
E-mail: budapest@aquaprofit.com

Balatonfüredi irodánk

8230 Balatonfüred, Kossuth u. 13.
Tel.: 87/580-235 Fax: 87/580-236
balatonfured@aquaprofit.com

Nagykanizsai irodánk

8800 Nagykanizsa, Erzsébet tér 19.
Tel.: 93/516-000 Fax: 93/516-002
E-mail: nagykanizsa@aquaprofit.com

Debreceni irodánk

4025 Debrecen, Szoboszlói út 2/C fszt. 3.
Tel.: 52/531-560, Fax: 52/482-704
E-mail: debrecen@aquaprofit.com

Pécsi irodánk

7621 Pécs, Rákóczi út 1.
Tel.: 72/525-364, 72/212-221
Fax: 72/525-365
pecs@aquaprofit.com

Romániai leányvállalatunk

RO-530 210 Csíkszereda, Petőfi Sándor u. 8.
Tel.: +40 266/310-614
Fax: +40 266/310-614
E-mail: jozsef.kanya@aquaprofit.com

Társaságunk 1994-ben alakult, a kezdetekben még a műszaki tanácsadás és tervezés dominált cégünk tevékenységében. Munkáink során azonban felismertük azt, hogy a projektek sikeressége nagyrészt a különböző fejlesztési területek összehangoltságán, valamint a rendszerszemléletű megközelítésen múlik. Tevékenységünket kiterjesztettük és a megfelelő tudományos és műszaki háttér mellett felvállaltuk a projektek komplex menedzsmentjét a forrásszerzéstől, az átfogó fejlesztési koncepciókon át, a megvalósíthatósági tanulmányok és üzleti tervek elkészítéséig. Kis megrendelésekkel kezdtük, egy nagykanizsai irodával, aztán lépésenként haladtunk előre. Szakmai sikereink által sikerült stabil partnereket, referenciáink által pedig újabb és újabb ügyfeleket szerezni.

Projektjeink közül néhány:

2004: Tiszai Vízi Turizmus Fejlesztési Program elkészítése

2004: Győr belterületén lévő ingatlanok komplex szakmai-fejlesztési koncepciójának és beépítési koncepciótervének elkészítése

2005: Csopakon a Hotel Csopak "B" épületének, medencéjének és az udvari épületet a főépülettel összekötő zárt folyosójának építéséhez szükséges építészeti tervek elkészítése.

2005: Büki Gyógyfürdő fejlesztési stratégiájának elkészítése: helyzetfeltárás és elemzés (településkép és regionális kitekintés, termál és gyógyturisztikai kínálat, kiegészítő kínálati elemek, szervezeti és finanszírozási háttér vizsgálata, termál és gyógyturisztikai valamint wellness kereslet, konkurencia és versenyhelyzet elemzés, gyógyfürdő fejlesztési adottságainak és környékének átvilágítása), Jövőkép és kapcsolódó fejlesztési célrendszer, Stratégiai fejlesztési program

2005: Martfű Város uszodaépülete gépészeti kiviteli tervének készítése, valamint a rekonstrukciós munkákhoz és a nemesacél medencetestek telepítéséhez kapcsolódó vízgépészeti, elektromos, külső közmű csatlakozás kiviteli tervek, valamint a termálvizek hűtése során keletkező hő hasznosításához terv készítése, a Vízjogi Létesítési engedélyezési tervdokumentáció összeállítása és engedélyeztetési eljárás lefolytatása.

2005: A Nagyatádi Városi Termál Strandfürdő vízbázisvédelemhez kapcsolódó diagnosztikai feladatok I. ütemi munkáinak elvégzése, az előzetes modell és az ahhoz kapcsolódó dokumentáció elkészítése.

2006: Sárvár városfejlesztési tanácsadása

2006: Középtávú fejlesztési koncepció és stratégiai program elkészítése Hungarospa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Rt megbízásából.

2006: Gyulai várfürdő fejlesztési stratégiájának elkészítése

2006: Gránit Gyógyfürdő középtávú fejlesztési stratégiájának elkészítése: helyzetfeltárás és elemzés, jövőkép és kapcsolódó fejlesztési célrendszer, középtávú fejlesztési koncepció fejlesztéseinek részletes leírása

2007: Igal-Fürdő Üzemeltető és Szolgáltató Kft. által üzemeltetett fürdő ellátását biztosító hévízkutak által hasznosított termálvízbázis biztonságba helyezési tervének elkészítése, a vízbázisvédelemhez kapcsolódó diagnosztikai feladatok munkáinak elvégzése, a szivárgás-hidraulikai modell és az ahhoz kapcsolódó dokumentáció elkészítése.

2007: Nagykánizsán tervezett élményfürdő megvalósíthatósági tanulmányának elkészítése

2007: Egészségturizmus fejlesztési stratégia elkészítése az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium megbízásából

2007: Régió arculatát meghatározni képes turisztikai vonzerők című pályázat összeállítása a Pápai Termálvízhasznosító Zrt. megbízásából

2007: Sárvári Gyógyfürdő Kft. tulajdonában lévő B-7, B-35, B-44 kataszteri számú hévízkutak által hasznosított vízbázis biztonságba helyezési tervének kidolgozása, vízbázisvédelemhez kapcsolódó diagnosztikai feladatok elvégzése, a védőövezetrendszer lehatárolása és az ahhoz kapcsolódó földhivatali dokumentáció elkészítése.

2008: Gránit Gyógyfürdő Kft., Új fogadó épület gyógy- és wellness szolgáltatásokkal, fedett fürdő átalakítása című projekt támogatási szerződése

2008: Balneológiai Intézet és a kapcsolódó turisztikai lehetőségek megvalósítását megalapozó fejlesztési koncepció elkészítése Pécs Város Önkormányzatának megbízásából

2008: "Szolnok a Tisza Fővárosa" egyedi projekt megvalósíthatósági tanulmányának elkészítése.

A következő időszak tervei - 2013-ig.

Az általunk uralt piaci szegmensekben szeretnénk megőrizni piaci pozíciónkat. Jelenleg Magyarország 5 régiójában működik irodánk, rövid időn belül szeretnénk jelen lenni a dél-alföldi és az észak-magyarországi térségben is. Terveink között szerepel, hogy a világ más pontjain is szeretnénk megteremteni, meghonosítani a fejlett hazai fürdőkulturát. A vízgazdálkodási kérdések megoldása (beleértve az ivó- és ásványvízkészletek megóvását) évezredünk nagy kihívása, s mivel cégünk az ehhez szükséges humán tőkét maga mögött tudhatja, úgy tervezzük, hogy az általunk birtokolt tudást a meglévő külföldi tevékenységek mellett hamarosan újabb külpiacokon is kamatoztathatjuk.

Borbála Fürdő a Dél-alföld legújabb gyöngyszeme

Eredeti tervek alapján a létesítmény három lépcsőben valósul meg, melynek első része került átadásra 2007. február 9-én.

A beruházás első részének megépítése egy közel háromezer négyzetméteres fedett fitness és wellness központ megvalósulását tartalmazza.

Az épület különleges kialakítása messziről magára vonja a figyelmet. A burkolatok minősége, a homlokzat díszítése, és a bőségesen felhasznált minőségi faburkolat, a meleg színek biztosítanak kellemes és modern megjelenést az épületnek.

Kialakítása szerint feltűnő, azonban mégis szervesen illeszkedik környezetébe.

A Borbála Fürdő nevét a bányászok védőszentjéről, Szent Borbáláról kapta, aki a település lakosságának jelentékeny hányadát kitevő szénhidrogénbányászok védőszentje is.

A modern technológiával üzemelő létesítmény négy medencéje várja a pihenés, a szórakozás, a sportolás szerelmeseit.

Az élmény medence 16 eleme levegő és víz felhasználásával gondoskodik az élvezetes fürdőzésről.

Az ülő medence vízhőfoka 38-39 C, mely hőfokhoz a jelentős részben betáplált, és előre ke-

zelt termásvíz jótékony hatása társul.

A tanmedence kialakításából eredően nem csak az oktatás helyszíne, hiszen a víz mélysége úszásra, sportolásra, valamint önfeledt lubickolásra is teret biztosít.

A klórmentes vízkezelés a legkisebb vendégek részére is a biztonságos fürdés lehetőségét nyújtja, melynek helyszíne a gyermek pancsoló medence.

A korszerű vízkezelés hatására már 3 hónapos kortól bébi úszáson vehetnek részt a legkisebbek.

A szaunák külön részlegében nem csak a hagyományos finn típusú hőkamrában izzadhatnak azok, akik az egészséges életmód érdekében időt szakítanak a test ápolására és a lélek regenerálására. Az infrasaunában 45-50 fokos környezetben akár kozmetikai jellegű méregtelenítésen eshetnek át a szolgáltatást igénybe vevő vendégeink.

A lávaköves, valamint mézmasszázs mellett még számos válfaja vehető igénybe a masszőri szolgáltatásnak.

A pedikűr és a lábmasszázs magas színvonala a könnyed járás biztos zálogát képviseli.

Vendégeink kultúrált, modern, a kor elvárásainak magasan megfelelő minőségű öltözőket és szociális helyiségeket vehetnek igénybe.

A vendégek jól felszerelt büfében pótolhatják a fürdőzés közben elvesztett folyadékot, vagy ehetnek finom süteményeket, előre elkészített hideg és meleg ételeket.

A BORBÁLA FÜRDŐ szolgáltatásaival, modern külső megjelenéssel, korszerű technológiával, és elragadó belső harmóniával várja kedves vendégeit.

A 2007-es nyitás óta a vendéglétszám megduplázódott, stabil vendégkört tudhatunk magunkénak.

A kültéri medencék megépítésével, a gyógyászat korszerű és tudatos kialakításával egy olyan intézményt üzemeltethet a GYEVITUR Kft., amely a környék pihenni-, gyógyulni vágyó lakosainak minden igényét kielégíti.

Elérhetőség: Algyő, Sport u.9.

Telefon. 62/517-520

Nyitva tartás:

hétfőtől péntekig: 8–20 óráig

szombaton: 8–24 óráig

vasárnap: 8 – 20 óráig

Szeretettel várjuk Kedves Vendégeinket !

Békéscsabai Árpád Gyógy- és Strandfürdő

5600, Békéscsaba Árpád sor 3, Tel: 549-800

Üzemeltető: Vagyonkezelő Zrt. (5600 Békéscsaba Irányi út 4-6.)

A fürdő 2002-ben teljes felújításon esett át 1.100.000.000 Ft. értékben. Létesült egy 1220 m² területű élménymedence 73m hosszú csúszdával, 2db kültéri gyógyvizes termál- medence és egy gyerekmedence. Felújításra került az 50 méteres versenyuszoda, a beltéri gyógyvizes termálmedencék. Terveinkben szerepel egy 33 méteres uszoda építése és egy új kút fúrása. A 2006-os látogatottság 263.780 fő volt, a 2007-es évben 279.787 fő kereste fel a fürdőt.

1999. július 09. – 2009. július 09.

A Csongrádi Gyógy- és Strandfürdő, jelenleg a Csongrád Városi Víz- és Kommunális Kft. Ügyvezetése mellett üzemelő létesítmény, a 10 évvel ezelőtti Fürdőegyesület alapító tagja.

Az egyesület elsődleges célját elérte az elmúlt 10 év alatt, hiszen a Dél-alföldi Fürdők igyekeztek egyedi arculatukkal, a gyógyászatok egy-egy jellemző gyógy- és wellness szolgáltatással a vendégek, és a kezelést igénybevevők igényeit kielégíteni. Az összefogással nem egy más ellen, hanem egymás erősítésért dolgoztak a fürdők vezetői. Több szakmai konferencia, tanulmány-úton való részvétel tapasztalata hozadéka többek között az, hogy a csongrádi fürdőben kialakítottuk a szaunák és a különböző egészségmegőrző gyógy- és rehabilitációs masszázsok lehetőségét, melyet igen nagy előszeretettel vesznek igénybe vendégeink.

A város szívében, árnyas fák környezetében, a kisgyermekes családok kedvelt helye nyáron a pancsoló medence, melyhez játszótéri eszközök telepítésével tettük vonzóbbá a strandot.

Sajnos, jelentős fürdőfejlesztés az elmúlt időszakban nem történt, a közeljövőben viszont reális remény van egy többlépcsős fejlesztésre, mely a napi vendégek és sportolók igényeit egyaránt hivatott lesz kielégíteni.

A város lakosságának, valamint a fizetőképes vendégkör csökkenése a vendégfor-

galom csökkenését is maga után vonta, azonban jelentős mértékben emelkedett az iskolai úszásoktatáson résztvevő gyermekek fürdőt igénybevevő száma, továbbá a sportegyesületek edzés ideje, és a színvonalas versenyek egyre több vendéget, résztvevőt vonzanak.

Sikeresek voltak a nyári gyermekprogramokkal tarkított rendezvényeink, melyeket más fürdők is átvettek tőlünk (éjszakai fürdőzés játékos vetélkedőkkel egybekötve).

Bízunk benne, hogy az elkövetkező időben megvalósuló fejlesztések után, a következő évforduló alkalmával jelentős eredményekről tudunk számot adni.

Külön megtisztelő, hogy úgy az alakuló ülésnek, mint a 10. születésnapon az emlékülésnek Csongrád városa ad helyet. A további jó együttműködés reményében, úgy a Klaszter vezetőségének, mint minden egyes tagjának, jó egészséget és sok vendéget kívánunk.

„A VÁNYAI FÜRDŐ...”

Déaványán 1965 óta működik a strandfürdő, melynek látogatottsága évről évre nő. Az 1986-ban vízforgató rendszerűvé átalakított úszómedence komoly vonzerőt jelent a fürdőzők körében. Az átalakítás folyamán alakult ki a két feszített víztükrű medence /a nagyobb csúszdával ellátott, a gyerekek nagy kedvence, és a kisebb tanmedence/. Teljesen átalakított, uniós elvárásoknak is megfelelő, kinti, ülőpadkás termálmedence áll a gyógyulni és pihenni vágyók rendelkezésére. Kisebb gyermekek szórakozását a szintén felújított kör alakú gyermek medence, és a hintával, homokozóval ellátott játszóterünk biztosítja. Fürdönk területén továbbá van lehetőség különböző labdajátékokra / röplabda, kispályás foci, tollaslabda/ is. Az idősebbek nyugodt pihenése és napozása is zavartalan lehet a mindig rendezett, helyenként a fák által hűvözt adó zöldben.

A strandfürdőhöz 1998-ban gyógyászati részleg lett kapcsolva, ahol a gyógyfürdő szolgáltatásokon kívül fizioterápiás /elektroterápiás/ kezelések is igénybe vehetők. A mára már hivatalosan is elismert gyógyvizünk kiválóan alkalmas az ízületi és gerincopásos betegségek, az ideggyulladás, az idegfájdalmak, az idegbénulás, sorvadt izmok kezelésére és gyógyítására. Emelet heti 8 órában reumatológiai szakrendelés várja a betegeket.

Az utóbbi évben egy új vízalatti masszázskád került beszerzésre, és új szolgáltatásként működik a téli kiúszós medence. Ezen kívül beüzemelésre került egy finn szauna és egy szolárium.

A gyógyászati részlegünk és a strandfürdő együttes működése teszi lehetővé azt, hogy a különböző generációk egy helyen találhassák meg kikapcsolódásukat, és elvárásaikat megfelelően ki tudjuk elégíteni.

Füzesgyarmat - Kastélyfürdő

A fürdő története 1965-re tekint vissza, amikor egy fúrás alkalmával 1.198 m mélyen 62 C-os vizet találtak. A víz összes oldott ásványi anyag tartalma 1.860 mg/l. Az első medencék a 1970-es években épültek. A fürdő jelentős fejlesztése 1994-ben kezdődött az úszó és tanmedence felújításával illetve megépítésével. 2003-ban „Sárrét Gyöngye” néven a termálkút vizét gyógyvízzé lett nyilvánították. A további jelentős fejlesztések:

2002-ben egy 13 szobás üdülőház, 2004-ben egy négycsillagos kemping, majd 2005-ben fedett, gyógyvizes medencékkel rendelkező 160 milliós beruházás valósult meg.

2009. elején teljesen átalakult az üdülőház. Korszerű társalgóval, recepcióval és egy akadálymentesített apartmannal bővült. A beruházás értéke 30 millió Ft volt.

Az elmúlt 10 év alatt dinamikus növekedett a fürdőbe látogatók száma, valamint a fürdő bevétele is. A 10 évvel ezelőtti látogatói létszám 22 ezer főről 120 ezerre növekedett, és a 8 millió forintos árbevétel 65 millió forintra nőtt.

Az elkövetkező időszak fejlesztései között szerepel a fedett gyógyvizes fürdő rész bővítése, öltözővel és vizesblokkal, valamint egy 25 m-es úszásra is alkalmas élményelemekkel ellátott medence megépítése, és a wellness szolgáltatások bővítése.

Gyomaendrődi Liget Fürdő Kft

5500 Gyomaendrőd, Erzsébet liget 2.
www.ligetfurdo.hu

A száz éves tölgyfák közé épített Liget Gyógyfürdő és Kemping az Erzsébet ligetben található összesen 2,4 hektár területen. Gyógyászati és strand szolgáltatásaival, 2000 m² alapterületen épült fedett uszodájával, és a felújított gyógyászati részlegével Gyomaendrőd legnagyobb turisztikai attrakciója.

Kiépítése 1959-től 1963-ig zajlott. A gyógyvízminősítést 1960-ban nyerte el a fürdő. 1994-1998 között fejlesztések során vízforgató berendezés kiépítésére és a külső medencék felújítására került sor.

A Városi Önkormányzat a fürdő gyógyszolgáltatásainak bővítésére sikeresen pályázott a Gazdasági Minisztérium Széchenyi Programjára, a Békés Megyei Területfejlesztési Tanácshoz, valamint a Phare Bizottsághoz, így 2004-ben valósult meg egy új fedett uszoda építése, valamint a korábbi gyógyásza-

ti épület rekonsztukciója, és új üzemviteli épület építése. A beruházás 2004. május 8-án került átadásra.

A korábbi gyógyászati épület mellett elhelyezkedő kiszolgáló épületek elbontásra kerültek, helyükön új üzemviteli épület készült. A gyógyászati épület emeletén kaptak helyet a vendégszobák is, annak érdekében, hogy a vendégek az esetleges gyógykezelések ideje alatt szállást is igénybe tudjanak venni a fürdőben.

A korábbiakban is már magas színvonalon működő gyógyászati tevékenységeket az átalakítás után 2004. májusában új arculattal és gyógyászati szolgáltatásokkal megkezdtek. Ma már működik a 2 db termálvizes gyógymedence, 3db tangentor, 1db szénsavas kád, 1 db négyrekeszes galván kád és a 2db fizioterápiás készülék.

A gyógykezelések a felújított gyógyászati részlegen vehetőek igénybe így a víz alatti vízszugármasszázs, gyógymasszázs, medencefürdő, kádfürdő és a víz alatti csoportos gyógytorna. A gyógyfürdő szolgáltatásokkal összhangban a fürdő fizioterápiás kezeléseket is tud nyújtani az ideérkező gyógyulni vágyó vendégek részére.

Az újonnan elkészült fedett uszodában részben egy 25 x 11 m-es 18 év alatti csoportos gyógyúszásra alkalmas medence, valamint egy gyógyvizes, élményekkel bővített lazítómedence került elhelyezésre, majd 2007-ben pancsoló medence épült a gyermekek részére. Az egyéb szolgáltatások közül az uszodában a hely biztosított fodrászat, a szolárium, a kozmetika, a pedikűrös és a büfé működtetésére.

A fürdőnek 2008 -ban 80. 915.000 forintot bevétele volt. A fürdő belépők száma a 2004 évi 58.175 -ről 2008 -évre 141 777 -re gyarapodott.

Hőforrás Hotel és Üdülőszövetkezet***

Gyula városa egész évben kitűnő programokat ígér minden korosztály számára. Legyen utazásának célja fürdőzés, pihenés, túrázás vagy kulturális rendezvények meglátogatása, szálláshelyként válassza a Hőforrás Hotelt!

Szállodánk Gyula üdülőövezetében, a fürdő közelében egy négy hektáros parkban található. A hotel kitűnő helyszínül szolgál családi üdülésekhez, relaxációs- és gyógyüdülésekhez vagy akár vállalati rendezvényekhez. A gyerekek részére parkunkban két játszótér kínál szórakozási lehetőséget. Ezen kívül bográcsozási lehetőség, pingpongasztalok és teniszpálya is igénybe vehető vendégeink számára.

A felnőttek gyógyászati részlegünkön felvehetik a TB támogatott kezeléseiket, vagy választhatnak a kényeztető masszázsok közül.

Az üdülőkomplexum 3 db kétszintes épületében 35 db 2 ágyas, fürdőszobás szoba, 126 db egyszobás, főzőfülkés lakrész, és 5 db apartman található.

A három főépület közül az egyik, és az apartmanok egy része szállodai rendszerben üzemel, a másik két épület pedig üdülőszövetkezeti formában. Az üdülőszövetkezetben 2x14 napos rotációs rendszerű, vagy fix időpontos üdülőjog megvásárlására van lehetőség.

A Hőforrás Üdülőszövetkezet a Lakásszövetkezetek Országos Szövetségének tagja!

Szállodai árainkról, illetve üdülőjog vásárlási lehetőségeinkről érdeklődjön elérhetőségeinken!

Várjuk Önt szeretettel!

Höforrás Hotel és Üdülõszövetkezet
5700 Gyula, Rábai Miklós u. 1. Pf.: 134
Telefon: 66/ 463-722, 463-750
Fax: 66/ 462-246
E-mail: szallasrendeles@hoforrashotel.hu
Honlap: www.hoforrashotel.hu

Szent István Egyetem Egészségtudományi és

Környezetegészségügyi Intézet

5700 Gyula, Szent István u. 17-19.
Telefon: 66/561-620, Fax: 66/561-620/103
E-mail: eukart@eukar.gyula.kf.hu

Az 1993-ban levezetett diplomás ápoló képzésre létrehozott gyulai intézmény az azóta eltelt időben a megszüntetés és a fejlesztés fázisait is átvészelte.

A 2000 után kibontakozott fejlesztés egyik kiemelkedő „saját” alkotása az egészségturizmus szervező képzés, amely 2006-ban, az országban elsőként és Európában is az első között indult meg.

Az egészségügyi alapozású speciális turizmus képzésben számos újdonság /wellness, fitness, alternatív gyógyászat stb./ van és erős a gyakorlati felkészítés is. 2009. január elsején az Intézet az Egyetem részévé vált és annak nagyobb lehetőségeit is felhasználva további szakmai felkészítések alatt áll.

Kiemelkedő fontossága lesz a majdani Egészségipari Tudásközpontnak és a több külföldi Egyetemmel közösen tervezett „nemzetközi gyógyturizmus szervező” Mester-szak létrehozásának.

Dr. Köteles Lajos
 mb. főigazgató

Az Egészség Bástyája - a Gyulai Várfürdő

A Várfürdő fejlesztése 1999-ben kezdődött a 2. számú pezsgő medence átépítésével, amely 25 millió Ft-ból valósult meg. Még ebben az évben 23 millió Ft-os beruházás keretében megtörtént a fűtési rendszer rekonstrukciója. 2000-ben újabb fejlesztések mentek végbe. Elsőként a 7. számú hullám medencét építették át 100 millió Ft-ból, majd szintén 100 millió Ft-os keretből megvalósult a közmű rekonstrukcióját, amely során a fürdő vízműrendszere megújult és bővült. 2001-ben a Széchenyi-terv turizmusfejlesztési, egészségturizmus-fejlesztési alprogramja

keretében a hazai termál- és gyógyfürdők részére kiírt pályázat eredményeként a Gazdasági Minisztérium 400 millió forinttal támogatja a Gyulai Várfürdőt. A Várfürdő 90%-kal növelte gyógyászati kapacitását és az üzemi főépület rekonstrukciója által európai színvonalúvá tette. A gyönyörűen megújult gyermek-víziparadicsom a családi programok egyre elterjedő igényének kielégítését szolgálja. A 2001-ben meglévő három gyermekmedence helyett egy 10 élmenyelemmel kiegészült, méretében kétszer, kapacitásában nyolcszor nagyobb mini-wellness centrum biztosítja a kellemes, élvezetes kikapcsolódást.

A fordított medence különleges élményt az egyedülálló szökőkút biztosítja, melyet minden gyermek nagy örömmel vesz birtokba. A csúszdás medence régi csúszdáját lecserélték és megépült az új kamikáze csúszda. A fedett fürdőben, a régi kupolás részben három gyógymedence, egy szauna és egy gyermekmedence volt található. A vendégek részéről már hosszabb ideje felmerült az igény egy melegített vízü élménymedence kialakítására. A három medence egybenyitásával egy reprezentatív wellness-centrum került kialakításra, amelyhez 3 szauna fürke és 1 gőzkabin, merülő medencével kiegészítve és egy valóban exkluzív gyógymedence is tartozik. A beruházás továbbá kiterjedt az 1. számú "árnyékolós" gyógymedence és a 3. számú "dögönyözős" medence fejlesztésére, illetve átépítésére is. Új közlekedési útvonalakat alakítottak ki, melyek új térburkolatot kaptak, akárcsak a medence terek, az arcukat az egységesen és ízlésesen kialakított elárusítóhelyek teszik egészsé. A közel 1 milliárdos beruházás a Gazdasági Minisztérium 400 millió forintos támogatásával, Gyula Város Önkormányzatának Képviselő Testülete támogatásával és a Gyulai Várfürdő Kft. saját tőkéjéből valósult meg 2002 végére. Ezáltal Dél-alföld egyik legnagyobb fedett élménymedencéjét alakították ki, ahol sokféle korszerű berendezés, élményelem szolgálja a vendégek pihenését, kikapcsolódását.

A Széchenyi II. programban: 2003 őszétől újabb fejlesztések vették kezdetét a Várfürdőben, melyre 300 millió Ft támogatást sikerült elnyerniünk. Így a Gyulai Várfürdő Kft. bővítette a téli fürdőzés lehetőségét és komplex szolgáltatásokkal várja vendégeit. További teret adtak a sportolóknak, családoknak, hogy fürdönni joggal érdemelje ki a "négygenerációs" fürdő elnevezést. A Lovarda épületének, a benne található fedett medencének és az üzemi épületnek korszerűsítése, fejlesztése, kapacitásaiknak bővítése úgy valósult meg, hogy az épület továbbra is kiemelt országos műemlék maradt. Az üzemi épület egységet képez a Lovardával, benne egy pihenő kapott helyet, egy félig zárt és nyitott medence megépítésével. A 25 m-es tanuszoda és 50 méteres uszoda teljes rekonstrukciója a beruházás egyik lényeges eleme volt. A 25 m-es meden-

ce új burkolatot, új tetőszerkezetet kapott. Az 50 m-es medence feszített víztükrű lett, öltözője kibővült. A legmodernebb sátorlefedésnek köszönhetően téli sportesemények lebonyolítására is tökéletesen alkalmas. A beruházás keretében megújult a Fahíd és Kőhíd pénztárépülete, a csúszdás medence burkolatát kicseréltük. A beruházás a Gazdasági Minisztérium 300 millió forint vissza nem térítendő állami támogatásából, 260 millió Ft. hitelből, Gyula Város Önkormányzatának 100 millió forint törzstőke emeléséből, a Kincstári Vagyonigazgatóság 40 millió forint támogatásából, illetve a Gyulai Várfürdő Kft. 100 millió forintos saját pénzeszközéből, összesen 800 millió Ft+ÁFA, valósult meg.

2009 tavaszán Gyula város Önkormányzata tervpályázatot írt ki a Várfürdő további fejlesztésére, az új tervvel az UMFT Dél -alföldi ROP pályázatán kívánnak forráshoz jutni.

Hód-Fürdő Szolgáltató és Üzemeltető

Korlátolt Felelősségű Társaság

6800 Hódmezővásárhely, Ady E. u. 1.

Tel./fax: 62/249-363, Camping: 62/245-033

E-mail: hodstrand@hodstrand.hu web: <http://www.hodstrand.hu>

– 2003-ban a strandfürdő szabadtéri medencék, és azok közműveinek felújítása, a díszburkolat építése, a szabadtéri sportmedence vízforgatójának és a termálcentrum megépítése történt. Még ebben az évben átadásra került a SPORTUSZODA 600 fős öltözőépülettel.

– 2004-ben a kemping konyha és vizesblokk felépítése és a járda épült meg.

– 2005–2006-ban a régi vállfás öltöző alatti zuhanyzók kialakítása, a régi fűtött „nosztalgia” kabinsori zuhanyzók felújítása történt. Ugyancsak a kemping belvízmentesítése, áramvételi helyek kiépítése lakókocsik, sátrak részére és strandröplabda pályák épültek.

– 2007-ben megtörtént a középső úszómedence és a „Kacsa” medence vízforgatóssá tétele vonalkódos beléptető rendszer telepítése, gyógyvizet ültő - és középső medence élményelemekkel való ellátása fizetős, beamerázott parkoló rendszer kiépítése mindkét parkolónkban.

– 2008-ban korszerű vezetői iroda került kialakításra új pavilonosor épült a strandon 6 üzlethelyiséggel (cukrász, büfé, sportbolt). A termálkúthoz új saválló gázmentesítő tartályt szereztünk be.

A bejáratnál elhelyezésre került az Alföld Spa minőségi védjegy tábla.

Folyamatban lévő fejlesztéseink:

– hátsótéri strandmedencék felújítása, két medence vízforgatóssá tétele

– hátsótéri nyugdíjas medence gyógyvízzel való ellátása

– vizes játszótér kialakítása az üzemén kívül helyezett hideg tanmedencében

Legjelentősebb beruházás a 2003-as sportuszoda építése, amely gyökeresen megváltoztatta a strand és a fürdő arculatát és újabb fejlesztéseket hozott maga után. Az

uszoda nemzetközi edzőtáborok és olimpiai felkészítő edzések kedvelt helyszíne, Magyarország első legmodernebb vidéki uszodája olimpiai méretű medencével. Az uszodában wellness részleg is működik. Az uszoda építése 2003-as árákon 1,6 milliárd forintba került.

Belépők száma 1999-ben: 321200 fő, akkori bevétel 34.239 ezer Ft volt, a belépők száma 2008-ban: 220.518 fő, és az árbevételünk 133.479 ezer Ft.

2013-ig minden valószínűség szerint megvalósul az élményfürdő a benne lévő bűvárókatatást és vizsgáztatást lehetővé tevő bűvármedencével. Az élményfürdő szomszédságában termál hotel is épülhet, mely a helyi jelentőségű fürdőből régiós, sőt, országos jelentőségű fürdőt, gyógyfürdőt alakíthat ki.

KIFT-92 Utazási Iroda

Cím: 5900 Orosháza, Győry Vilmos tér 2.
Telefon: 68/412-007, Telefon/fax: 68/412-635
e-mail: kift92@mail.globonet.hu , web: www.kift92.hu
Cégtulajdonos, vezető: Dr. Körmendi János

A KIFT-92 Utazási Iroda az elmúlt évtizedben szoros kapcsolatban állt a klaszterrel, illetve annak elődjével. A pályázatok készítésében, az marketing terv kimunkálásában, szakmai konferenciák megszervezésében (Szarvas, Makó) és az operatív szervezőmunkában is gyakran részt veszünk. Az „Alföld Spa” márka bevezetését különösen szívügyünknek tekintjük. A Nagy Alföld mint történelmi táj ezernyi nevezetességével, gyógyvizeivel, gasztronómiájával, épített és természeti értékeivel jó alapot biztosít egy nemzeti turisztikai termék, távlatosan egy európai turisztikai termék kialakításához.

Klaszter élményeim közül kiemelkedik a fürdők minősítése, a debreceni Egészségturisztikai Szakmai Konferencián tartott előadásom 2008 novemberében, a szerb és román kollégákkal tartott számos találkozás, amelyek alkalmával a határmenti régiókat összekötő Nagy Alföld jövőképét latolgattuk, és szép emlék marad a szlovéniai szakmai út is.

Kiskun szabadidő és Sport Kft.

6100 Kiskunfélegyháza Kossuth Lajos u. 35.

A Kft fő tevékenységi köre, Sportlétesítmény működtetése. Jelenleg három önkormányzati tulajdonú intézmény üzemeltetését végzi. Nevezetesen:

- KÉSZ Aréna Kiskunfélegyházi Városi Sportcsarnok
- Kiskunfélegyházi Városi Strand és Uszoda
- Kiskunfélegyházi Sportrepülőtér

Városi Strand és Uszoda

6100 Kiskunfélegyháza, Blaha Lujza Tér 1.
Tel/fax: 76/432-882
E-mail: info@kiskunkft.hu
Web: www.felegyhazistrand.hu

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata 2006-ban elérkezettnek látta az időt, hogy tegyen valamit az 1961-ben megvalósult strand és 1985-ben épült uszoda mostohagyerekként kezelt ügyében. Az épületek, felépítmények állaga önkormányzati finanszírozás hiányában egyre romlott. A város egy kedvező kamatozású hitelcsomagnak köszönhetően közel 1000 millió ft értékű beruházás keretében felújította a strandot és az uszodát.

A fejlesztésnek köszönhetően vízforgató technológiá-

val lett felszerelve valamennyi nem termálvizes medence. Új mozaik és csempeburkolatot kapott valamennyi medence. Felújításra került a fedett uszoda egésze, amihez kapcsolódva megújult a szauna, továbbá kialakításra került egy gőzkamra merülő medencével.

Komoly figyelem kísérte a parkosítást, ahol is közel 9000 m² gyepszőnyeg került terítésre, további másfél hektár pedig vetett füvesítéssel valósult meg. A strand vendéglétszáma a felújításnak köszönhetően mintegy 60%-kal emelkedett. 2008 év végére elértük a 98 000 látogatót.

KÉSZ Aréna Kiskunfélegyházi Városi Sportcsarnok

6100 Kiskunfélegyháza, Kossuth u. 35.

Tel:76/559-430

E-mail: Info@kiskunkft.hu

Web: www.felegyhazisportcsarnok.hu

2007. szeptember 29-én ünnepélyes keretek között hivatalosan megnyitotta kapuit a KÉSZ Aréna, megvalósult az új kiskunfélegyházi Városi Sportcsarnok. A 16,3 méter belmagasságú küzdőtér jobb és bal oldalán előregyártott vasbeton és mobil lelátók helyezkednek el, összesen 1500 ülőhellyel. Az aréna körül aszfalt burkolatú út és 300 férőhelyes parkoló épült.

Repülőtér

Folyamatban van a céghez történő kapcsolása, működési és szervezeti szabályzatának kialakítása. A helyi önkormányzattal közösen, repülőtér szilárd burkolattal való ellátása, a nemzetközi repülések elősegítésére

Elérhetőség
Kiskunfélegyháza
2009-05-15

Várad Ákos

„Van egy hely a Nap alatt... Kiskunmajsán”

A kiskunmajsai gyógy- és élményfürdő, motel, kemping 2009-ben ünnepli fennállásának 25. évfordulóját. Külön örömünkre szolgál, hogy idén a Magyar Fürdőszövetség Minősítő Bizottsága két kategóriában a legmagasabb négy csillagos minősítést adta. Így az élményfürdőnk, és a strandunk 4-4 csillaggal büszkélkedhet. A kempingük besorolása pedig 3 csillagosra emelkedett.

A fürdő, motel, kemping az idők során többféle szervezeti formát öltött:

- 1984-től a Jonathán Mg. Tsz. Melléküzemága volt,
- 1993-tól 1996-ig Jonathermál néven egyszemélyes Kft.,
- 1996-tól napjainkig Jonathermál Rt, illetve Zrt néven részvénytársaság.

A fürdő fejlesztése szempontjából eddig két fő időszakot különböztetünk meg, és most készülünk a harmadik ilyen időszakra, némi túlzással a fürdő harmadik virágkorára:

– az I. időszakban, 1984-től 1987-ig épültek a fürdő un. fogadó épülete, a fürdőcsarnok, benne a 2db gyógyvizes ülőmedence, a gyógyvizes úszómedence, hidegvizes mártózómedence, a szabad téren a 400 négyzetméteres gyógyvizes kőmedence, a szintén kör alakú gyermekmedence, a 100x75 m-es strandmedence, ami tulajdonképpen egy mesterséges tó, a 44 szobás motel, a 250 kempingegység befogadására alkalmas kemping, ezt követően ebben az időszakban számottevő fejlesztés nem volt, illetve 1997-ig a rendszerváltozás gazdasági nehézségeinek leküzdése (ez különösen érintette az mg.tsz-eket), a működés kereteinek kialakítása, piacépítés zajlott,

– az II. időszakban, 1998-tól napjainkig a kemping vizesblokk felújítására (1998), a gyógyászati épület (2000), az élményfürdő (2001), konferenciaterem (2002), 13db 4 személyes összkonfortos faház (1999, 2001, 2002), 17db un. komfort nélküli faház (1999, 2008, 2009), a fürdő pihenő (2003), az óriás csúszdapark és gyermekmedence, játszótér (2004), a hullámmedence (2005) megépítése, az első időszakban épült gyermekpancsoló teljeskörű felújítása, vízforgató berendezéssel való felszerelése (2007) történt,

– az III. időszak - az EU Pályázat függvényében - 2009-be indulhat, aminek része lesz terveink szerint egy 1400 négyzetméteres váltókabinos öltöző, egy wellnes részleg, egy étterem megépítése, a régi épületrészek és a fürdőcsarnok felújítása, az élményfürdő téli üléstése, a gyógyvizes kőmedence zárt folyosóval történő bekötése a fürdőcsarnokhoz.

Tősfürdő

6065 Lakitelek, Tőserdő. Telefon: 76/449-006, Fax: 76/449-055

E-mail: turisztika@lakitelek.hu Web: www.lakitelek.hu

Az elmúlt 10 év alatt 2 medencével bővült a fürdő. 2000-ben egy gyermek pancsolóval, majd 2005-ben pedig egy gyermek élménymedencével. 2005-ben a strandmedencét, valamint a pancsoló- és az új gyermekmedencét alakítottuk át víz visszaforgatásos technológiára, míg a termál medencék tekintetében hasonló beruházást hajtottunk végre 2007-ben. Ezek után a kiszolgálóépületet alakítottuk át, és újítottuk fel 2008-ban.

Az idei évben egy új kút valamint egy új vendéglátóipari épület tervezetése folyik. A jövő évben az Önkormányzat a fürdő üzemeltetését a saját 100%-os tulajdonú cégen keresztül kívánja üzemeltetni, valamint egy-két éven belül a tervezett vendéglátóipari épület üzemeltetését is szeretné megkezdeni – ebből remélve nagyobb bevételt. Ezzel párhuzamosan a tervezett kutat is meg kívánja fúrni – az üzemeltetés biztonsága érdekében. Ezek után új kiszolgáló épület megépítése a cél – párhuzamosan új medencék, valamint szálláshely kialakításával.

KARDOS Kft.

A Magyar Uszodatechnikai Egyesület alapító tagja

Céginformációk:

Alapítás éve: 1999
Cégjegyzékszám: 03-09-108930
Tulajdonosok: Kardos László, Kardos Lászlóné
Cégvezetés: Kardos László, Kardos Gábor

Tevékenységi kör: Uszodatechnikai felszerelések forgalmazása, magán és nyilvános úszómedencék kulcsrakész kivitelezése, tervezése. Szaunák, gőzkabinok, masszázsmecének forgalmazása. Vízkezelő rendszerek (vastalanítás, vízlágyítás mangántalanítás) telepítése ipari, és háztartási méretekben is.

A cégről röviden:

A családi vállalkozásból Kft-vé alakult vállalat, több mint másfél évtizede dolgozik a vízkezelés területén. A Kardos Kft. Úszómedencék és uszodatechnikai berendezések tervezésével, építésével és kereskedelmével, valamint különféle víztechnikai eszközök forgalmazásával foglalkozik. Egyre bővülő nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően ma már több, Európa-hírű uszodatechnikai vállalat hazai képviselőjét látja el. A minden igényt kielégítő medencészerkezet választékában szabályos, és szabálytalan vízfelülettel rendelkező beton-, fólia-, és műanyag medencék találhatók, melyek változatos látvány- és élményelemekkel szerelhetők fel.

A cég termékpalettáján az elmúlt években megjelentek a hidro- és ózonterápiás, exkluzív fürdőszobai kádak, gőzkabinok valamint a kül- és beltérre egyaránt telepíthető masszázsmecének (jacuzzi) is. Szaunák, infrakabinok, valamint ezek ötvözte a kombikabinok tervezésében, telepítésében is régóta tevékenykednek.

Cégnév: Kardos Uszoda- és Víztechnika Kft.
Cím: 6000 Kecskemét, Ceglédi út 22.
Telefon: 06-76 509-700
Fax: 06-76 509-700
E-mail: info@kardosuszodatechnika.hu
Honlap: www.kardosuszodatechnika.hu

A Kardos Kft. forgalmaz vízlágyító, vastalanító, vízsűrítő és egyéb víztechnikai berendezéseket is.

Referenciák:

■ **Magyarországon:** ➤ **Cegléd:** 33,3 m-es úszó, élmény, termál és gyerek medence. ➤ **Cserkeszőlló:** Hullámedence, úszómedence, csúszda fogadó, és termál medence. ➤ **Gyomaendrőd:** Thermal Hotel ülő- és élménymedence. ➤ **Sziksó:** Városi Tanuszoda úszómedence, tan-medence. ➤ **Nagykörös:** Arany J. Református Gyakorló Iskola süllyesztett víztükrű tanmedence vízgépészeti berendezéseinek kiépítése. ➤ **Kiskörös:** Gyógyfürdő Thermal Hotel 2 db medence vízgépészeti tervezése és kivitelezése. ➤ **Budapest:** Fővárosi Állat- és Növénykert foka-pingvin- és aligátormedence ➤ **Túrkeve:** Meleg vizes ülőmedence. ➤ **Jászárokszállás:** Strand úszómedence. ➤ **Kiskunmajsza:** Hullámfürdő. ➤ **Kiskunfélegyháza:** Városi kórház medencéi ➤ **Mezőtúr:** Gyógyfürdő.

Beszállító partnerek:

Astral, Praher, Opicolor üvegmozaik, Calyx, Fiberpool, Hydrodif, Hugo Lamme, Akzo Nobel, Mapei, Schönox, Saunabau 84, Henkel, Dinotec, Aquadrolis, Chemoform, Interhiva, Donauchem

Specialitások:

- Kül- és beltéri masszázsmecének
- Vízkezelés, egyedi, speciális megoldások

Layer8 Webdesign

Megbízhat bennünk.

Bemutakozás

Cégünk elsődleges profilja weboldalak tervezése, készítése, karbantartása, szaktanácsadás. A 21. század webes kihívásainak megfelelően oldalaink a legfejlettebb technikákkal működnek, azokat saját fejlesztésű portálmotorunk működteti, mely folyamatosan alkalmazkodik ügyfeleink változó igényeihez. A számos internetes termék mellett legfontosabb értékünk elégedett ügyfeleink bizalma, melyet 2004 óta igyekszünk folyamatosan növelni, elmélyíteni, új értékekkel gazdagítani.

Eredmények

2009 februárjában vettük át a Dél-Alföldi Gyógy- és Termálfürdők Szövetsége honlapjának fejlesztését (<http://datekla.eu>). Azonnali fejlesztésként átdolgoztuk a fürdők, szálláshelyek adatbázisát, amely így lényegesen áttekinthetőbbé és keresőbarátabbá vált. Létrehoztunk egy belső információs oldalt klubtagoknak, ahová a belső hírelemek, közlendők kerülnek fel. Az oldalt beágyaztuk a google-analytics rendszerébe, amellyel részletes kimutatások készíthetők az oldal látogatóiról, illetve a felhasználói szokásokról.

További tervek

Még az év folyamán tervezzük az oldal megjelenésének teljes átalakítását, korszerűbb design létrehozását, valamint egy mindent átfogó, fejlett szálláshely- és fürdő keresőrendszer kifejlesztését. Ezen túlmenően szeretnénk 2010-re a portál egyes tartalmait több nyelven is megjeleníteni.

Elérhetőségeink

Layer8 Webdesign

5900 Orosháza

Thék Endre u. 20/B

Email: info@layer8.huWeb: <http://layer8.hu>

Telefon: +36 20 770 0101

Bánki-Horváth György
cégvezető

Makói Gyógyfürdő Kft.

6900 Makó, Marczibányi tér 6.

Tel/Fax: 62/510-515

E-mail: makofurdo@gmail.com

Honlap: www.makogyogyfurdo.hu

46 éve üzemel a makói fürdő, tisztasági és strandfürdő szerepet töltött be 1983-ig. 1982-ben gyógyászati részleg kialakítására került sor. 1988-ban a termálvíze gyógyvízzé lett minősítve. 1991-ben a gyógyszolgáltatások bővítésével (medencefürdő, kádfürdő, gyögmasszázs, iszappakolás, tangutor, elektromos kezelések) elnyerte a körzeti gyógyfürdő minősítést. 1993-94-ben további szolgáltatásokkal bővült: szén-savfürdővel, elektromos kádfürdővel, örvényfürdővel, tangutor kezeléssel, komplex kád formájában. Az 50 m-es úszómedence felújításra került, vízforgatóssá lett átalakítva, és légtartásos sátorral lett lefedve a téli időszakban. Csoportos gyógyúszás és víz alatti gyógytorna került bevezetésre, így a gyógyszolgáltatásokon kívül úszómedence, gyógymeden-

ce, pancsoló medence, wellness szolgáltatásként szauna és szolárium állt a fürdőzők rendelkezésére.

2000-ben a régi épületben a vizesblokk felújításra került, 2002-ben önkormányzati beruhásként 180 millió forintért megépült a kör alakú, 23 m átmérőjű, 415 négyzetméter vízfelületű, feszített víztükrű, vízforgató rendszerű nyitott élményfürdő, melyben megtalálható sodrófolyosó, 2 óriási gomba, 8-8 fekvő-, ülő-pezsőfürdő, 8 buzgár, 1 gejzír, 4 nyakzuhany, 4 dögönyöző és hullámkeltő gömb. 2004-be a 75 m hosszú óriási csúszda épült 80 millió forintos beruhásként. 2006-ban a fürdő területe megduplázódott közel 20.000 m²-re növekedett, és új termálkútát fúrtak, mely 60 millió Ft-ba került. 2007-ben a fürdő egy új négy csillagos tanuszoda komplexummal bővült. Az épület földszintjén pénztár, pihenő, öltözők, üzemterület, egy 25 m-es fedett úszómedence, egy ülő lazító medence, egy gyermek medence kaptak helyet. Az épületben infra szauna és tornaterem is működik. A kültéren 33 m-es úszómedence, baba medence - élmény elemekkel, gyermek medence - élmény elemekkel lett üzembe helyezve. Ennek a beruhásként az értéke 1,3 milliárd Ft volt.

2008-ban 8 millió Ft értékű pályázati pénzt nyert a város a makói gyógyvíz és a marosi gyógyiszap kutatási munkáira.

2000-ben a fürdő vendégforgalma 256.329 fő, az árbevétel pedig 44.671.931 Ft volt. 2008-ban a régi fürdőépülettel, az új tanuszoda épülettel, gyógyászati kezelésekkal, 11 medencével 300.915 fő vendégforgalommal és 119.186.054 Ft árbevétellel zárt.

2008. december 20.-án a fürdő üzemeltetését a Makói Gyógyfürdő Kft. vette át a Makó Városi Önkormányzat Termál- és Gyógyfürdőtől.

2009 szeptemberétől várhatóan indul egy 3,2 milliárdos beruházás, melyben a régi épület helyére kerül egy új Makovecz Imre által tervezett fürdő, amely valamennyi korosztály igényét kielégíti. Színvonalas gyógyászattal a makói gyógyvízre és a marosi gyógyiszapra alapozó szolgáltatásokkal, a legkorszerűbb wellness és élményszolgáltatásokkal elégíti ki a hazai és külföldi vendégek igényét.

Fürdőváros születik a Homokháton – avagy 10 éve a haladás útján

Büszkeségünk az elmúlt 10 év alatt az összehangolt és sorozatos fejlesztések révén a Dél-alföldi régió egyik legismertebb gyógyturisztikai centrumává fejlődött, melynek köszönhetően éves vendégforgalma közel 300 ezer fő. A fejlődés mozgatórugója a helyi önkormányzat, amely - felismerve a tulajdonában lévő fürdőben rejlő páratlan adottságokat - folyamatos kapacitásbővítő beruházásokkal teszi egyre vonzóbbá a létesítményt és ezáltal az egész települést.

1999-2000. A Fürdő épülete 1964-ben került átadásra, majd 35 év után 1999-ben és 2000-ben kezdődtek a tervszerű, ütemezett felújítások. A régi gyógyfürdő épületéhez egy fedett fürdőszárnyat építettek, a fürdő vize pedig megkapta a gyógyvíz minősítést.

2002-2003. 2002-ben a létesítmény országos szinten 41.-ként kapta meg a gyógyfürdő minősítést, valamint elkészült a kültéri úszómedence új csempeburkolata és az Európai Unió elvárásainak is megfelelő szűrőberendezések beszerelése.

2004. 2004-ben következett be a fürdő eddig legnagyobb épületrekonstrukciója és medence bővítése, amikor átadásra került az új főépület, a családi csúszdás élménymedence, a csúszdás gyermek- és bébipancsoló, valamint a gyógy élmény- és tanmedence. A 320 millió Ft összköltségű beruházás európai uniós (Phare) és hazai (Széchenyi Terv) támogatással valósult meg. A fürdő teljes megújulása és arculatváltása következtében, a komplexum új nevet és megújult arculatot kapott, valamint regionális jelentőségű gyógyfürdő minősítést nyert el.

2005-2006. 2005-ben újabb szabadtéri élménymedencével bővült a fürdő, 2006-ban pedig gyógyfürdő kategóriában négy csillagos minősítést ért el. Szintén 2006-ban magántólke bevonásával valósult meg az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő új nyári bejárata és fogadóépülete.

2007-2008. A 2007-ben megvalósított épületbővítés során kialakítottak egy fedett gyermekpancsolót és egy szabadtéri élménymedencét. A medencék mellett rengeteg pihenő-étkezőterülettel, öltözőkabinokkal bővült a létesítmény, a gyerekek számára pedig a pancsoló mellett egy játszóházat is kiépítettek. Emellett új gyógyászati bejáratot és kezelőhelyiségeket adtak át. A Thermál Panzió árkád beépítésének köszönhetően finn szaunát helyeztek üzembe, amely mellé csobbanó medencét is építettek. Az 1300 m talpmélységű új kút vizének ásványvízzé minősítése 2007-ben fejeződött be, így ma már „Árpád víz” néven szolgálja a létesítményt. A kút vize a régi kút vizéhez hasonlóan jelentős mennyiségű ásványi anyag tartalommal rendelkezik, ám a 67,5 °C-os hőmérsékletének köszönhetően a teljes komplexum fűtését is ellátja. Az Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő szolgáltatási köre 2008-ban ismét

bővült, új aromaterápiás szauna került kialakításra a gyógyászati recepciót a főépülettel összekötő közlekedő folyosó mentén.

2009. A fürdő B-40-es termálkútjából feltörő víz gyógyvízzé minősítési eljárása befejeződött, így a 2007-ben ásványvíz minősítést elnyert „Árpád víz” ma már szintén gyógyvíz minősítéssel büszkélkedhet.

További fejlesztések

880 milliós fürdőfejlesztés előkészületei: Az Önkormányzat pályázati forrás felhasználásával a térségben egyedülálló fedett baba-mama barát fürdőszármay kivitelezését tervezi. A projekt a kétfordulós pályázati eljárás első fordulóján már átjutott, így a homokháti fővárosban jó eséllyel megvalósulhat a tervezett gyermekfürdő és szaunavilág.

Szálloda beruházás a fürdő szomszédságában: A MÓRA-INVEST Kft. sikeres pályázatot nyújtott be a Hotel Colosseum wellness és konferencia szálloda létrehozására. A projekt egy 74 szobás, kör alakú, kolosszeumra emlékeztető wellness és konferencia szállodát épít az Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő közvetlen szomszédságában.

A vendégszám gyarapodása: - amíg 1999 ben 15.000 addig 2008 -ban 287 585 belépőnk volt. A bruttó árbevételünk 3.710.000 forintról közel 259 millió forintra nőtt.

Mórahalom város tulajdonát képező egyik legjelentősebb ingatlan hasznosítása, vagyis az Erzsébet Móraalmi Gyógyfürdő távlati fejlesztése komplex feladat. Mi, akik benne élünk és benne dolgozunk, szeretjük ezt a csöpp várost és annak fürdőjét. Tudjuk mit üzen a múltunk, ismerjük jelenünk buktatóit és a kor elvárásainak megfelelően folyamatosan tervezzük jövőnket.

Orosháza-Gyopárosi Gyógyfürdő****

A kilencvenes évek elején kezdődött meg Gyopáros rehabilitációja, a kétszáz hektáron elterülő tórendszer kotrása és a nádtárs. Felépült az ötven méteres, nyitott uszoda.

1999-2000 - ben PHARE-pályázaton nyert pénzből kétszázmillió forintos költséggel megépült a fiziko- és balneoterápiás központ, amely medencéivel, szolgáltatásaival nyugat-európai színvonalú, amely „A” kategóriás, országos jelentőségű minősítést kapott. 2008 június 1-től nappali kórház is üzemel a fürdő területén.

Az üdülővendégek számára a fürdő 60.000 négyzetméteres területén lehetőség nyílik tenisz, asztali tenisz, strandröplabda, minigolf és lengőteke játékok, illetve sportok űzésére. A tavon a kikapcsolódáshoz csónakázás, vízibicikli és horgászási lehetőség biztosított a vendégek számára.

A Széchenyi Terv támogatásával 2004-re elkészült a több mint 6000 négyzetméter alapterületen elhelyezkedő élményfürdő, megújult a parkfürdő. Az év minden napján nyitva tartó komplexum többek között 3 kültéri és 4 beltéri vízforgató medencével, 2 db óriáscsúszdával, vízi élményelemekkel (nyakzuhany, gomba, vízisün, fekvő masszázs, sodrófolyosó, buzgár, gejzír), fitness teremmel, konferenciateremmel, drinkbárral, étteremmel várja a kedves vendégeket. A gyopárosi élményfürdő egyik különleges helyisége a szaunapark, ahol 8 kabinban 6 fajta finn szauna található.

una, 2 db gőz kabin, 1 db aroma, 1 db infra, 1 db fény, 1 db danárium, 1 db csobbanó, 1 db jakuzi áll vendégeink rendelkezésére. A Dél-Kelet Kapuja Európai Uniók projekt keretében új szálloda- és konferenciaközpont épült.

Várhatóan 2011 februárjában fejeződik be a csaknem kétmilliárd forintos beruházás, amelyhez 754,8 millió forint uniós támogatást nyert Orosháza. A fedett gyógymedencét teljes egészében megújul, és egy 33,3 méter hosszú, 25 méter széles fedett uszodát építünk, ami alkalmas lesz úszástanulásra, rövidpályás bajnokságok, vízilabda mérkőzések megtartására. Megépül egy medical - wellness központ, ahol három szinten tizenkilenc különböző szolgáltatást vehetnek majd igénybe a vendégek. További tervek között szerepel egy családi medence kialakítása, további szálláshelyek kialakítása, turisztikai attrakciók kialakítása a többnapos tartózkodás ösztönzésére, geotermikus energia hasznosítása.

Liget Wellness és Konferencia Hotel****, Szarvas

Az egykori Liget Camping, majd későbbi Liget Panziót helyén 2007. májusában nyílt meg a Liget Wellness és Konferencia Hotel****, Békés Megye első négycsillagos szállodája. A mintegy 600 millió forint összártékú beruházás megvalósulását különböző pályázati források segítették.

A Dél-Alföld szívében - Budapesttől 160 km-re - Szarvason található a csend és nyugalom szigete, a Liget Wellness és Konferencia Hotel****.

Az igényes belső, a háborítatlan természeti környezet és a széleskörű wellness szolgáltatások teszik szállodánkat vonzó célponttá a pihenni vágyók és a konferencia szervezők számára egyaránt.

Szobainformáció:

36 minden kényelmi igényt kielégítő kétágyas szoba, két családi lakosztály és egy De Luxe lakosztály várja az ideérkezőket igényes, luxuskivitelű, Bali szigetéről származó keményfa bútorokkal és kiegészítőkkal berendezett hotelben. A szobákból fantasztikus kilátás nyílik a Körös kanyarulatára, illetve az Erzsébet liget ősi fáira. Az emeleten mozgássérült vendégek részére egy szobát alakítottak ki.

Szobáink gazdagon felszereltek:

Egyedileg szabályozható klíma • kényelmes Billerbeck ágyak • antiallergén ágyneműk • hajszárító • törölköző-, papucs- és fürdőköpeny bekészítés • kábeltévé • internet csatlakozás • WI-FI • szobaszéf • minibár • telefon

Wellness szolgáltatásaink:

Külső 10x18 méteres feszített víztükrű medence • külső-, belső melegvizűs élménymedence gyerekpancsolóval • napozóterasz • gőzkabin • infra- és finn szauna • kozmetika • fodrászat • manikűr, pedikűr • szolárium • fitness terem • masszázs termek

Szállodánkban jól képzett szakemberek várják, hogy megismertessék Önökkel a masszázsok varázslatos világát, melyek felfrissítik a testet és lelket egyaránt. Mindenkinek szüksége van egy kis kényeztetésre, az ellazulásra és legalább fél óra kikapcsolódásra. Engedje át magát a kényeztető masszázsra és töltődjön fel energiával!

Aktív pihenés:

Körös-Maros Nemzeti Park • Arborétumi séta • Hajókázás a Holt-Körösön • Kerékpártúra • Tenispályabérlés • Lovaglás • Agyagágyas lövészet • Paintball • Saját stég • Gyerekpancsoló a Körösben • Kijelölt etetett horgászhelyek • Kispályás focipálya • Strandröplabda pálya • Csónakbérlés • Gyermek játszószoza és szabadtéri játszótér

Erzsébet Gyógyfürdő, Szarvas

Szarvason az Erzsébet gyógyfürdőben a 2002-2004 évben a Széchenyi-terv keretében és Phare fejlesztési pénzekből, mintegy 560 millió forintért új uszoda, és modern gyógyászat épült.

Terveikben egy külső úszómedence és egy gyermekpancsoló megépítése szerepel. Hosszabb távon szeretnék a patinás Árpád szállóból egy gyógy-, wellness hotelt kialakítani és összekötni a fürdővel.

Ligetfürdő Ingatlanfejlesztő és Fürdőüzemeltető Kft.

6726 Szeged, Szent-Györgyi A. utca 16-24.

furdo@hotelforras.hunguesthotels.hu

ligetfurdo@invitel.hu

www.ligetfurdo-szeged.hu

www.napfenyfurdo.eu

Telefon: 0662431-672

A Ligetfürdő jelenleg a magyar fürdőfejlesztés egyik legnagyobb beruházásában szerepel, melynek összege a pályázati anyagok alapján 6 milliárd Ft.

A végeredmény Magyarország egyik legkorszerűbb fürdőkomplexum épületegysége lesz (élménfürdő, gyógyászat, wellness központ, strandfürdő), amely 2009. december végére elkészül.

„Ahol a sport is felüdülés!”

1996-ban az Anna Fürdő 100 éves évfordulójára felújították a fürdő belső udvarát, bébi strandot létesítettek és vízforgatóval látták el a nagymedencét. 1998-ban a Ligetfürdő öltözőblokkjának felújítása, átépítése történt meg. 2002-ben kezdődött meg az Anna fürdő felújítása a Széchenyi terv pályázatán elnyert összegből. A régi, műemlék jellegű fürdőépület mellé egy modern, három szintes, komplex fürdőgyógyászati ellátást nyújtó fizio- és balneoterápiás központ is épült. A Fürdő az Anna gyógyvízre épülő gyógykezelésekkel, fürdő- és wellness szolgáltatásokkal várja a vendégeket a 2004. augusztus 20.-án történt nyitás óta. (Beruházás értéke: 1,7 mrd Ft) 2005.-ben került sor a Ligetfürdő fejlesztésére. Egy meglévő medence helyén ötven élményelemmel ellátott medence épült óriáscsúszdával. Az 1000 négyzetméteres medence a régió legnagyobb élménymedencéje lett. (Beruházás értéke: 300 M Ft). A Szegedi Fürdők Kft. sikeresen teljesítette az MSZ EN ISO

9001:2001-es minőségbiztosítási rendszer és az MSZ EN ISO 14001:2005 környezetirányítási szabványok követelményeit. Ebben az évben az Anna Gyógy-Termál- és Élménfürdő, 2006.-ban pedig a Ligetfürdő kapta meg a legmagasabb, négycsillagos minősítést a Magyar Fürdőszövetségtől. 2005.-ben az újszegedi Gyógy- és Termálfürdő a Dóra- gyógyvíznek köszönhetően gyógyfürdő minősítést kapott az OTH-tól.

2006. őszén vízforgatót kapott a Termálfürdő úszómedencéje. (Beruházás értéke: 20 mFt)

2002-2006 között folyamatosan valósult meg a Partfürdő kempingben található üdülőépületek felújítása, komfortfokozatuk növelése valamint a kapacitásbővítés. 2007. májusára készült el a Szikósfürdő tómedencéje közepén található napozóstég valamint a Ligetfürdő vízforgatóval ellátott felújított gyermek- és bébi medencéje. 2009. május végére elkészült a Szikósfürdő 2 db óriáscsúszdája, beépítésre került a tómedencéhez 6 db nyakzuhany is.

2008. május 1.-én az újszegedi Liget- és Termálfürdő üzemeltetését átvette Társaságunktól a Ligetfürdő Kft., az újszegedi Partfürdő üzemeltetését átvette a Szegedi Ifjúsági Ház Kht. A területnek rendezvénypark funkciót szánunk főleg. Majd összevonásra került a Szegedi Fürdők Kft. és a Szeged Városi Sportigazgatóság. Az új Társaság Szegedi Sport és Fürdők Kft. néven működik tovább, mely 16 sport- és fürdőlétesítményt tart fenn, üzemeltet.

Szegedi Sport és Fürdők Kft.
Székhelye: 6720. Szeged, Tisza Lajos krt. 24.
Központ, igazgatás: 6726. Szeged, Temesvári krt. 33.
Ügyvezető igazgató: Bánáti Antal
Tel: 62/549-970, Fax: 62/549-973
www.szegedsport.hu
info@szegedifurdok.hu

Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar Fizioterápiás Tanszék

6726 Szeged Temesvári Krt. 31.

A Kar 2007-től tagja a Klaszternek. Közös érdekeink hozták létre ezt a kapcsolatot. A Fizioterápiás Tanszék képi azokat a szakembereket - gyógytornász-fizioterapeuta - akik a fürdők gyógyászati és wellness tevékenységeiben jelentős szerepet tölthetnek be. A fürdők egyre növekvő állás kínálatot jelentenek a gyógytornászoknak.

Elsődleges célunk megismertetni a fürdők vezetőit azokkal a lehetőségekkel, képességekkel, amivel szakembereink rendelkeznek, és nagy haszonnal alkalmazhatják a fürdőkben.

Másik fontos cél, megismerve a fürdők igényeit, olyan szakirányú továbbképzés kidolgozása és elindítása, amely kiszolgálja ennek az ágazatnak az igényeit, és speciális ismereteket biztosít a szakembereknek.

Tervezett képzési forma 2010-től:

Aquaterápiás szakirányú továbbképzés gyógytornászoknak

Fő irányvonalak:

- Világszerte ismert módszerek oktatása:

Halliwick

Bad-Ragazi Gyűrűtechnika

Relaxációs módszerek a vízben

Állóképesség növelő programok

Zsírégető programok....stb

- A magyarországi gyógyvizek hatásai, azok gyógyászati és wellnes alkalmazásai.

- Alternatív terápiás lehetőségek

- Idegenforgalmi ismeretek

- Stb.

A harmadik cél a gyógyvizek, termálvizek, illetve a vízben való mozgás hatásainak kutatása, együttműködve a fürdőkben dolgozó kollégákkal. Lehetőség szerint megpályáznai kutatási, fejlesztési támogatásokat.

Dr. Barnai Mária

Tanszékvezető főiskolai docens

Gyógyulj! Sportolj! Pihenj! – Tiszaécskén a Tiszaparti Termálfürdőben!

Tiszaécské a Dél-alföld északi felében fekszik, Kecskemét és Szolnok között a Tisza ölelésében.

52°C-os alkáli-hidrogénkarbonátos gyógyvízének magas fluorid- és nátrium-hidrogén-karbonát tartalma alkalmassá teszi reumatikus, ízületi bántalmak kezelésére, nőgyógyászati betegségek gyógyítására, műtétek utáni rehabilitációra, baleseti utókezelésre. Gyomorsav-túltengésben szenvedőknél ivókúraszerűen alkalmazható.

A Termálfürdő 1971-ben – a helyi termelőszövetkezet beruházásával – nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt, a Szabó család tulajdonába. 1984-ben került Szabó István 1999-ben történt váratlan halála után felesége Szabó Istvánné Évike vette át a vállalkozást, melyet lánya Szabó Éva és fia Szabó Attila együttműködésével üzemeltet, és azóta a következő fejlesztéseket hajtották végre:

„2001-ben a teljes fürdőrekonstrukció során létrehoztunk egy kör alakú élménymedencét,

és a bébi medence is teljesen új, játékosan kanyargó formát kapott. 2003-ban a fedett uszodát vízforgató berendezéssel láttuk el és kialakítottunk egy jacuzzit. 2006-ban újjáépítettük a fürdő főbejáratát, amely kívülről egy tiszai uszályt formáz.

A következő évben új termálkutat fúrtunk, és 2008 őszén beindítottuk az TB-által támogatott gyógyfürdő szolgáltatásokat, mely keretén belül (01) gyógyvizes medencefürdő, (02) gyógyvizes kádfürdő, (06) orvosi gyögmasszázs, (07) víz alatti vízszugár-

masszázs, (08) víz alatti csoportos gyógytorna és (10) 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás vehető fel. Egyéb szolgáltatások: frissítő-, gyógy- és talpmasszázs, fizioterápia, pedikűr–manikűr, szolárium, ajándékbolt.

A családi vállalkozásunkhoz tartozik a fürdő közvetlen szomszédságában található 3*-os, egész évben nyitva tartó 250 férőhelyes kempingünk, 2007-ben UNIÓ-s pályázatból valósult meg a 13 db 4*-os, téli üdülő apartmanunk, így már 15 országból vannak visszatérő vendégeink, és számuk egyre bővül. Éttermeink a családi hangulatot követve házi ízekkel és kedvező árakkal várják vendégeinket.

A fürdő életét számos, immár hagyományosan megrendezett program színesíti: Nyugdíjas találkozók, strandfoci bajnokság, operettgála, a kempinglakóknak kemping farsztivál és kerékpártúra.

A jövőbeni terveinkkel a szolgáltatások minőségi és mennyiségi javulását szeretnénk elérni, ezáltal nagyobb komfortérzetet és többféle, kiváló minőségű szolgáltatást tudunk nyújtani az idelátogatóknak. 2008-ban pályáztunk a Dél-alföldi Operatív program „Dél-alföld SPA” pályázati kiírásán, amely során a központi medence és épület bővítésén belül, Wellness- és gyógyászati központot, szaunavilágot, egy gyermekparadicsomot, valamint egy kültéri kalandmedencét alakítunk ki.

Amennyiben kedves és családi hangulatra vágyik, látogasson el hozzánk!

RÓZSA FÜRDŐ

Cím: Tótkomlós (5940) Kossuth utca 2. Tel/Fax: +36/68/462-172

Üzemeltető: Komlós Településszolgáltatási Kft.

Tótkomlós (5940) Kossuth utca 2. Tel/Fax: +36/68/462-172

A 2002-2003-as évben a Róza Fürdő teljes rekonstrukciójára került sor. A megvalósult fejlesztés a Széchenyi-terv pályázatán elnyert támogatással, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács finanszírozásával és Tótkomlós Város Önkormányzatának anyagi áldozatával valósult meg.

A Széchenyi Terv keretében megvalósult beruházás egy olyan wellness strand megépítését célozta meg, amely főszezonban napi 1000 vendég fogadására és a vendégek egy tizedének gyógykezelésére is alkalmas.

A fejlesztési programnak köszönhetően a gyógyászaton 28 millió Ft értékben új fizioterápiás eszközbeszerzés valósult meg. Az orvostechnikailag legkorszerűbb elektroterápiás műszerpark megléte a szolgáltatások színvonalát emelte.

Elektroterápiás kezeléseink kiegészültek kryo-, -mágnes és középfrekvenciás kezelésekkal.

Az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásaink bővültek izsappakolással, szénsavas fürdővel és 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszással.

A gyógyászati szolgáltatásokat igénybe vevők száma évről évre növekvő tendenciát mutat. Az utóbbi 10 évben mintegy 30 %-kal növekedett az ellátottak száma.

Mind a fürdő és mind a gyógyászati szolgáltatásokat igénybe vevők száma évről évre növekvő tendenciát mutat. 1999-ben a belépők száma 26.494 fő volt, és a 2008-as év végi adatok alapján 52.633 fő. 2010 -re szeretnénk elérni a 60-65.000 belépőt. Az utóbbi 10 évben a gyógyászat területén mintegy 30 %-kal növekedett az ellátottak száma.

Unicon Ruházati és Szolgáltató Zrt.

5600 Békéscsaba, Illésházi u. 5.

Az Unicon Zrt. neve jól ismert a ruházati kereskedelemben. Társaságunk fő profilja elsősorban a női felsőruházat gyártása. Termékskálánkat elsősorban a szoknya, blézer jellemzi, de ezek mellett gyártunk nadrágokat, blúzokat, ruhákat is. Az Unicon Zrt. közepes nagyságú ruhaipari társaságnak tekinthető, teljesen magyar tulajdonú társaság.

Modelljeinket FRAXINIO márkanéven hozzuk forgalomba. Kollekciónk folyamatosan követi a divat változásait és vevőink igényeit. A szín, az alapanyag és a forma megfelel a nemzetközi trendnek. A különlegesen finom, könnyen kezelhető alapanyagokat cégünk kiemelkedően magas műszaki színvonalú üzemeiben nagy hozzáértéssel, igényesen készítjük. Igyekszünk harmonikusan egymáshoz illeszkedő darabokból álló modelleszaládot kialakítani. Kollekciónkat elsődlegesen üzletasszonyoknak és hivatalban dolgozó hölgyeknek ajánljuk.

Hagyományaink szerint több évre szóló modellekkel szeretnénk hozzájárulni a mindennapokhoz.

A magas minőség érdekében rendszeresen beszerzünk magas technikai színvonalat képviselő alap- és speciális gépeket. Üzembe helyeztük és működtetjük a gyártás-előkészítő rendszerhez kapcsolódó LECTRA Systems gyártmányú, számítógéppel vezérelt automata szabásgépet, és még egy nagy teljesítményű folyamatos ragasztóprést, így szabászatunk

jelenleg az egyik legmodernebb szabászati rendszer. Gépparkunk jelentős darabja egy Brother hatfejes BE 12622 BC-C hímzőautomatával. Természetesen a hímzések számítástechnikai programjának elkészítését, előkészítését és kivitelezését is biztosítjuk.

Lépéseket tettünk a profilváltás irányába. Megkezdődött a bútorhuzat gyártása, melyet olasz megrendelésre készítünk, ezen túlmenően folyamatban van egy wellnes-spa kollekció elkészítése szállodák, fürdők, wellneszközpontok részére (saját logójukkal hímzett törölköző, köntös, stb.)

MINŐSÉG, STÍLUS, ELEGANCIA.

UNBESCHIEDEN
NEMECTRON
PHYSIOMED

Tervezés

Gyártás

Berendezés

U+N Hungaria Kft.
5600 Békéscsaba
Árpád sor 124.
T./fax: 66-328 015
Mobil: 30-9 356 535
Net: www.unh.hu
E-mail: unh@enternet.hu

Szerviz

Kecskeméti

Élményfürdő és Csúszdapark

A dél-alföldi turisztikai régió Magyarország egyik napfényben leggazdagabb része, mely termásvíz kincsének köszönhetően a gyógyulni, felüdülni vágyók paradicsoma. A fürdő a 117 hektáros Szabadidő Központ szomszédságában található, mely 3315 m² temperált vízfelülettel rendelkezik. Hat medence, hat pályás csúszda, mediterrán hangulatú homokos plázs biztosítják a kényelmet és a felhőtlen kikapcsolódást.

Medencéink:

- gyermekmedence csúszdákkal,
- élménymedence (pezsgőzóna, vízhenger, vízesés, jakuzzi, pezsgőpad és buzgár biztosítja a teljes kikapcsolódást),
- aktív strandmedence,
- 50 m-es úszómedence,
- három termálmedence

A száguldás szerelmeseinek óriási élményt biztosít a 6 pályás csúszda.

A termásvíz gyógyhatásai: ízületi és gerincbetegségek, izomfájdalmak, ideggyulladások, Bechterew-kór, nőgyógyászati gyulladások, balesetek-, sérülések-, ortopédiai műtétek utáni kezelésére javallott.

Elérhetőségünk: H-6000 Kecskemét, Csabay Géza körút 2., Tel.: +36-76/417-407, +36-76/481-724, Fax. +36-76/418-910, E-mail: info@csuszdapark.hu, www.csuszdapark.hu

Ehhez a két képhez nem volt szöveg. Mindkettő kecskeméti.

élményfürdő
és csúszdapark
kecskemét